

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Vesna Prčić (predsjednica)
Slaven Bačić, Ivan Gregurić,
Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Tomislav Žigmanov**DIREKTOR**

Ivan Karan

ODGOVORNA UREDNICA:

Jasminka Dulić

**POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNE UREDNICE:**

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bačić Palković (kultura)
Dušica Dulić (politika)
Zvonimir Perušić
Dražen Prčić (sport i zabava)
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
Mirko Kopunović (dopisništva i korektura)
Julijana Kujundžić
Jelena Ademi (tehnički prijelom)**TEHNIČKI UREDNIK:**

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić**LEKTORICA:** Katarina Vasiljčuk**TELEFON:** ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78**ŽIRO RAČUN:** 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.rs**WEB:** www.hrvatskarijec.co.yu**TISAK:** »Rotografika« doo Subotica
List je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine
pod rednim brojem 73.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Priroda posla

Ovoga je tjedna u Srbiji ponovno bilo aktualno reguliranje statusa i uvođenje eventualnih beneficija za novinare. Nezavisno društvo novinara Vojvodine pokrenulo je pitanje beneficiranoga radnog staža za novinare, a Udruženje novinara Srbije podržalo je prijedlog da se o ovom pitanju povede javna rasprava, dodajući kako svaku beneficiju koja bi u budućnosti mogla biti izborna mora pratiti i usvajanje i potpisivanje jedinstvenog kolektivnog ugovora za sve novinare, ali i drugi socijalni i profesionalni konsenzusi u okviru profesije.

I u našim, užim okvirima, u tijeku je neka vrsta polemike – ovoga puta o radnom vremenu novinara – urednika. Na web portalu hrvatskog programa Radio Subotice zabilježena je izjava novog direktora naše ustanove kako novinari kuće u koju je nedavno došao »dolaze na posao kada se naspavaju, a odu kada im dosadi«. I da tako više ne može. U našem tjedniku možete pročitati, kako ovaj tekst, tako i reagiranja novinara, jer ipak, radi se o našem tjedniku i vrijedi zabilježiti početak »nove ere« u našoj ustanovi.

U međuvremenu novinari i suradnici našeg tjednika ispratili su tijekom »radnog vikenda« središnje svečanosti ovogodišnje Dužijance, a kad zatvorimo ovaj broj (u srijedu oko 16 sati), ispratiti ćemo i slikom i riječju zabilježiti i svečano otvorenje Likovne kolonije Bunarić 2008. (u srijedu) u 18 sati i o tome vas izvijestiti u sljedećem broju.

Dakako, ugodnije bi bilo, nakon napornog dana punog stresa, kakav je dan zatvaranja novina, otići kući ili već tko gdje želi, opustiti se i odmoriti. Ali, obveza je nas novinara, zabilježiti svaki značajan događaj, bez obzira gdje i u koje vrijeme se odvija. A mi to i činimo, ne zbog radne discipline koju nam netko treba nametati, već zbog prirode našeg posla i naših čitatelja. To ćemo činiti i ubuduće, a od vas, dragi čitatelji, očekujemo kritike ili pohvale, sugestije i prijedloge, kako bismo »iz prve ruke« saznali što vi mislite. Pišite nam. Rubrika otvoreni stupci namijenjena je upravo vama.

J. D.

Pun pogodak: Bandašicino kolo prvi put na središnjem gradskom trgu

Ravnateljica HMI Danira Nakić-Bilić razgovarala s predstavnicima hrvatskih institucija u Vojvodini

Suradivati putem projekata 4

U Bačkom Monoštoru održan »Bodrog fest 2008«

Sva su osjetila uživala 16,17

Rade Šerbedžija, veliki glumac i zvijezda Hollywooda

Poslije dvadeset godina ponovno u Subotici 30,31

Palić Open 2008.

Najveći turnir u povijesti Palića 42

Ravnateljica HMI Danira Nakić-Bilić razgovarala s predstavnicima hrvatskih institucija u Vojvodini

Suradivati putem projekata

Predstavnici hrvatskih institucija i organizacija zatražili su više razumijevanja u matičnoj domovini i HMI

Protekloga vikenda među važnim uzvanicima i gostima ovogodišnje Dužijance u Subotici bila je i ravnateljica Hrvatske matice iseljenika iz Zagreba *Danira Nakić-Bilić*. Tom prigodom organiziran je sastanak s predstavnicima hrvatskih udruga iz Vojvodine na kojemu su sudjelovali i zamjenik veleposlanika Veleposlanstva RH u Beogradu *Branimir Lončar*, konzulica gerant Generalnog konzulata RH u Subotici *Ljerka Alajbeg* i predstavnici Hrvatskog nacionalnog vijeća. U radu su sudjelovali predstavnici hrvatskih institucija iz Sombora, Subotice, Srijema i Podunavlja. Cilj sastanka bio je upoznati ravnateljicu HMI sa stanjem u kome se nalaze Hrvati u Vojvodini kako bi hrvatske institucije mogle ostvariti bolju suradnju s HMI.

»Obrazovanje, informiranje, kultura i uporaba hrvatskog jezika bitnosti su postojanja HNV-a«, ocijenio je na samome početku razgovora predsjednik HNV-a *Branko Horvat*. Nakon što je kratko upoznao nazočne sa stanjem ova četiri segmenta u našem društvu, predložio je da svi nazočni kratko predstavljaju svoje udruge i svoje institucije, te da progovore o svojim problemima kako bi se pronašao put njihova rješavanja.

Predstavnik Subotičke biskupije i Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« mons. dr. *Andrija Kopilović* govorio je o osnutku i svrsi postojanja Instituta kao crkvene i društvene institucije, kao i o Katoličkom listu »Zvonik«. Kao glavni problem Hrvata u Subotici dr. *Kopilović* je istaknuo nepostojanje adekvatnog prostora koji bi bio mjesto sastajanja i susreta Hrvata, mjesto gdje bi se smjestila knjižnica za desetine tisuća knjiga koje se nalaze u župi sv. Roka. Kako je rekao, HKC »Bunjevačko kolo« je premalen za sve naše potrebe. »Ono što očekujem kao predstavnik Crkve i crkvenih institucija je da u Zagrebu i Matici iseljenika budemo kao kod kuće, da tamo možemo razgovarati i informirati se. Mi smo ljudi koji

želimo dijalog sa svojom matičnom zemljom. Volio bih da Matica iseljenika bude otvorena našoj zajednici«, zaključio je mons. dr. *Kopilović*.

Predsjednik HKC »Bunjevačko kolo« *Ivan Stipić* predstavio je manifestacije i odjele koji djeluje u HKC. Važan moment, po njegovim riječima, jest financiranje HKC-a, kako bi se obnovila dvorana kulturnog centra.

Predsjednik Odjela za obrazovanje pri HNV-u *Stipan Stantić* istaknuo je, kao problem obrazovanja na hrvatskom nastavnom jeziku, nedostatak katedre za hrvatski jezik, zatim neodgovarajući nastavni program i udžbenike koji se još uvijek uvoze iz Republike Hrvatske, te nedostatak profesora hrvatskoga jezika jer s povećanjem broja učenika raste i potreba za nastavnicima.

Vjećnik HNV-a i predsjednik »Pučke kasine« *Josip Ivanković* kratko je opisao rad ove institucije, a zatim je dr. *Josip Ivanović*

Zadovoljna sam aktivnošću hrvatske zajednice u Vojvodini

Ravnateljica Hrvatske matice iseljenika *Danira Bilić* ocijenila je kako je ugodno iznenađena aktivnošću hrvatske manjinske zajednice u Vojvodini, te je rekla kako je to jedini način očuvanja hrvatskog naroda na ovim prostorima. Pozvala je članove ove zajednice na suradnju putem različitih projekata očuvanja nacionalnog identiteta Hrvata u Srbiji. Ona je rekla da Hrvatska matica iseljenika podupire programe u području obrazovanja, kulture i informiranja, te da od ovdašnjih organizacija očekuje takve inicijative.

Predsjednik HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta *Ladislav Suknović* predstavio je rad udruge i aktivnosti na novome projektu koji podrazumeva izgradnju galerije slike od slame, te izrazio nadu kako će i ovaj projekt naići na potporu Republike Srbije od koje su zatražili najveći dio sredstava, a svakako će biti potrebna pomoć i Republike Hrvatske.

Produkciju »Cro media«, koja se bavi radijskim i televizijskim novinarstvom u sferi informiranja

Predsjednik HKPD »Tomislav« iz Golubinaca *Mato Groznica*, rekao je kako se Hrvati u Srijemu susreću s istim problemima kao i oni u Bačkoj, ali su dodatno opterećeni kalvarijom koju su proživjeli u bližjoj povijesti, te ih je zbog toga veoma teško sustavno organizirati. U Srijemu nije moguće otvoriti hrvatski odjel jer nema dovoljno zainteresiranih đaka za obrazovanje na svome materinjem jeziku, te je potrebno specifičnim projektima pronaći rješenje ovoga problema kako bi se kroz fakultativnu nastavu omogućilo školovanje zainteresiranih učenika.

Predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* govorio je o trenutačnoj političkoj situaciji te o koaliciji i suradnji DSHV-a s DS-om, dok je predsjednik HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora *Šima Raić* rekao kako je veliki problem ovoga Društva nedostatak stabilnog financiranja.

Urednica programa na hrvatskom jeziku Radio Subotice *Ljiljana Dulić*, kao mogućnost suradnje s HMI, navela je potrebu za fonetskom i spikerskom obukom djelatnika za hrvatski jezik.

Ravnatelj Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov* rekao je, nakon što je predstavio Zavod, kako je lijepo što ovim susretom imamo priliku biti slušani te kako je potrebno da Republika Hrvatska napravi čvršći okvir vanjske politike kada je hrvatska manjina u pitanju, koji ne bi bio podlozan radikalnim promjenama.

Tekst i fotosi: M. Tucakov

Branimir Lončar, Danira Nakić-Bilić, Ljerka Alajbeg i Branko Horvat

predstavio Hrvatsko akademsko društvo koje izdaje »Leksikon podunavskih Hrvata, Bunjevaca i Šokaca«.

na hrvatskome jeziku, predstavio je Josip Stantić. Radijske i televizijske emisije ove produkcije emitiraju se u Subotici i Somboru.

Rješavati probleme

Osnutku i djelatnosti NIU »Hrvatska riječ« govorio je direktor ove ustanove *Ivan Karan*. »Cilj nam je da se plasman tjednika proširi na Novi Sad i Beograd, a želja nam je da se 'Hrvatska riječ' čita i u Republici Hrvatskoj. Od HMI i Generalnog konzulata tražim tri stvari: trajno rješenje pitanja lektora za hrvatski jezik, modernizaciju postojećeg softvera koji se koristi kao podrška izradi tjednika, te dodatna sredstva za izradu web portala 'Hrvatske riječi' kako bi se ona mogla čitati u Hrvatskoj, Mađarskoj, Rumunjskoj, Bosni itd.«, rekao je *Karan*.

Član Upravnog odbora NIU »Hrvatska riječ« tužio urednicu »Hrvatske riječi«

Odbijen tužbeni zahtjev Slavena Bačića

O kružni sud u Subotici donio je 1. kolovoza prvostupanjsku presudu kojom se odbija tužbeni zahtjev člana Upravnog odbora NIU »Hrvatska riječ« *Slavena Bačića* protiv odgovorne urednice istoimenog tjednika *Jasminke Dulić*. Slaven Bačić je u tužbi zahtijevao da se tužena urednica obveže bez ikakve naknade, preinaka i komentara ponovno objaviti tekst pod naslovom »Upravni odbor predložio Ivana Karana za direktora«, uz oznaku »odgovor«. Riječ je o pismu troje članova Upravnog odbora ove ustanove koje je već objavljeno u cijelosti u tjedniku »Hrvatska riječ« u broju 280. Slaven Bačić je u tužbi tražio da Jasminka Dulić, u slučaju neobjavljivanja toga pisma, njemu, kao tužitelju, isplati novčanu naknadu u iznosu od 10.000 dinara, kao i da snosi troškove parničnog postupka.

U obrazloženju presude kojom se tužbeni zahtjev Slavena Bačića odbija, navodi se među

ostalim, kako nisu ispunjeni uvjeti iz članka 47. Zakona o javnom informiranju, jer se »odgovor« kojeg su uputila tri člana Upravnog odbora u većem dijelu odnosi na mišljenje a ne na tvrdnju o činjenicama, ne sadrži tvrdnju o činjenicama već mišljenju, te je postojao razlog za neobjavljivanje »odgovora«. Osim toga, prema stajalištu sudskega vijeća kojim je predsjedavala sutkinja *Marija Rakić*, informacija dana

u novinskom članku pod naslovom »Upravni odbor predložio Ivana Karana za direktora« o sjednici Upravnog odbora održanoj u Baču (o kojoj je izvještavao dopisnik iz Podunavlja *Ivan Andrašić*), ne može se smatrati nepotpunom, a po svome sadržaju nije podesna da povrijedi pravo ili interes tužitelja.

H. R.

Zgrada Suda u Subotici

Predsjednik HNV-a Branko Horvat od mjerodavnih traži provjeru tvrdnji o diskriminaciji

Hrvatska pripadnost prepreka za akademiju?

*Roditelji mladog policajca iz Vršca tvrde kako Nikola Tuzluk, zato što je Hrvat, nije dobio pozitivnu ocjenu svog zapovjednika za upis u Kriminalističko-policijsku akademiju u Beogradu * Nikola Tuzluk se na akademiju, iz straha, prijavio kao pripadnik srpske nacionalnosti, stoji u pismu Branka Horvata*

Predsjednik HNV-a *Branko Horvat* u svom je pismu upućenom javnosti, od mjerodavnih zatražio da se provjere navodi roditelja izvjesnog mladog policajca *Nikole Tuzluka* iz Vršca, koji tvrde kako njihovom sinu, zbog pripadnosti hrvatskom narodu, nisu pružene ravnopravne mogućnosti za upis na Kriminalističko-policijsku akademiju u Beogradu.

U tom pismu Branko Horvat navodi kako je kandidat Nikola Tuzluk završio Školu unutarnjih poslova u Srijemskoj Kamenici školske 2007./2008. godine, s odličnim uspjehom.

Prijavio se na Kriminalističko-policijsku akademiju u Beogradu po javnom natječaju i položio prijamni ispit. Nakon prijamnog ispita, prema saznanju roditelja *Nikole Tuzluka*, navodi u pismu Branko Horvat, operativno se provjerava svaki kandidat i to od strane policijske uprave u mjestu prebivališta kandidata. Ta je operativna provjera bitna jer zapovjednici policijske uprave daju pozitivnu ocjenu za daljnje školovanje kandidata.

»Jednako je tako obavljena provjera za kandidata *Nikolu Tuzluka* u Policijskoj upravi Vršac, gdje je zapovjednik *Čortan Tiberiju* dao suglasnost na upis navedenog kandidata«, kaže u pismu Branko Horvat. »Međutim, ista provjera kandidata prosljeđena je Policijskoj upravi Pančevo, gdje organizacijski pripada PU Vršac. U navedenoj upravi u Pančevu, načelnik PU-a *Zvezdan Radojković*, prema izjavi roditelja navedenog kandidata, nije htio dati pozitivnu suglasnost za daljnje školovanje kandidata, navodeći kako treba prvo raditi u praksi, pa bi nakon toga mogao biti primljen u Kriminalističko-policijsku akademiju u Beogradu, te da je on taj koji odlučuje kome će dati pozitivnu ocjenu.«

Nakon raspitivanja, otac kandidata došao je do saznanja da stav o potrebi prethodnog rada u praksi nije stav MUP-a, već osobni stav

samog načelnika Policijske uprave *Zvezdana Radojkovića*, dodaje u pismu Branko Horvat.

»Stoga postoji sumnja da je navedenom kandidatu odbijeno davanje suglasnosti iz razloga nacionalne pripadnosti, jer je kandidat Hrvat po nacionalnosti, a problema je imao i na školovanju u Srijemskoj Kamenici, od strane profesora koji se doselio iz Splita za vrijeme 90-ih godina, a u vrijeme dok je živio u Splitu, radio je sa stricem kandidata, koji je i danas policajac u Splitu, o čemu ima saznanja i navedeni profesor. Kandidat se upravo iz straha i problema koje je imao na školovanju u Srijemskoj Kamenici, prigodom prijave na Kriminalističko-policijsku akademiju u Beogradu prijavio kao pripadnik srpske nacionalnosti.«

Imajući u vidu da je kandidat odličan učenik, sportaš, da je bio na nekoliko kampova za učenje stranih jezika, da se odlično služi engleskim jezikom, te da je na prethodnoj psiho-fizičkoj provjeri bio među prvih 10 kandidata za upis na akademiju, predsjednik HNV-a Branko Horvat, pozivajući se na članak 4. Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina, traži od mjerodavnih institucija provjeru navedenog, te spomenutom kandidatu pruže ravnopravne mogućnosti prigodom upisa.

Z. P.

U Subotici održana središnja svečanost ovogodišnje Dužijance

Kruh kao simbol života

Nakon što su u nedjelju ujutro iz crkve sv. Roka ispraćeni bandaš i bandašica, na otvorenom pokraj katedrale održana je svečana sveta misa, a onda je duga procesija krenula k središnjem gradskom trgu, gdje je gradonačelnik primio kruh od novoga žita

Nakon tri i pol mjeseca proslavljanja žetvenih svečanosti bačkih Hrvata, u nedjelju je u Subotici održan središnji događaj ovogodišnje Dužijance. Svečana sveta biskupska misa, koju je predvodio banjački biskup mons. dr. *Franjo Komarica*, uz koncelebraciju domaćeg biskupa mons. dr. *Ivana Penzeša*, katedralnog župnika mons. *Stjepana Beretića* i svećenika Subotičke biskupije, slavljen je na otvorenom pokraj subotičke katedrale-bazilike sv. Terezije Avilske, nakon čega je duga procesija, s više stotina sudionika u narodnim nošnjama, iz različitih zemalja, prošetala kroz špalir gledatelja do središnjeg gradskog trga.

Na trgu su, po tradiciji, bandaš i bandašica *Antun Kuntić* i *Jelena Gabrić* simbolično predali kruh od novog žita gradonačelniku *Saši Vučiniću*. Time se i ovogodišnja Dužijanca približila svom kraju, a do konačnog završetka ove velike svečanosti, vjerojatno najveće u hrvatskoj dijaspori, ostali su samo Kolonija slikara na Bunariću i Bunaričko proštenje.

ČETIRI RAZLOGA ZA ZAHVALU BOGU: U nedjelju ujutro, kao priprava za središnje misno slavlje, u crkvi sv. Roka priređen je ispraćaj bandaša i bandašice. Svi prisutni nakon toga pješice su se uputili ka katedrali. Na misi su nazočni bili i predstavnici državnih tijela Republike Srbije, Republike Hrvatske,

Središnji događaj: svečana sveta misa na otvorenom

Ispraćaj bandaša i bandašice ispred crkve sv. Roka

Autonomne Pokrajine Vojvodine, Grada Subotice, stranih diplomatskih predstavništava, bratskih i okolnih gradova.

»Pozdravljam vas u ime katolika Bosne i ponosne Hercegovine, odakle su i nerijetki vaši preci stigli ovamo i donijeli ono što su imali najvrjednije, a to je vjernost Bogu, vjernost Kristu patniku žrtvovanom za nas ljude i naše vječno dobro«, rekao je biskup Komarica. »Uvjeren sam kako je ovo vaše današnje veleslavlje izraz vašega identiteta i ljudskoga i nacionalnoga i vjerničkoga i kulturnoga, kojima

Tamburaška večer

Na središnjem trgu, gdje se odvijala večina završnih svečanosti ovogodišnje Dužijance, u četvrtak je 7. kolovoza, 2008. pred mnogobrojnom publikom održana Tamburaška večer. Tamburaši su svoje umijeće puna tri sata prikazivali nazočnima. U programu su sudjelovali tamburaški ansambl »Vizin« iz Pečuha (Mađarska), HKPD »Matija Gubec« iz Rume, »Đuvegije« iz Sombora, HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta, dječji ansambl ansambl HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice i tamburaški orkestar »Hajo« iz Subotice.

Publici su predstavljani ovogodišnji bandaš i bandašica *Antun Kuntić* i *Jelena Gabrić*, a izabrani su najljepši pratitelji bandaša i bandašice: *Nenad Kostić* i *Ivana Stipić*, *Josip Buljovčić* i *Aleksandra Kujundžić*, te *Marko Ištvančić* i *Marija Prčić*, svi iz Subotice.

Nije izostalo ni proglašenje najboljih među aranžerima, a ove godine su nagrađeni: prvo mjesto osvojila je *Sonja Skenderović* iz Subotice za aranžman »Risarski ručak« postavljen u butiku »Veruška«, drugo mjesto osvojio je *Ivan Stipić* iz Đurđina za postavku »Priprema za ris« u butiku Woodoo, a dodijeljene su dvije treće nagrade i to: *Mariji Vojnić* iz Tavankuta za aranžman u prodavaoni Boreli i *Dejanu Kovaču* iz Subotice za postavku »Majstor sprema papuče za Dužijancu« postavljenu u izlogu »Simpa«.

M. K.

se vi predstavljate i svojim susjedima, ne samo u ovom lijepom i gostoljubivom gradu, nego i svojim susjedima iz susjednih zemalja koje vidim ovdje nazočne.»

U svojoj je propovijedi mons. Franjo Komarica zapitao za što sve mi zahvaljujemo i trebamo zahvaljivati Bogu, te je ponudio četiri razloga za to:

»Kao prvi razlog, trebamo zahvaljivati za kruh na našim stolovima. Koliki naši suvremenici nemaju kruha, a i sami smo, barem neki od

Formiranje procesije

spasitelju. Za taj kruh smo dužni posebno Bogu zahvaljivati. Zato je i u vašoj svijesti, dragocjenoj tradiciji u vrijeme Dužijance, vrhunac proslave upravo sveta liturgija. Treći razlog, zahvaljujemo Bogu jer možemo biti njegovi suradnici, kao i za sve što kao njegovi suradnici možemo uraditi. Četvrti razlog, zahvaljujemo danas Bogu za usluge koje nama čine drugi ljudi i općenito društvo u kojemu živimo.

Koliki se oko nas također trude da nam život bude lakši, pa o tome trebamo razmišljati.»

Svoju je propovijed biskup Franjo Komarica završio obraćajući se vjernicima na misi: »Blago vama, jer znadete kojega ste i kakvoga stabla grana. Vi znadete i zahvaljivati i to činite.«

KRUH IMA VRIJEDNOST TEK KAD SE PODIJELI: Nakon što je biskup Komarica uputio Božji blagoslov, formirana je duga pro-

nas, doživjeli za vrijeme rata, bilo onoga prijašnjega, ili ovoga nedavnoga, da nije bilo kruha, kada smo bili silno zahvalni dragom Bogu koji se preko dobrih ljudi iz raznih država brinuo za nas. Drugi razlog, trebamo zahvaljivati za sveti kruh na našim oltarima. Kruh je posebno dragocjen kod svih naroda jer ublažava glad i ljudi i naroda, pa i cijeloga svijeta. Kao vjernici, kršćani, znademo za još vrjedniji kruh, koji je prevažna duhovna hrana čovječanstva na njegovom putovanju u vječnost k Bogu svome

Uzvanici stižu na trg

Smotra folklora

Gosti ovogodišnje Dužijance bile su mnogobrojne folklorne skupine iz zemlje i inozemstva, čija je smotra održana u subotu prijepodne na glavnom gradskom trgu. Istoga dana u 18 sati u katedrali-bazilici svete Terezije Avilske održana je svečana Večernja molitva koju je predvodio mons. Stjepan Beretić uz koncelebraciju drugih svećenika, te gosta ovogodišnje Dužijance, biskupa banjalučkog Franje Komarice. Obraćajući se nazočnim vjernicima, biskup Komarica ih je, osobito govoreći o zahvalnosti koju ostvarujemo u euharistijskom slavlju, potaknuo da s ponosom i radošću njeguju Dužijancu, te da dopuste da ih prožimaju one vrednote koje u njoj slave i da prebire po bogatstvu vjere, kršćanskih i ljudskih vrijednosti, kulture i vlastitog identiteta.

Biskupa Komaricu, a na osobit način bandašicu Jelenu Gabrić i bandaša Antuna Kuntića, te goste i vjernike okupljene te večeri u katedrali, na smisao i važnost Dužijance u nadahnutoj propovijedi podsjetio je katedralni župnik mons. Stjepan Beretić. Na kraju molitve bandaš i bandašica prinijeli su na oltar ovogodišnji simbol Dužijance izrađen od slame. Večernja molitva završena je svečanim blagoslovom.

Nakon svečanog Večernja u katedrali, risari su se okupili kod biste Blaška Rajića pokraj Gradske kuće gdje su uz prigodan govor vlč. Andrije Anišića, pobjednici ovogodišnjeg »Takmičenja risara«, položili vijenac vezen od slame na bistu Blaška Rajića.

Nakon toga, na središnjem trgu na pozornici – salašu održana je »Risarska večer«. Na »salašu« se nalazila bunjevačka obitelj gdje je gazda primio bandaša s njegovim risarima. Nakon što je obavljena pogodba između njih, večer je nastavljena uz gala koncert folklornih skupina s plesovima i pjesmama.

M. Tucakov

cesija, koja je više od sat vremena prolazila Somborskim putom do središnjeg gradskog trga, gdje se okupilo nekoliko tisuća Subotičana i njihovih gostiju.

Primajući novi kruh, gradonačelnik Subotice *Saša Vučinić* je rekao:

»Ovaj praznik slavi i praznuje ne samo naše njive, naš trud, naš znoj, već i one vrijednosti koje krase svakog Subotičanina, a to su marljivost, poštenje. Takav pristup i takvo slavlje čini, danas kad obilježavamo bogatu i punu trpezu, zapravo ova manifestacija, koja jest duhovna trpeza svih Subotičana. Trpeza s koje uzimamo ono što će nas krasiti za iduće godine, ono čime ćemo se ponositi. Vrijedni i dobri ljudi, kakvi su Subotičani, nemaju kada dijeliti se. Oni su u mislima i djelima usmjereni k svom radu, usmjereni su k tome da njihov rad daje plodove. Takvi ljudi znaju da vrline ne treba čuvati, da vrline treba dijeliti. I ovaj kruh ima svoju vrijednost tek onda kada se podijeli, kada ga svi kušamo.«

Novina na ovogodišnjoj Dužijanci bio je »ugostiteljski salaš« na trgu, gdje su se i građani mogli osvježiti, ali i ručati, za vrijeme i nakon svečanosti. Novina je i to da, nakon desetak godina, ove godine prvi put službeni jezik konferanse nije bio hrvatski. Voditelji su na bini uglavnom govorili bunjevačkim govorom.

Obilježavanje središnjeg događaja Dužijance 2008. nastavljeno je posjetom grobu Blaška Rajića na Kerskom groblju, te Bandašicinim kolom koje je ove godine prvi put iz dvorišta župnog dvora sv. Roka premješteno na glavni gradski trg.

Z. Perušić

Na Stadionu malih sportova nastupila je hrvatska grupa »4 ASA« koju čine Rajko Dujmić, Alen Islamović, Vlado Kalember, Jurica Pađen i Slavko Pintarić-Pišta

Otvorena izložba slika od slame u predvorju Gradske kuće

Slike od slame nastale na ovogodišnjem, XXIII. Sazivu Kolonije naive u tehnici slame u Tavankutu, predstavljene su prošloga petka, u predvorju Gradske kuće. Velikom broju posjetitelja, svoje zlatno ruho pokazalo je ukupno 37 slika od slame, koje su, prema riječima predsjednika HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta Ladislava Suknovića, ovom prigodom promovirale ne samo rad slamarki, nego i cjelokupnu hrvatsku zajednicu koja obitava na području Vojvodine. Izložbu je otvorila povjesničarka umjetnosti Ljubica Vuković-Dulić. Tijekom izložbe mogli su se kupiti razni suveniri od slame, dok će slike nastale na Koloniji, ljubitelji slamarstva moći pogledati do 20. kolovoza. Nakon toga, slike nastavljaju put Hrvatske i Mađarske, te drugih zemalja, kako bi se njihovom jedinstvenošću i ljepotom pronio dobar glas o vrijednosti i bogatstvu kulture bačkih Hrvata. Svom zavičaju, odnosno mjestu gdje su nastale a to je Tavankut, vratit će se sljedeće godine, kada će biti izložene na XIV. sazivu Kolonije.

M. Matković

Književna večer posvećena 125. obljetnici godišnjaka »Subotička Danica«

Subotička Danica mora ostati u službi naroda

Piše: Željka Zelić

Sto dvadeset i petoj obljetnici godišnjaka »Subotička Danica« bila je posvećena književna večer koja je u sklopu ovogodišnje Dužijance održana 6. kolovoza u Velikoj dvorani HKC »Bunjevačko kolo«. O »Subotičkoj Danici« od samoga pokretanja do danas govorio je njen glavni urednik i katedralni župnik mons. *Stjepan Beretić*.

Govoreći o njezinu trnovitu putu opstanka, mons. Beretić je istaknuo kako je »Subotička Danica« uvijek bila okrenuta svim bačkim

tako dvori, da uvijek bude vesela blaga vijest, koja razveseljuje, ohrabruje«, zaključio je mons. Beretić.

Godišnjak »Subotička Danica« pokrenuo je mladi bikički kapelan *Pajo Kujundžić*. Mijenjajući više puta svoje ime, Danica je izlazila od 1884. do 1914. godine i od 1919. do 1941. godine. Poslije Drugog svjetskog rata izašla je 1945. i 1946. godine, kad je zabranjena. Nakon duže stanke pojavljuje se 1971. i 1972. godine kada je ponovno zabranjena,

lanačkom župniku *Lazaru Ivanu Krmpotiću*, a glavnoga urednika mons. *Stjepanu Beretiću*.

Prigodne pjesme na književnoj večeri govorili su *Nevena Mlinko* i *Filip Čeliković*, a program je

pjesmom obogatio i katedralni zbor »Albe Vidaković« pod ravnanjem s. *Mirjam Pandžić* te VIS »Proroci«. Voditeljica književne večeri bila je prof. *Katarina Čeliković*. ■

Hrvatima. Potom se osvrnuo na pojedine rubrike te brojne suradnike od kojih je većina vjernika izvan kleričkih redova. »Nikada Danica ne smije biti poprište za osobna razračunavanja, za ocrnjivanje sinova našega roda. Danica mora ostati u službi naroda, da ga

a glavni i odgovorni urednik bio je tadašnji župnik subotičke župe sv. Roka *Blaško Dekanj*. Hrvatski svećenici su na svojim mjesečnim sastancima odlučili da se Subotička Danica ponovno pokrene 1984. godine. Službu odgovornog urednika povjerili su tada bačkopa-

Dodjela nagrade »Ivan Antunović« i aranžerima izloga

Po prvi puta ove godine, nakon što je sedamnaest godina bila dodjeljivana »Antušova nagrada«, u okviru književne večeri dodijeljena je novoutemeljena nagrada »Ivan Antunović« koja će ubuduće biti dodjeljivana namjesto već spomenute »Antušove nagrade«. Nagrade je dodijelio predsjedavajući Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović«, dr. *Andrija Kopilović*. Treća nagrada pripala je obitelji Petra i Nade Ivković iz Male Bosne s njihove četiri kćerke. Druga nagrada pripala je VIS »Proroci«, a prva nagrada za ustrajni i nesebični rad na dvadesetpetogodišnjem uređivanju kalendara »Subotička Danica«, dodijeljena je njenom glavnom uredniku mons. *Stjepanu Beretiću*.

Otkazan koncert Zvonka Bogdana

Sve je bilo spremno, pripremljeno, obavljene su tonske probe. Glazbenici mađarskog i rumunjskog tamburaškog orkestra već su bili oko bine. I Zvonko je Bogdan bio spreman pjevati svojoj publici. Koncert u povodu Dužijance, pod nazivom »Subotica na sjeveru Bačke«, samo što nije počeo. I onda je naišla oluja koja je rastjerala publiku, rušila stolce, prevrtala suncobrane, lomila drveće. Koncert je tad otkazan samo zbog toga.

M. K.

Izložba starih strojeva

U petak je ispred Gradske kuće priređena izložba starih zanata i alata, u okviru koje su, među ostalim, prikazani stari strojevi koji su nekada korišteni u žetvi.

Bela Ivković, dobitnik ovogodišnjeg priznanja Grada Subotice »Pro Urbe«

U hrvatskoj zajednici ima mjesta za sve

Svaka promjena donosi mogućnosti za poboljšanje rada »Bunjevačkog kola«. Te se promjene moraju stalno odvijati i stalno se mora unositi osvježanje, a ne da jedno vodstvo smjenjuje prethodno vodstvo u kompletu

Razgovor vodio: Zvonimir Perušić

Bela Ivković, dugogodišnji društveni i kulturni djelatnik hrvatske zajednice u Vojvodini, jedan je od ovogodišnjih dobitnika priznanja Grada Subotice »Pro Urbe«. Prije više od četiri desetljeća bio je među osnivačima tadašnjeg Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Bunjevačko kolo« i svjedokom je cijelog razvojnog puta, i uspjeha i padova te najveće hrvatske kulturno-umjetničke udruge u Vojvodini. Punih 13 godina bio je predsjednik »Bunjevačkog kola« i s te pozicije, jedan od najzaslužnijih za transformaciju te udruge u Hrvatski kulturni centar.

Priznanje »Pro Urbe« dodjeljuje se svake godine pravnim i fizičkim osobama, kao i organizacijama, za znanstvene, kulturne, umjetničke i sportske aktivnosti, kao i za djelatnosti u obrazovanju, komunalnom, socijalnom, zdravstvenom i gospodarskom području. Priznanja »Počasni građanin« i »Pro Urbe« dobitnicima će biti uručeno na Dan grada 1. rujna.

HR: Što za Vas znači priznanje »Pro Urbe«?

Doista me veseli ova nagrada, iako smatram da nisam jedini ja zaslužan za nju. Moram ovom prigodom spomenuti članove svoje obitelji, koji su trpjeli zato što sam toliko godina bio veoma angažiran u društvenom radu, te želim spomenuti i moje suradnike, s kojima sam radio u cijelom tom razdoblju. Njima također pripada ovo priznanje.

HR: Dugo ste u javnosti i društvenom životu Subotice i hrvatske zajednice. Kada je i kako sve to počelo?

Poznato je kako je od 1911. godine, kada je prisvitli *Blaško Rajić* Dužijancu s okolnih salaša doveo u grad, pa sve do 1968. godine postojala samo crkvena Dužijanca. Te je 1968. godine jedna skupina pripadnika našeg, hrvatskog naroda došla na ideju proširiti Dužijancu i napraviti od nje gradsku manifestaciju. Prva takva gradska, civilna, necrkvena Dužijanca održana je 1968. godine. Tada sam se i ja uključio u njenu organizaciju i općenito u društveni život hrvatske zajednice. Dobio sam tada relativno jednostavne zadatke, bio sam među redarima koji su pratili povorku od hipodroma do središta grada. Osim toga, tijekom organiziranja Dužijance bio sam zadužen za pronalaženje svega onoga što je bilo potrebno za povorku – išli smo kod ljudi na salaše tražiti tko će dati odgovarajuće konje, sedla i sve ostalo. Radili smo na tome da ta prva gradska Dužijanca ima što veći broj sudionika.

HR: Tko je bio glavni organizator te prve gradske Dužijance?

Organizaciju te Dužijance vodio je tadašnji sudac *Naco Zelić*. Od moje generacije sudjelovali su još: *Lazo Vojnić Hajduk*, *Nikola Skenderović*, *Albe Kujndžić*, *Grgo Kujundžić*, *Mirko Perušić*... Tako je počela Dužijanca, tako je počeo i moj angažman u hrvatskoj zajednici. U okviru tog organizacijskog odbora Dužijance razgovarali smo i o tome kako bi bilo dobro osnovati instituciju, hrvatsku instituciju, koja bi se trajno bavila organiziranjem Dužijance. Koncem 1969. godine, poslije druge održane gradske Dužijance, oformili smo inicijativni odbor,

sjeli i dogovorili se da osnuje-mo Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo »Bunjevačko kolo«. Bilo je različitih prijedloga za naziv udruge: Kolo, Bunjevac, Kulturno-umjetničko društvo, pa je *Marko Peić* predložio da se nova institucija nazove Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo »Bunjevačko kolo«. Bilo je onih koji su se pitali zašto se zove »Bunjevačko kolo« ako je hrvatsko, jer im se to činilo nespojivim, pa je kasnije i sam Marko Peić prešao na stajalište da su bunjevačko i hrvatsko različiti pojmovi, no prijedlog je tada prihvaćen i 20. siječnja 1970. godine održana je osnivačka skupština Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Bunjevačko kolo«. Za prvog predsjednika izabran je *Ivo Stantić*, a tom je skupštinom pred-sjedavao Naco Zelić.

HR: Kakvo je bilo ozrač-je u gradu u vrije-me tih prvih dužijanci i osniva-nja »Bunjevačkog kola«?

Razdoblje s kraja šezdesetih i početka sedamdesetih godina poznato je kao liberalno, kada su dopuštane ovakve stvari. Naravno, nitko od nas nije imao namje-ru prkositi ostalima koji žive s nama u ovom gradu, nego smo se upravo zalagali za suživot, koji svakom narodu treba omogućiti manifestiranje svoje posebnosti, jezika, običaja, tradicije. Upravo je to novoosnovana institucija sebi i postavila za zadatak.

HR: Ali, nakon liberal- nih godina uslijedi- la je 1972.

Da, ubrzo je stigla 1972. godi- na. Vodeći članovi Matice hrvat- ske u Subotici odstranjeni su i iz »Bunjevačkog kola«, a iz naziva i programskog sadržaja izbrisan je pridjev hrvatski. Bilo je to raz- doblje kada se »Bunjevačko kolo« utopilo u ostale ovdašnje KUD-ove brisanjem hrvatskog sadržaja iz njegova programa. Neki su članovi iščlanjeni, a neki su ostali i bez posla, tamo gdje su bili zaposleni. Ozbiljno su bili progonjeni oni čla- novci »Bunjevačkog kola« koji su istovremeno bili i članovi Matice hrvatske, kao i oni koji su bili nacionalno posebno aktivni. Takvi su bili izbačeni iz »Bunjevačkog kola«, osobito ako su uz sve to bili još i poznati, ugledni.

Do tada je HKUD »Bunjevačko kolo« prikupljao, čuvao, njegovao i proučavao kulturnu baštinu i tra- dicitiju Hrvata Bunjevaca. Nažalost, od te 1972. sve se to programski izmijenilo i udruga je uklopljena u općejugoslavenski program.

HR: Dokle je takvo sta- nje trajalo?

Takvo je stanje više-manje tra-

jalo dok je trajao i Savez komu- nista, odnosno do 1990. godine. Te se godine ponovno ukazala mogućnost slobodnijeg razmišlja- nja u javnosti, tada je uveden i višestranački sustav. Shvatili smo kako je došlo vrijeme da se obno- vi naš HKUD. I, premda se do tog vremena »Bunjevačko kolo« napunilo jugoslavenskim idejama i ljudima nositeljima tih ideja, 1995. ponovno je i u naziv i u program »Bunjevačkog kola« vra- ćeno hrvatstvo. Tada je nekolic- na mojih prijatelja predložila da predsjednik tog ponovno hrvat- skog »Bunjevačkog kola« budem ja. Bilo je to već ratno vrijeme, pa su moji prijatelji razmišljali

ovako: hajde Bela, najbolje je da ti budeš predsjednik, privatnik si, posao ti ne ovisi o politici, neće ta tvoja predsjednička dužnost dugo trajati. A trajala je itekako dugo – punih 13 godina. Mislim da smo u to vrijeme doista uspjeli okupiti kvalitetne ljude, da spome- nem samo Lazu Vojnić Hajduka, *Alojzija Stantića*, *Anu Kopunović*, *Andriju Kopilovića*, *Vojislava Sekelja*, *Grgu Kujundžića*, *Josipa Buljovčića*, *Josipa Gabrića*, sada suca u Osijeku i Josipa Kujundžića Duciku...

HR: Dok ste vi »Bunje- vačkom kolu« vra- ćali hrvatski karakter, 100 kilo- metara dalje bjesnio je rat protiv

Hrvatske i hrvatskog naroda. Kako ste uopće funkcionirali tih godina?

U vrijeme rata u Hrvatskoj mi smo stalno radili na ostvarenju osnovnih ciljeva HKC-a: na čuva- nju nacionalnog identiteta, običaja, razvijanju svijesti o pripadnosti hrvatskom narodu, ne miješaju- ći se u politiku. Već 1992. godi- ne, gostovali smo u Hrvatskoj, na Smotri folkloru u Zagrebu, a 1993. bili smo gosti na Vinkovačkim jesenima. Tada sam smatrao da na takvim gostovanjima prvi među njima, među tim našim mladim folklorasima, treba biti predsjednik »Bunjevačkog kola«, pa smo tako i ja i drugi iz vodstva putovali na

Nesuđeni svećenik

Bela Ivković rođen je 1939. godine na salašu pokraj Male Bosne. Prva dva razreda osnovne škole završio je u Maloj Bosni, odnosno tamo gdje se škola tada nala- zila, na Tavankutskom putu. Osnovnu je školu nastavio u Subotici, srednju sjemenišnu školu-klasičnu gimnaziju Interdijecenzansku srednju školu završio je na Šalati. Želio je postati svećenikom, ali se, kaže, predomislio. Zanimljivo je da je bio ministrant na posljednjoj misi prisvitlog Blaška Rajića u crkvi sv. Roka u Subotici, kao i na prvoj misi vlč. Ivana Kujundžića u istoj crkvi, nakon njegova povratka s robije.

Višu upravnu školu završio je u Novom Sadu, upisao Pravni fakultet u Beogradu, položio prva tri ispita, a kad je Pravni fakultet iz Niša u Subotici otvorio svoj odjel, Bela Ivković je prešao na taj fakultet i diplomirao. Prvih 10 godina radnog staža proveo je u Zavodu za socijalno osiguranje, a onda idućih 5 godina u SIZ-u za stanovanje. Godine 1978. prešao je u odvjetnike. Točno na dan kad bude primao priznanje Pro Urbe, 1. rujna, obilježit će i 30 godina rada u advokaturi.

sva gostovanja. Problema nikada nismo imali, ali je tih godina, oso- bito u Hrvatskoj, atmosfera iteka- ko bila ratna.

HR: Godine 1995. dolazi do daljnje transfor- macije »Bunjevačkog kola«, ovo- ga puta od hrvatskog kulturno- umjetničkog društva u hrvatski kulturni centar. Kako je tekao taj proces?

Mislim da je odnos prema tom pitanju potekao od uprave, jer smo radili na okupljanju uglednih ljudi. Imali smo Upravni odbor »Bunjevačkog kola« koji je bio za to da u programu udruge bude čuvanje hrvatskog identiteta. E sad, to je trebalo prenijeti i na članstvo, unijeti i u dokumenta promjenu imena i programa. I, vagali smo. Pratili smo koji je odnos za i protiv unutar članstva, kako bismo utvrdili je li stiglo vrijeme za promjene. Ali, mi nikog

nismo izbacili iz »Bunjevačkog kola« zato što je drugačije mislio. Dopusitali smo da članstvo program preuzima polako, da polako raste svijest kako su promjene neophodne. Ako je nekome nešto smetalo u tom procesu, odlazio je sam, ali nikada nikog nismo izbacili. Sad, međutim, vidim da je u hrvatskoj zajednici moderno svakoga tko misli drugačije – odmah izbaciti van.

HR: Kada je konačno došlo do konačne promjene?

Na tome smo, mi u Upravnom odboru, radili od početka 1991. godine i, eto, 1995. procijenili smo da je članstvo za promjene. To se i pokazalo na glasovanju. Imali smo nekoliko glasova više, ali moram pojasniti: oni koji nisu bili za, ne znači da su bili protiv, nego su smatrali da se hrvatsko ne bi trebalo isticati toliko, jer, eto, staviti će nas na crnu listu, teška su vremena i slično. Puno njih nije bilo oduševljeno prelaskom na Hrvatski kulturni centar, ali oni su jednako tako bili Hrvati, potpuno svjesni svoje pripadnosti hrvatskom narodu.

Tadašnja politika, oličena u hrvatskoj stranci DSHV, smatrala je da je ta stranka dovoljna za sve Hrvate, da su oni jedini potrebni kao Hrvati, da drugih Hrvata niti ima niti su potrebni. Mi, koji smo se bavili očuvanjem hrvatskog identiteta, samo smo kvarili njihov sjajni imidž jedinih Hrvata u Srbiji. Ali, kao i sada, i tada je bilo Hrvata koji nisu željeli biti članovima stranke, niti politički aktivni. Za nas je bilo bitno da kroz naše odjele mladi uče plesati naše plesove, svirati našu glazbu, prikazivati kazališne komade naših autora, iz naših života.

HR: Gdje su sve članovi »Bunjevačkog kola« išli na gostovanja tih godina?

U tim godinama vrlo se malo putovalo, naravno ako to uspoređujemo s današnjim putovanjima »Bunjevačkog kola«, kad se ide po cijelom svijetu. Na samom početku »Bunjevačko kolo« je bilo u Njemačkoj, ali to je zapravo bio ostatak iz ranijeg vremena, gostovanja ugovorena još ranije. Bili smo u Hrvatskoj nekoliko puta na Smotri folklora u Zagrebu, onda su nam oni ugovorili neka gostovanja, pa nam je slikar *Ivan Balažević* organizirao nastup u Novom Vinodolskom. Išli smo i u Hercegovinu i to samo nekoliko mjeseci poslije Oluje. Gotovo da su se još pušile spaljene kuće duž cesta, na sve strane bile su izvučene trake s natpisom – minirano. Bili smo u marijanskom svetištu u Međugorju, a gostovali smo i u

Tomislavgradu i Mostaru. Tamo su nam domaćini organizirali posjet rijeci Buni, gdje su još bili porušeni betonski stolovi za stolni tenis, jer su u ratu služili kao zaklon. Odveli su nas u lokal gdje je puštana glazba *Zvonka Bogdana*, a za postavljenim stolovima vino se pilo iz bukare. Oni su znali da su naši djedovi, koji su otud i došli u Bačku, pili vino iz istih takvih bukara. I onda, svaki je od nas morao popiti po jednu takvu bukaru vina, kako bismo dokazali da se nismo promijenili svih ovih stoljeća u Bačkoj.

HR: Kako ocjenjujete rad Vaših nasljednika u vodstvu »Bunjevačkog kola«?

Pa, sigurno pozitivno, i mislim da svaka promjena donosi mogućnosti za poboljšanje rada »Bunjevačkog kola«. I ja sam osobno sudjelovao u izboru mojih nasljednika i

svi smisla za folklor, ili za slikarstvo, glumu, pjevanje. Treba angažirati ljude koji vole ono što rade. To što se ne žele politički angažirati, ne znači da su manje ili lošiji Hrvati, ne znači da ih treba smjenjivati, izbacivati i unositi nemir i neslogu među članstvo. To što nam se sada događa, svi ti nesporedumi i podjele, kao da nam netko sa strane nameće.

HR: Kako općenito vidite situaciju u hrvatskoj zajednici danas?

Mislim da svaka naša organizacija ima prostora za svoj rad, ali je treba pustiti da mirno radi i okuplja članstvo. Kroz taj vid svaki pojedinac sudjeluje u kulturnom životu zajednice. Nije moguće da svi budemo politički aktivni, ili da svi budemo slikari, folkloristi. Trebamo pustiti one koji su se opredijelili za neki oblik društve-

na oni znaju kako je vrijednost njihova rada u tome koliko će pridonijeti toj osnovnoj zadaći ove naše kulturne institucije. Ne treba ju se miješati druge organizacije u njihov rad, to treba biti dio svijesti ljudi u »Bunjevačkom kolu«.

Što se situacije šire tiče, u hrvatskoj zajednici, vidljivo je kako je splasnulo oduševljenje koje je postojalo, time da se slobodno možemo izjašnjavati kao Hrvati, da imamo svoje institucije, stranke. Sad se sve to podijelilo.

HR: Poznati ste subotički odvjetnik, no budući da ste u mirovini, ove ste godine odvjetnički ured prepustili svojoj kćeri Zdenki. Čime ćete se baviti sada, kada ste svoje poslovne obveze značajno smanjili?

U mirovinu sam otišao još 1999. godine, sa 60 godina života, ali po

Čuveni salaš

Nadaleko je poznat salaš Bele Ivkovića kod Male Bosne. I to, po tome što se na tom salašu desetljećima okuplja široko društvo ljudi aktivnih u hrvatskoj zajednici, ali dolaze i političari, diplomati... Tamo se, među ostalim, već pune 32 godine tradicionalno održava i zanimljiv događaj – moba. Bela Ivković na tom salašu jednom godišnje, u proljeće uoči korizme, okuplja prijatelje, njih oko 30, koji po uzoru na prethodne generacije i stari način života, pomažu domaćinu u sredi vanju salaša. Siječe se tada i prorjeđuje drveće, uređuje se dvorište, u krušnoj se peći peče krumpirača, a nove se ideje rađaju...

mislim da u »Bunjevačkom kolu« postoji dovoljan broj sposobnih ljudi od kojih se može napraviti dobar izbor za vodstvo. Te se promjene moraju stalno odvijati i stalno se mora unositi osvježanje, a ne da jedno vodstvo smjenjuje prethodno vodstvo u kompletu. Upravo suprotno, potrebno je stalno pomlađivati, osvježavati vodstvo. Oni koji su se umorili, ali ne samo zbog godina života, nego i zbog spriječenosti privatnim, poslovnim i drugim razlozima, trebaju ustupiti mjesto onima koji znaju, mogu i žele raditi.

Važno je sačuvati raznovrsnost uključivanja našeg svijeta u rad »Bunjevačkog kola«, jer nemaju

nog rada, da to slobodno i s ljubavlju i rade.

Oduvijek sam smatrao da »Bunjevačko kolo« ne mora imati najbolji folklor u zemlji, nego da što više naših ljudi nauči naš folklor. Nije bitno da tim od 20 ljudi bude najbolji u državi ili Europi i da je to značajno samo za njih, a da im drugi nisu potrebni.

HR: Kako vidite budućnost »Bunjevačkog kola« i hrvatske zajednice u cjelini?

U svakom slučaju teško je biti prorok. U »Bunjevačkom kolu« i oko njega i sad su okupljeni ljudi koji u duši žive za očuvanje tradicije Hrvata Bunjevaca i siguran sam

zakonu, kao starosni umirovljenik ostao sam u poslu. Ove sam godine odvjetnički ured prepustio svojoj kćeri Zdenki i sad sam, eto, šegrt, pomoćnik, odem do poreznog, katastra, gruntovnice, dežuram u uredu. Sve moje troje djece opredijelilo se za studij prava. Supruga Olgica i ja smo se bunili kada su oni o tome odlučivali, ali eto tako se desilo. Stariji sin Dinko diplomirao je pravo i položio pravosudni ispit, ali je ostao u Zagrebu i pravnik je u Zagrebačkoj banci. Nadam se da će i mlađi sin Darko uskoro završiti pravni fakultet, a eto kćerka Zdenka, koja je najmlađa, sad je preuzela vođenje ureda. ■

Voditeljica pjevačkog zbora »Šokadije« iz Sonte Božana Vidaković

Od pjesme se odmara pjevajući

*Vesela kućanica, supruga i baka živi u glazbi i glazba u njoj od kada zna za sebe **

*Glazbene gene i sklonost glumi naslijedila od oca, blagu ćud od majke **

*Autorica je pjesama koje će mnogi pjevati držeći ih pučkima * »Šokadija« joj je druga obitelj*

Piše: Ivan Andrašić

Pjevački zbor Kulturno-prosvjetne zajednice Hrvata »Šokadija« iz Sonte od veljače ove godine ima novu voditeljicu, ženu njeznoga srca i čvrste ruke, *Božanu Vidaković*. Ova vesela kućanica, supruga, majka i baka, na polovici svoje šeste životne dekade, živi u glazbi i glazba u njoj od kada zna za sebe. Razgovarali smo i družili se prije i poslije probe »njezina« zbora u prostorijama »Šokadije«. U dogovoreno vrijeme dolazim, a iz prostorija se već iskradaju skladni zvuci tada mi nepoznate melodije, ali melodije koja mi je u dahu preplavila dušu i srce. Ulazim u prostoriju, najtiše što mogu, ne želeći prekidati čaroliju. Božana se ne da zbuniti, pokazuje mi očima da sjednem. Počinje pjevati: »Šokadijo moja draga...«.

neki način sazrijevala, mučila me, a onda su, skoro istodobno, potekle i riječi i melodija. Moj muž Mićo predviđa joj lijepu budućnost. Ne znam, danas ću pokušati nešto s našim zborom, možda i uspijem«, skromno kaže Božana po završetku pjesme. Čarolija prestaje, članovi zbora se okupljaju. U vrijeme za koje je proba zakazana harmonika je na Božaninim ramenima. Kratak dogovor i proba počinje. Božanin autoritet, nametnut ne strogoćom, nego prefinjenošću i znanjem, jednostavno se da osjetiti. Zbor u tišini sluša pjesmu koju sam imao privilegij čuti prvi. Na licima opažam duboke emocije. Božana je »složila glasove«, no, pjevanje te večeri nije išlo sjajno, grla su bila stisnuta. »Kad Božana napiše i uglazbi novu pjesmu,

je glazbi, književnosti i drami. Ljudi kažu i da imam blagu narav poput moje pokojne majke *Janje*. Usporedo s osnovnom školom i gimnazijom stjecala sam i osnovnu i srednju glazbenu izobrazbu. Namjeravala sam upisati glazbenu akademiju, u čemu me je spriječio otac. Poslije toga život me je usmjerio na drugu stranu. Studij prava napustila sam u 21. godini i udala se za mojega Miću, tadašnjega pomorskoga časnika JNA. Put nas je vodio sukladno njezgovoj službi od Solina, preko Splita do Tivta. Početkom rata Mićo je napustio službu u JNA i od tada, uz dvogodišnji boravak u Crnoj Gori, živimo u Sonti. Život sam posvetila obitelji, a danas su naše dvije kćeri udane i sa svojim obiteljima žive u Podgorici. Drugim povratkom u Sontu 2007. godine zatvorili smo krug svojih selidbi. Vratila sam se i svojoj »Šokadiji«, koja mi je danas druga obitelj«, sjetno priča Božana. Osim »Šokadije«, Božana je napisala i skladala više pjesama koje danas pjeva ne samo »njezin« zbor, nego i zborovi više udruga u Vojvodini i Hrvatskoj. Osim zbora i folklora, istaknuta je članica i dramske sekcije.

GLAZBENICA, GLUMICA, PJESNIKINJA: »Povratak Vidakovićeve u Sontu za mene je bio pravi blagoslov. Univerzalac je, ne postoji uloga koja joj ne leži. Čak i kad glumi negativca, zna okrenuti publiku na svoju stranu. Ionako jaka i kompaktna »Šokadijina« glumačka ekipa njezinim je povratkom dobila konačnu, najfiniju caklinu. U radu je temeljita, ništa ne prepušta slučaju. Sigurna je u sebe, a kad i improvizira, točno osjeti što redatelj želi. Publika ju voli, ekipa ju cijeni, na krilima njezina nadahnuća predstava samo dobiva na sigurnosti. Kad je na sceni, točno osjetite emotivni naboj između nje i publike, između nje i ostalih glumaca. Poslije nastupa prva je u veselju, jednostavno stječem dojam kako se i od pjesme odmara pjevajući«, mogu reći za nju kao voditelj dramske sekcije. Piše Božana i poeziju, još od gimnazijskih dana, no, kako sama kaže, uvijek joj je nedostajao posljednji korak do objavljivanja. Neke od svojih pjesama prvi put je javno pročitala na nedavnoj književnoj večeri »Baču u čast«, održanoj u prostorijama »Šokačke grane« u Osijeku. Publika je svojim pljeskom pokazala kolika je vrijednost njezinih stihova. I, na koncu, gdje god se pojavila, s ponosom nosi svoju šokačku narodnu nošnju i svoju harmoniku i s ponosom kaže: »Ja sam Božana Vidaković iz Sonte, članica Kulturno-prosvjetne zajednice Hrvata »Šokadija«.

Božana Vidaković (četvrta s lijeva)

BOGOM DANI GLAS: Pjeva jakim, grlenim glasom, Bogom danim, ali glasom punim baršuna, glasom kojega čovjek ne sluša, nego svim svojim bićem osjeća. Ne mogu opisati smještu osjećaja, ne mogu opisati kako pjesma djeluje na mene. Osjećam nemir u duši, toplinu u tijelu. Ne mogu progovoriti, nisam tužan, nisam radostan, a srce hoće iskočiti iz prsa, krv kola ubrzano. Osjećam od prvoga momenta – to je to! U toj pjesmi je sva tuga i radost, sva sreća i bol, sva prošlost i budućnost i svi bećarci, a iznad svega sav ponos šokačkih generacija prošlosti, sadašnjosti i budućnosti, u toj pjesmi su sva šokačka stoljeća sakrivena u zagrljaju Dunava. »Pjesma je dugo živjela u meni, na

mi se prvo moramo isplakati, pa tek na idućoj probi možemo početi uvježbavati«, kaže najstarija članica zbora *Ana Miličić*. Danas je ta pjesma, »Šokadija«, službena himna manifestacije »Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688.-2008.« i institucija kulture s hrvatskim predznakom koje djeluju u šokačkom Podunavlju. Izvođena je u Tuzli, Osijeku, Baču, Đakovu, Sonti, Plavni... i svugdje je prihvaćena na isti način. Poslije probe članovi »Šokadije« odlaze u tišini, vjerojatno slažu dojmove. Božana i ja u razgovoru ostajemo posljednji. »Glazba i poezija žive u meni od rođenja. Rekla bih kako sam umjetničku dušu naslijedila od oca *Joze*, koji je bio učitelj, a slobodno vrijeme posvetio

Kako je novi direktor NIU »Hrvatska riječ« za Radio Suboticu ocijenio svoje prve dane na novom radnom mjestu

Kolektivni ugovor stavit ću izvan snage!

*Ivan Karan priznaje da je s radom »Hrvatske riječi« bio upoznat »vrlo malo« * Najava promjene plana i programa na temelju kojeg je izabran * Pokušaj uvođenja radnog vremena za novinare od 8 do 16 sati*

Na sajtu hrvatskog programa Radio Subotice u prošlu je srijedu, 6. kolovoza, objavljen tekst koji je izazvao prilično pozornosti u gradu, ali i brojne podsmjehe osobito iz novinarske struke. Tekst koji je objavljen pod naslovom »Sutra primopredaja dužnosti ravnatelja NIU 'Hrvatska riječ'« prenosimo u cijelosti.

U nazočnosti posebno formiranog Povjerenstva sutra će se obaviti primopredaja dužnosti ravnatelja Novinsko izdavačke ustanove »Hrvatska riječ«, kada će na čelo ove kuće, umjesto dosadašnje vršiteljice dužnosti ravnatelja *Jasminke Dulić*, doći *Ivan Karan*. Nakon preuzimanja dužnosti, on će, kako je istaknuo, tek poslije uvida u stanje u »Hrvatskoj riječi«, početi provoditi svoj program.

»Na temelju te analize donijet ću i jednu sintezu koju ću ponuditi Upravnom odboru kako bi vidio hoće li se to razlikovati od onog što sam napisao u svom programu koji sam ponudio Upravnom odboru kada sam konkurirao za ravnatelja. Moram kazati da sam u vrlo maloj mjeri bio upoznat s radom ove institucije kada sam pisao taj program, tako da će nekih promjena

sigurno biti«, kaže Ivan Karan.

Dosadašnja v.d. ravnateljica i aktualna glavna i odgovorna urednica *Jasminka Dulić* je rekla da primopredaja dužnosti, uz nazočnost povjerenstva, nije ništa neuobičajeno:

»Kada sam i ja primala dužnost v. d. ravnateljice, po istoj proceduri je formirano jedno povjerenstvo koje treba utvrditi činjenično stanje«.

medijskog iskustva, ali ne znam što oni pod tim podrazumijevaju. Nisam radio ni u jednoj novinskoj instituciji, ali to se i ne traži za ravnatelja. Ja se nisam prijavio na natječaj za urednika, ja taj posao ne umijem raditi«, ističe Karan.

Jasminka Dulić očekuje da će novi ravnatelj uvažiti sve standarde i specifičnosti novinarske profesije, kao i potrebe procesa rada koje ona podrazumijeva.

»Novinarstvo nije činovnička profesija, a novi ravnatelj, koji, istini za volju, nije radio u novinarstvu, možda još uvijek ne zna koje su to potrebe, no nadamo se da će to biti u redu.«

Karan izražava nadu da će vremenom razbiti predrasude o njemu, koje su posljedica pisanja u medijima, kao i da će stvoriti dobro radno ozračje.

»Prvo što ću uraditi jeste da njihov kolektivni ugovor koji je sklopljen za jedan dan, stavim izvan snage, jer nisu poštovani procedura i zakon. Dolaze na posao kada se naspavaju, a odu kada im dosadi? Pa ovo je ustanova za koju država izdvaja ne mala sredstva, i mora se poštovati radna disciplina. Radno vrijeme je 40 sati tjedno tijekom pet dana. Lako je glumiti slobodnog umjetnika, a živjeti na državnim jaslama. To više ne može«, poručuje Karan.

Jasminka Dulić ukazuje da radno vrijeme od 8 do 16 sati ne može biti primijenjeno na medije:

»To bi podrazumijevalo da svi događaji poslije 16 sati, ili subotom i nedjeljom, neće biti popraćeni. Očekujem da ćemo po ovom pitanju naći neko rješenje.«

Novi ravnatelj Novinsko izdavačke ustanove »Hrvatska riječ« je, uz brigu o zakonitosti u radu i poboljšavanje uvjeta rada uposlenih, najavio i da će ta medijska kuća ubuduće u većoj mjeri konkurirati s projektima kod raznih donatora sredstava.

H. R.

Direktor bi se trebao ispričati svojim kolegama

Kao bivša stalna suradnica subotičkog tjednika »Dani«, ne mogu ne prokomentirati izjavu novog direktora tjednika »Hrvatska riječ«, koja se tiče radnog vremena zaposlenika u toj novinskoj kući.

Mene, iskreno, premda nisam više u novinarskom poslu, interesira tko postavlja i tko prihvaća posao za koji nije, mogu slobodno reći, čak niti zainteresiran. Jer da jest, ne vjerujem da bi tako olako blatio novinarski poziv i ljude koji svoj posao rade godinama, ne 40 sati tjedno, ne samo toliko. Nego i poslije podne, navečer, vikendom i praznicima.

Dok sam ja radila u medijima, izgleda da sam imala sreće, jer ljudi koji su vodili te novine, i mnoge druge za koje sam radila kao dopisnica, gledali su rezultate rada. Bez brojanja radnih sati, mjerenja trajanja ispijanja kave i slično. Bilo bi mi drago, da novi direktor pročita svoju izjavu, ispriča se svojim »kolegama« i pokuša raditi taj posao. Možda uspije. Početak mu nije bio za pohvalu, ali razumjet ću da je pogriješio. Ili u izjavi ili u odabiru novog posla.

Tijana Mihajlović

U povodu izjava novog direktora NIU »Hrvatska riječ« na Radio Subotici

Vrijeme hrabre nekompetentnosti

Bilo je, doista, krajnje vrijeme da netko dovede u red te novinare, pa makar taj značajan pothvat počeo u Hrvatskoj riječi. Sve je to neka raspuštena i raspojasana grupa umišljenih svezalica... Što to oni hoće, kako to zamišljaju? Trebaju biti naspavani? A zašto, i, konačno, otkud im uopće pravo tako nešto zahtijevati? Lijepo je to rekao novi ravnatelj Hrvatske riječi: »Lako je glumiti slobodnog umjetnika, a živjeti na državnim jaslama... To je ustanova za koju država izdvaja ne mala sredstva, i mora se poštivati radna disciplina. Radno vrijeme je 40 sati tjedno tijekom pet dana.« Pa će zato novinari spomenute kuće od sada raditi po osam sati dnevno, od 8 do 16 sati, od ponedjeljka do petka...

No, da se mi ostavimo šale, premda je izjavama novog ravnatelja prije mjesto u nekim šaljivim rubrikama, ili u Ripleyevom vjerali ili ne. Problem je međutim što čovjek, kako mi se čini, ozbiljno misli to što govori. Pri tomu elegantno zaobilazi osnovni problem koji je u medijima spominjan u svezi s njegovom kandidaturom: nekompetentnost. Nije, naime, javnosti pružen ni jedan jedini podatak – izuzimajući formalnu školsku naobrazbu – koji bi ukazivao na to

da gospodin zna i može obavljati posao za koji su ga kandidirali. Pardon, formalno gledano, on se kandidirao sâm, pomagači su smjerno nastojali ostati u pozadini, u sjeni.

Nemam nikakve namjere suditi o čovjeku koga ni ne poznajem, konačno, možda se Hrvatskoj riječi posreći pa dobije dobrog direktora. Govorim samo o javno iznesenim činjenicama, od kojih je neke iznio upravo gospodin o kojemu je riječ, u prošlotjednoj vijesti Uredništva programa na hrvatskom jeziku Radio Subotice. Jednu mu osobinu ipak moram priznati i na nevideno. Hrabrost. U rečenoj vijesti izjavio je i sljedeće: »Moram kazati da sam u vrlo maloj mjeri bio upoznat s radom ove institucije kada sam pisao taj program...« Sintagma u »vrlo maloj mjeri« čist je eufemizam i ustvari znači da pojma nije imao što radi i čime se bavi Hrvatska riječ. Ali je hrabro napisao program. A potom hrabro rekao to što je kazao.

Što da ne. Živimo u vrijeme hrabrih, nekompetentnih ljudi, koji bez skanjanja prihvaćaju primamljive ponude, ne razmišljajući mnogo dosežu li njihove sposobnosti do osnovnih zahtjeva tih položaja. Osvrnite se oko sebe, pri-

mjera je koliko voliš. Recimo, dvojica mladaća, koji imaju škole, ali zajedno nemaju godinu i pol dana radnog staža – hrabro su prihvatili biti savjetnicima u nekim važnim, beogradskim institucijama. Plaća dobra, valjda im imponira što ih svako jutro i večer službenim automobilom vozaču do prijestolnice i nazad... Pitanje je međutim koga i o čemu mogu oni savjetovati? Savjetnik, podrazumijeva se, mora imati određena iskustva u struci ili branši u kojoj savjetuje, da ne kažemo da je poželjno da bude autoritet u toj oblasti...

Vratimo se mi direktoru Hrvatske riječi. Zaobilazeći suštinu, koja se jednostavno svodi na pitanje kompetencije, on providno pokušava prebaciti stvar na teren politike. Ono što on tvrdi o njegovoj navodnoj diskvalifikaciji na toj ravni, nisam nigdje primijetio. Ali, tko zna, valjda se na tom terenu bolje snalazi, jer – možda se ponavljam – nigdje nije objavljen podatak da je ikada radio na mjestu ili poslovima koji bi ga kvalificirali za fotelju u koju je smješten.

Priznajući da ništa nije znao o radu institucije na čije je čelo postavljen, priznao je istodobno da pojma nema kako medijske institucije funkcioniraju. Pa je kao prvu

mjeru najavio uvođenje čvrstog radnog vremena, što desetljećima unazad nije prolazilo čak ni u boljim, takozvanim tvorničkim novinama. Konačno, sramota je da za ljude s kojima svakodnevno treba surađivati javno izjavljuju kako »dolaze na posao kada se naspavaju, a odu kada im dosadi«. Ako doista tako misli, neka to raščisti s njima, unutar kuće, a ne da ih javno i bez razloga blati okolo. Pedesetak novinskih stranica ne pune valjda neke neispavane, nepoznate osobe kojima čak nije ni dosadno?

Kopka me međutim nešto: ako već nije znao ništa o radu te institucije, odakle mu podaci iz citirane, sramne rečenice?

Džorđe Dragojlović, novinar

Tek je prošlo podne, a meni dosadno... Odoh ja...

(Preneseno sa sajta hrvatskog programa Radio Subotice)

Prosječan život novinara u Srbiji 55 godina

Novinarima treba beneficirani radni staž

Nezavisno društvo novinara Vojvodine smatra kako postoje uvjeti da novinari dobiju beneficirani radni staž, ali da im nije potreban status službenih osoba.

Prosječan životni vijek novinara u Srbiji je oko 55 godina, a oni rijetki sretnici koji dočekaju mirovinu, nju uživaju u prosjeku oko šest godina, upozorio je prošloga tjedna u Novom Sadu predsjednik Nezavisnog društva novinara Vojvodine (NDNV) *Dinko Gruhonjić*. Iako su inicijative, osobito u posljednje vrijeme, o beneficiranom radnom stažu za novinare u javnosti naišle na različite komentare, u Nezavisnom društvu novinara Vojvodine ukazuje se kako nije riječ niti o kakvoj njenoj politizaciji, već da uporište za to postoji u odredbama Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju. »Jesmo li suglasni da novinari rade, kako se precizira u zakonu, na osobito teškim, opasnim i za zdravlje štetnim radnim mjestima? Nažalost i ne moramo, jer o tome svjedoče podaci koji su neumoljivi. Koliko je to opasno

govore i ubojstva, pokušaji ubojstva i nerazjašnjene smrti novinara u Srbiji, prijetnje, pritisci, prebijanja na raznim demonstracijama. I nije novinarstvo samo 'opasna' profesija, već po život opasna profesija«, ukazao je Gruhonjić. Usprkos tome, u NDNV-u se ne slažu s također aktualnim prijedlozima da se novinarima daje status »službenih osoba«. »Mi nemamo ništa protiv eventualne izmjene Krivičnog zakonika, ali novinar zbog prirode svog posla ne može biti službena osoba. Pa, on je taj koji radeći svoj posao, pokraj ostalog, otkriva i mnoge službene tajne, pa ne može istovremeno i štititi ih, što bi taj status podrazumijevao. Novinarstvo je definirano kao slobodna profesija, a status službene osobe značio bi gušenje slobode profesije i izražavanja«, ukazuje Gruhonjić. U ovoj novinarskoj asocijaciji pripremaju tekst koji bi, skupa sa svim udrugama novinara u

Srbiji uoči šire javne rasprave, bio usuglašen i potom u državnim institucijama pretočen u izmjene ili dopune zakonskih akata kojima bi se regulirao beneficirani radni staž za novinare. Tako bi se definirali i detalji pod kojim bi uvjetima novinari stjecali to pravo. Potpora ovim inicijativama stigla je i iz Izvršnog vijeća AP Vojvodine.

»Potpuno se slažem i podržavam inicijativu da se novinarima prizna beneficirani radni staž, jer je to profesija koja iziskuje mnogo više i intelektualnih i fizičkih napora nego druge. Osim toga, smatram kako novinari trebaju imati i uvjete za profesionalno obavljanje svog veoma odgovornog posla, istinito i objektivno informiranje javnosti. Mislim, prije svega, na njihovu sigurnost, dostupnost informacija, tehničke uvjete i zaradu«, izjavila je pomoćnica pokrajinskog tajnika za informacije *Smilja Maksimović*.

U Bačkom Monoštoru održan »Bodrog fest 2008«

Sva su osjetila uživala

*Dan kad su ulice Bačkog Monoštora pretijesne za sve prispjele automobile **

*Blagdan hrane, glazbe i starih zanata * Monoštor ima svoje mjesto na turističkoj karti zelenoga pojasa Europe **

Sve urađeno u službi je razvoja ruralnoga turizma

Piše: Ivan Andrašić

Manifestacija »Bodrog fest 2008« održana je u Bačkom Monoštoru 8. i 9. kolovoza, četvrti put zaredom. U nedjelju smo nazočili cjelodnevnom programu. Već od ranih prijepodnevnih sati štandovi tradicijskih sadržaja bili su postavljeni duž središnjih ulica Monoštora. Točno u podne program je službeno otvoren mimohodom i programom na platou ispred ljetne pozornice mažoretkinja KUD-a »Mažoret« iz Sonte i defileom fijkera Konjičkog kluba »Zapadna Bačka«, uz raport odgajivača Josipa Đipanova, te odabir najfijkera. Prvo mjesto osvojio je Branko Josić, drugi je bio Bela Kiš, a treći Milan Matarić. Počasni gost »Bodrog festa«, koordinator IUCN-a za Europu Alojz Lang, sa suradnicima posjetio je prostorije Centra građanskih aktivnosti i tom prigodom otkrio ploču IUCN – GREEN BELT. »Mnoge lijepe riječi o Bačkom Monoštoru čuo sam od mogega prethodnika Davida Readera, a drago mi je da sam i osobno osjetio duh ovoga sela. Oduševljen sam viđenim i slobodno mogu reći kako Bački Monoštor ima svoje mjesto na karti

zelenoga pojasa Europe«, kazao je za Hrvatsku riječ gospodin Lang.

ETNO KUĆA: Predsjednik Skupštine Grada Sombora Nemanja Delić i dopredsjednik Zoran Miler otvorili su etno-kuću »Mali Bodrog«, vlasnice Elizabete Bešenji. »Otvorenje ovakvih objekata u punoj mjeri doprinosi razvijanju turističke ponude grada Sombora, jer ovo što mi ovdje imamo jest pravo bogatstvo multikulturalne tradicije. Grad Sombor, a i ja osobno, zdušno će podupirati ovakve projekte, a na taj način i razvoj naših sela, koja turistima imaju što i ponuditi«, kazao je Nemanja Delić. Kuća je pokrivena trskom, sobe svojim namještajem vraćaju stoljeće unatrag, a kućanica u ponudi ima etno-hranu, domaće sokove i bunarsku vodu. »Uz puno truda, zalaganja i odricanja uspjeli smo preurediti jednu prilično zapuštenu kuću. Uz pomoć MZ, a isto tako i pomoć naših rođaka i prijatelja, uspjeli smo u svojem naumu. Ovaj objekt će biti etno-muzej, a ljudi će po želji moći tu i prespavati, kako bi u punoj mjeri osjetili dah prošlosti«, kazala je Elizabeta Bešenji. Dio programa održan je i u župnoj

Josip Đipanov predaje raport

Otvorena etno kuća
»Mali Bodrog«

Četveropreg

KUDH »Bodrog«

crkvi sv. Petra i Pavla. U ovom prekrasnom ambijentu programom klasične glazbe predstavili su se zbor »Izvorinke« GKUD-a »Ravangrad« iz Sombora, zbor »Juventus kantat« iz Sombora, župni zbor »Vis Petrus« župe sveti Petar i Pavao iz Bačkog Monoštora i violinistkinja *Martina Miler*.

BOGATA GASTRONOMSKA PONUDA:

Poslije ugodne hladovine u crkvi, ulica nas privlači mirisima koji dolaze s kulinarških štandova. Kuhana, pečena i pržena riba, paprikaši po izboru – riblji, teleći, pačji, od divljači, pileći, jagnjeći, ovčji... riblje pljeskavice i kobasice, paprike punjene ikrom, sarma od ribe, grah, prase, janje i jare na ražnju, zec na talijanski način, jelen u mediteranskom sosu, juneći carpaccio, pile na ražnju, pileća krilca s roštilja... najjednostavnije rečeno blagdan za sva osjetila. Jedan od veterana kuhanja u Bačkom Monoštoru, specijalist za paprikaše, uposlenik je Mjesne zajednice *Mate Jager*. »Ovogodišnjim prometom smo zadovoljni, iako mi se čini da je prošle godine bilo više gostiju sa strane. Ja sam knjigovoda, a iz hobija kuham nadaleko poznati monoštoracki specijalitet, paprikaš od divljači s domaćim valjušcima. Moje kolege pripremaju riblji paprikaš, deveriku i smuda na tanjurači, riblje pljeskavice i kobasice od divljači. Radimo za čardu »Pike«, a svoje štandove imaju i svi, ostali ugostiteljski objekti Bačkoga Monoštora« kazao je za Hrvatsku riječ Jager. Opijena ugodnim mirisima koji dopiru iz kazana, kotlića, tanjurača, roštilja, ražnjeva i maštovitih naprava za pripremanje hrane, viđenih samo ovdje, masa ljudi okreće se ljetnoj

pozornici i vatrometu boja narodnih nošnji.

RAZIGRANI KUDOVİ: Publici su svoje umijeće pokazali plesači i pjevači KUDH-a »Bodrog« i KUD-a »Rumunka«

»Ravangrad« Sombor

iz Bačkog Monoštora, te GKUD-a »Ravangrad« iz Sombora. Smirena šokačka pjesma bila je samo uvod u temperamentne koreografije, kako monoštorskih Roma, tako i gostiju iz Sombora. Na pozornici

su se pojavila i dvojica najvećih živih pjesnika Bačkog Monoštora – *Antun Kovač* i *Adam Bešlin-Nova*. Iako niti jedan od njih danas ne živi u ovom podunavskom selu, njihov sraz s publikom pokazao je da su oni u punoj mjeri Monoštorci, pa gdje god u svijetu živjeli. Ova predvečernja manifestacija etno-kulture završena je velikim šokačkim kolom, u kojega se, osim sudionika, »uvatilo« i puno publike. Brzo nakon folkloraca, na pozornicu su se popeli »Tamburaši Janike Balaža«, koji su u dvosatnom programu oduševili nazočne na središnjem trgu i u okolnim ulicama. I mladi su došli na svoje. Na montažnoj pozornici ispred Centra građanskih aktivnosti od 22 pa do jutarnjih sati nazočili su i plesom i pjesmom sudjelovali u živoj svirci orkestara »Line out« iz Sombora, »Sopot« iz Banja Luke i »Ruskih liječnika i sestara«. Tako smo četvrti »Bodrog fest« ispratili.

Mažoretkinje iz Sonta

Bodroški kotlić

U petak je održano natjecanje u kuhanju ribljega paprikaša »Bodroški kotlić«. »Imali smo više od pedeset natjecatelja. Najbolji među njima, po ocjeni prosudbenog povjerenstva bio je Monoštorac Vedran Jager, a osobito me veseli što je on bio i najmlađi natjecatelj, znači, budućnost nam je svijetla. Pobjednik 'Somborskog kotlića 2008' Stevica Periškić ovdje je bio 'tek' drugi, a i trećeplasirani natjecatelj je Monoštorac, što svjedoči o kvaliteti kuharske ponude našega mjesta«, kaže najaktivniji član organizacijskog odbora manifestacije Aleksandar Forgić-Forge. Poslije natjecanja majstora kotlića publiku je do kasno u noć zabavljao tamburaški orkestar »Zorule«.

Kuhar Mate Jager

Bunjevačko nacionalno vijeće optužilo Sašu Vučinića za »asimilaciju Bunjevaca u Hrvate«

Novi pokušaj politizacije Dužijance

*Zbog pozivnice koju je supotpisao gradonačelnik, a u kojoj piše da je riječ o običaju bunjevačkih Hrvata, oštro reagirao Nikola Babić * Odgovor glavnog organizatora Dužijance Davora Dulića:
Neumjesno otvarati polemiku*

Davor Dulić

Niti ovogodišnja Dužijanca nije protekla bez pokušaja politizacije i ponovnog pokretanja tzv. bunjevačkog pitanja. Bunjevačko nacionalno vijeće je, naime, prije završnih svečanosti optužilo gradonačelnika Subotice *Sašu Vučinića* da se »svrstao na stranu onih koji negiraju pravo Bunjevcima na vlastitu samobitnost i otvoreno potiču asimilaciju Bunjevaca u Hrvate«. Ovakva ocjena BNV-a, u čije je ime priopćenje za javnost potpisao pred-

sjednik *Nikola Babić*, izvedena je na temelju pozivnica koje su razaslane uzvanicima, a u kojima piše kako je riječ o običaju bunjevačkih Hrvata. Supotpisnici pozivnica su predsjednik Organizacijskog odbora Dužijance Davor Dulić i gradonačelnik Saša Vučinić. BNV je zbog svega zahtijevao da »gradonačelnik povuče pozivnice i javno se ispriča pripadnicima bunjevačkog naroda u Subotici«.

Dan nakon završne Dužijance, priopćenjem je reagirao Davor Dulić, naglasivši kako je »neumjesno u jeku slavlja žetvenih svečanosti otvarati polemiku o pripadnosti bačkih Bunjevaca«.

»Želim istaknuti da su organizatori Dužijancu uvijek nazivali običajem bunjevačkih Hrvata ili običajem Hrvata Bunjevaca ili običajem Bunjevaca Hrvata. Svakako davno prije nego što je Bunjevcima priznat status manjine u Republici Srbiji. Za nas je izraz 'bunjevački Hrvat' jednostavno 'terminus technicus' koji se koristi otkad se slavi Dužijanca na ovim prostorima. Naše stajalište da su Bunjevci pripadnici hrvatskog naroda je poznato i jasno, i zato možemo za sebe reći da smo po narodnosti Hrvati a po rodu Bunjevci. Time nismo osporili mogućnost, niti to možemo, jer o tomu odlučuje

Nikola Babić

država, da netko sebe smatra Bunjevcem koji nije pripadnik hrvatskog naroda i stoga mislimo da i nama nema nitko pravo osporavati da sebe nazivamo bunjevačkim Hrvatima.«

Davor Dulić još dodaje kako su stari i novi gradonačelnik, kao i on osobno, i predstavnicima Bunjevaca ponudili sudjelovanje u Organizacijskom odboru Dužijance, ali to nažalost nije urodilo plodom.

Z. P.

Ovoga puta sreća se osmijehnula

Ljetno je doba i mnogi sebi daju oduška, ali kada se to čini u prometu, onda posljedice mogu biti kobne. Prometna nezgoda s fotografije, koja se u ponedjeljak oko 11 sati dogodila na Segedinskom putu, točno ispred Elektrovojvodine, srećom je prošla bez posljedica.

No, trebalo bi to biti novo upozorenje vozačima, a prije svega motociklistima, da se uozbilje i vožnju prilagode prometnim propisima. Gotovo svakodnevne vijesti o tragičnim udesima na našim cestama upozoravaju da i najmanja pogreška može biti kobna.

Z. P.

Prometni znaci

Predsjednik UO udruge »Protego«, dr. Gabor Mesaroš, obratio se javnosti sljedećim priopćenjem: »Obavještavamo vas da su u sklopu projekta Revitalizacija populacije barske kornjače na slivnom području Ludaškog jezera na lokalnim cestama koje gravitiraju jezeru postavljene prometni znakovi koji upozoravaju vozače na povećano prisustvo kornjača na cesti. Ovaj, kod nas jedinstveni znak, na inicijativu udruge Protego postavljen je od strane Službe za cestovnu infrastrukturu Direkcije za izgradnju grada Subotice i odobrenje Službe za inspeksijske i nadzorne poslove Gradske uprave Subotice.

Praksa postavljanja prometnih znakova s obavještanjem o prisustvu specifičnih vrsta divljih životinja na cesti (žabe, kornjače, klokani, lavovi, slonovi...) u svijetu nije

Kako nam radi HNV

Telefonske sjednice krovne institucije

Sjednice krovne institucije hrvatske nacionalne manjine u Republici Srbiji i dalje se odvijaju po istom scenariju. Formalno-pravni nedostaci odavno nikome više ne smetaju. Oni koji bi trebali brinuti za zakonitost – nemaju zašto brinuti – koga zanimaju formalnosti. Sjednice se sazivaju mimo važećih akata (koja su, gle čuda, isti ti vijećnici davno prije usvojili), »vruće teme« se razmatraju iza zatvorenih vrata i bez pripremljenih materijala, započete sjednice se nikada ne završavaju, pa tako primjerice nikoga više nije briga što ne funkcionira Međudržavno povjerenstvo, a poslušnosti nekih ljudi nikada kraja. Ovoga puta većina je uvjerila manjinu da je sjednica koja nije završena – zapravo završena. Ništa čudno u vrijeme kada osrednjost i mediokritetstvo postaje kultura ponašanja i tako će biti sve dok postoje voljni i poslušni izvršitelji nasilja za ubogu nagradu ili bez nje. Srećom, postoje oni koji se, unatoč tomu što znaju da će biti poraženi silom, ipak usude podići glas.

U okružju kadrovskih promjena (i prijedloga od strane neovlaštenih osoba) financijski plan krovne institucije je »pao« u drugi plan. No, usvojen je. Drugim riječima vijećnici koji su glasovali za ovakav financijski plan legalizirali su iznos od preko 3 milijuna dinara kojeg nije bilo prilikom usvajanja završnog računa za 2007. godinu. Lijepo da je netko priznao kako je ovaj iznos bio izgubljen koncem prošle godine, a sada se odjednom pojavio, ali čudi da se nitko nije zapitao kako

je on nestao i imali li još »nestalog«. Vijećnici su se također suglasili da se ukupni prihodi koje dobiva Hrvatsko nacionalno vijeće, a iznose prema mišljenju sastavljača ove analitike (ne radi se o ovlaštenom predlagачu) gotovo 16 milijuna dinara (tvrdim da iznose mnogo više, a gdje će završiti ta razlika, vjerojatno neki od vijećnika znaju) podijele na plaće za koje se izdvoji veliki postotak dotacije i režije na koje otpada oko 10 posto, a preostalo je namijenjeno kupovini nekretnine o čemu niti jedno tijelo Hrvatskog nacionalnog vijeća nije raspravljalo. Pri tomu predsjednica Izvršnog odbora HNV-a govori o »dobrom poslovanju i ostvarenim prihodima«, zaboravljajući pri tomu da je HNV neprofitna organizacija koja sredstva dobiva radi ostvarivanja ustavnih prava nacionalnih manjina, a to su pravo na informiranje, obrazovanje, uporabu jezika i njegovanje kulturnih specifičnosti. Odavno se već, kada je raspodjela u pitanju, zaboravlja da ostvarivanje ovih prava podrazumijeva i određene obveze te je moto rada HNV-a podmirenje vlastitih troškova, ali sada je to samo podmirenje troškova vodećeg kadra jer se znatne uštede postižu tako što se ne zakazuju sjednice odbora, odjela, pa čak niti Izvršnog odbora. Osim plaća čelnika jedini trošak je još održavanje sjednica samog Vijeća. Uskoro bi nekome moglo pasti na pamet da se i bez toga mogu donositi odluke. Recimo, telefonskim putem.

No, vratimo se »ispravci financijskog plana« u kojoj je za obrazovanje izdvojeno 0,00 dinara.

Isto toliko je izdvojeno za područja kulture i informiranja. Ipak, pozitivna strana je da je za stimulaciju mladim talentima iz kulture, obrazovanja i informiranja izdvojeno (sramnih) 120.000 dinara, a za pomoć studentima (sramnih) 200.000 dinara. Od gotovo 16 milijuna dinara izdvojeno je 320.000 dinara za pomoć studentima i mladim talentima. Više je izdvojeno za tzv. specijalizirane usluge pod kojima se kriju honorari odvjetnicima za izgubljene sporove! Kada bi vijećnici znali da se iz ovih sredstava isplaćuju nostrifikacije diploma prijatelja ili rođaka – vjerojatno bi isto glasovali. Što zaključiti drugo kada su za ovakav proračun digli ruke i pojedini predsjednici kulturnih udruga, kao i oni koji su delegirani od strane kulturnih udruga za vijećnike. Srećom, statističke analize pokazuju da 80 posto pripadnika hrvatske nacionalne manjine u Republici Srbiji i ne zna da postoji krovna institucija. Čemu kada se ionako u tri sustavno finansirane institucije na vodećim mjestima nalazi istih 5-6 poslušnika. Tko ne vjeruje neka provjeri sastave odbora sustavno financiranih institucija i privilegiranih amaterskih udruga. Pomanjkanje inteligencije i kreativnosti bilo je uvijek najbolje jamstvo odanosti.

Antonija Čota, članica Izvršnog odbora HNV-a zadužena za kulturu

usamljena, međutim, po našim saznanjima, ova inicijativa je jedna od prvih, ako ne i prva, koja je kod nas realizirana u skladu sa Zakonom o sigurnosti prometa i potrebama očuvanja divlje faune.

Ovom prilikom izražavamo zadovoljstvo zbog razumijevanja inspeksijske i odgovarajuće stručne službe grada Subotice za potrebu ovakvog načina obavještanja građana na opasnosti kojima su barske kornjače u Ludaškom jezeru izložene. Također, te bismo službe pohvalili za ažurnost koja je dovela da se u vrlo kratkom roku od ideje stigne do njene uspješne realizacije.

Problem rotora (kružnog toka) u Bajnatskoj ulici

Izgradnjom rotora (kružnog toka) u Bajnatskoj ulici, počele su Ineugodnosti za obitelj Kaić, pokraj čije kuće, na jedva metar i pol, prolaze teški kamioni. Nakon brojnih žalbi na koje gradske službe nisu reagirale, Aleksandar Kaić se obratio Pokrajinskom tajništvu za arhitekturu, urbanizam i graditeljstvo. Ovo je tajništvo u travnju donijelo rješenje kojim općinskoj upravi nalaže poništavanje građevinske dozvole za izgradnju kružnog toka, a ovih dana odluku da ukida vlastito rješenje.

Kružni tok u Bajnatskoj ulici, kako smatra Aleksandar Kaić iz Bajnatske 32, čija je kuća na samom uglu s ulicom Braće Radić, nije izveden po propisima, zbog čega su ugroženi njegovi mir i imovina. Kako ističe, teška vozila, posebice ona s prikolicom, zbog uzanog kolnika moraju prijeći preko rubova ceste, čime stvaraju buku, a kuća puca od vibracija, kaže on.

»Budući se cijeli rotor naslonio na našu kuću, naša spavaća soba je na metar i pol udaljenosti od njega, i buka i vibracije su veliki. Nije riješeno ni slijevanje vode koja ulazi u temelj kuće. Jednom riječju, nije uzeto u obzir u kakvoj će interakciji rotor biti sa stambenom objektom«, ističe Kaić.

Pritužbe upućene Ravnateljstvu za izgradnju Grada Subotice, građevinskoj, komunalnoj i ekološkoj inspekciji, nisu dale rezultate, kaže Kaić.

Spomendan sv. Roka

Spomendan sv. Roka, Zaštitnika župe sv. Roka u Subotici, bit će proslavljen u subotu 16. kolovoza, svetom misom proštenja u 17,30 sati i blagoslovom trudnica. Misno slavlje predslavit će đurđinski župnik vlč. Lazar Novaković.

Istoga dana će od 8 sati u župnoj crkvi započeti klanjanje kao zadovoljština za grijeh pobačaja.

Seminar na Braču

Tkanja i vezovi

Pučišća na otoku Braču, postalo je mjesto gdje se već godinama, u organizaciji Hrvatske matice iseljenika, Posudionice i radionice narodnih nošnji, održava radionica pod nazivom »Hrvatska etnoriznica«. Višednevni tečaj održava se u Klesarskoj školi, u kojoj polaznici usvajaju temeljna znanja o izradi hrvatskih narodnih nošnji, te raznovrsnim načinima njihova ukrašavanja tradicijskim tekstilnim tehnikama.

Škola podučavanja tradicijskim tekstilnim vještinama namijenjena je kostimografima, umjetničkim voditeljima, garderobijerima i plesačima folklornih ansambala, kao i svima koji iskazuju interes za narodne nošnje.

»Hrvatska etnoriznica« poučila je tradicijskom rukotvorstvu šezdesetak sudionika iz Mađarske, Hrvatske, Njemačke, Makedonije, te Vojvodine, koju su ove godine predstavljale mještanke Sombora, Bačkog Brega i Tavankuta. Tavankučanka Sanda Benčik, po

Radionica »Hrvatska etnoriznica«

struci diplomirana dizajnerica, a ujedno i članica HKPD »Matija Gubec« u Tavankutu, zbog čega je i često u izravnom dodiru s nošnjom, imala je prigodu prvi put sudjelovati na ovom tečaju. Prema njezinim riječima, škola izrade narodnih nošnji bila je veoma zanimljivo i poučno iskustvo. »Bili smo podijeljeni na početničku i naprednu skupinu, a unutar njih na manje skupine,

u kojima su nas podučavali stručnjaci nekadašnjeg načina tehnike vezenja. Tako se svatko, prema vlastitim afinitetima, mogao specijalizirati za pojedine vještine«, ističe Sanda.

Program radionice sastojao se iz teorijskog i praktičnog dijela. Teorijski dio nastave, zajednički za sve polaznike, pružio im je etnološke osnove o vrstama tkanja, urešavanju nošnji čipkom, vezom

ili aplikacijama različitih ukrasa. U praktičnoj nastavi, polaznici su imali primjenu teorijskih znanja, glede restauracije i uređenja narodnih nošnji, pletenja, te izrade različitih vezova i čipki.

Tijekom trajanja tečaja, organiziran je i Dan otvorenih vrata, kada je upriličena izložba radova sudionika seminara. Svi zainteresirani mogli su vidjeti narodne rukotvorine, koje su u današnje vrijeme, osobito za turiste, zanimljiva i rijetko viđena atrakcija.

Večernji sati protjecali su u međusobnu upoznavanju i druženju, a organizirana je i svečanost u sklopu koje su priredili scenski prikaz komičnih situacija koje su se, tijekom održavanja tečaja dogodile u Školi, te modnu reviju, na kojoj su sudionice nosile svoje odjevne predmete, ukrašene etnomotivima.

Osnovni cilj i zadaća ove Radionice je ispunjen, a to je osposobljavanje njezinih polaznika, kako za izradu osnovnih tipova nošnji i njihovu restauraciju, tako i za primjenu tradicijskih motiva na suvremenoj odjeći, kao i na svakodnevnim uporabnim predmetima vezanim za kulturu stanovanja i uređenje prostora.

M. Matković

Učenci OŠ »Matija Gubec« iz Tavankuta na seminaru u Novom Vinodolskom

Velika znanja u Maloj školi

Malá škola hrvatskog jezika i kulture u Novom Vinodolskom, već godinama okuplja djecu i mlade iz kruga hrvatskih zajednica u svijetu, kao i djecu nehrvatskoga podrijetla, sadašnjih ili budućih prijatelja mladeži u Hrvatskoj. Ovoga ljeta, program Škole bio je namijenjen mladima od 9 do 14 godina, kojih je oko pedesetak došlo naučiti nešto više o svom materinjem jeziku i kulturi svog naroda.

U društvu svojih vršnjaka iz ukupno 13 zemalja svijeta, prigodu biti sudionicima Male škole imala su i djeca iz Tavankuta, budući osmaši odjela na hrvatskom jeziku. *Dajana Sloboda, Ivan Benčik, Ksenija Benčik i Stipan Jurić* proveli su, kako kažu, jedanaest nezaboravnih dana na moru.

Škola hrvatskog jezika i kulture redovito se održava u organizaciji Hrvatske matice iseljenika, unutar koje se Odjel za školstvo, znanost i

šport, pobrinuo i ovoga puta osigurati odlične stručne voditelje radionica. Djeca su imala mogućnost izbora između različitih zanimljivih radionica, kao što su jezična, dramska, lutkarska, novinarska, filmski kutić, te radionica hrvatske kulturne i prirodne baštine. Odmaralište Crvenoga križa bilo je poprište osvajanja novih sazna-

nja, a Tavankučani su se odlučili izboriti s tajnama glume i novinarstva. Tako su svakodnevno vježbali svoje uloge za predstavu »Život Marina Držića«, a kao i svi vrijedni novinari smišljali su šaljive vijesti, kojima su punili stranice Lista Male škole, čiji ga polaznici već godinama uređuju pod imenom »Spomenak«.

Tavankučani u Novom Vinodolskom

Dani ispunjeni brojnim sadržajima nisu ih umorili, tako da je snage uvijek bilo i za disco večeri, modne revije i druge zanimljive večernje aktivnosti, koje su svim mladima donijele, osim znanja, još jedan neprocjenjivo vrijedan dar – prijateljstvo. Kako je većina polaznika Male škole znala govoriti hrvatski, sporazumijevanje je išlo dobro, a za Tavankučane ponajbolje, tvrde, s vršnjacima iz Ujedinjenih Arapskih Emirata, s kojima su se najviše družili.

Svoje zajedništvo pokazali su i starijima na završnoj svečanosti, kada su imali prigodu svojim voditeljima, a poneki i obiteljima, predstaviti što su tijekom boravka u Školi hrvatskog jezika i kulture naučili. A čini se, naučili su puno toga, što će dijelom ostati zauvijek zabilježeno, što na stranicama »Spomenka«, što u njihovim bezbrižnom dječjem sjećanju.

M. Matković

15. kolovoza 2008.

Održana sjednica Inicijativnog odbora Drugog susreta hrvatske mladeži u Bosni i Hercegovini

Pripreme za susret hrvatske katoličke mladeži

BANJA LUKA – U zgradi Biskupskog ordinarijata u Banjoj Luci održana je prva sjednica Inicijativnog odbora za Drugi susret hrvatske katoličke mladeži u Bosni i Hercegovini. Sjednici je predsjedao biskup banjalučki mons. *Franjo Komarica*, predsjednik Vijeća za laike, odnosno mlade Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine. Na sjednici su sudjelovali i mons. *Ivo Tomašević*, generalni tajnik Biskupske konferencije BiH, vlč. dr. *Šimo Maršić*, predstojnik Ureda za mlade Biskupske konferencije BiH i vlč. *Ilija Piličić*, povjerenik za mlade Banjalučke biskupije.

JASNE PORUKE MLADIMA: U skladu sa zaključkom biskupa BK BiH s posljednjeg zasjedanja u Banjoj Luci, biskup Komarica je priopćio kako će se Drugi susret hrvatske katoličke mladeži u Bosni i Hercegovini održati na području Banjalučke biskupije i to u Livnu u subotu, 9. svibnja 2009. uoči blagdana Blaženog Ivana Merza. Prema već uhodanom programu, mladi će se okupiti na zajedničkom susretu u Livnu 9. svibnja, a u nedjelju 10. svibnja na sam blagdan poći će po župama livanjskog dekanata te u banjalučku katedralu na središnju proslavu blagdana zaštitnika hrvatske mladeži. Između ostalog, dogovoreno je da Inicijativni odbor

predloži Biskupskoj konferenciji BiH članove Organizacijskog odbora. Razmotreno je više prijedloga gesla predstojećeg susreta mladih imajući na umu jasne poruke mladima, koje je sluga Božji Ivan Pavao II. izrekao u Banjoj Luci

i Sarajevu, kao i sadržaj aktualne Godine sv. Pavla. Na susretu se, kao i prošle godine, očekuje sudjelovanje više tisuća mladih iz Bosne i Hercegovine ali i Republike Hrvatske kao i hrvatske katoličke mladeži iz inozemstva.

SUSRET ISPUNIO OČEKIVANJA:

Prošlogodišnji, Prvi susret hrvatske katoličke mladeži u BiH, u Gospinu svetištu u Komušini, ocijenjen je vrlo uspješnim. »Susret je ispunio očekivanja i ugodno sam iznenađen što je većina mladih aktivno i pobožno sudjelovala i u procesiji i tijekom misnog slavlja te da su došli pripravljeni i puni dobre volje. Kod mnogih mladih razbijene su brojne predrasude o ovom kraju i ljudima koji u njemu žive. Također je jako važno da su došli mladi Hrvati katolici iz svih krajeva BiH i Hrvatske pa čak i iz Slovenije, Njemačke i Austrije, a žao mi je da nije više učinjeno kako bi došli i mladi iz Srbije i Crne Gore i Gradišća«, kazao je nakon susreta vrhbosanski nadbiskup kardinal *Vinko Puljić*. Predstojnik Ureda za mlade BK BiH vlč. dr. Šimo Maršić je istaknuo kako je ovaj susret nadmašio njegova očekivanja s obzirom na broj mladih i s obzirom na molitveno raspoloženje koje je među njima vladalo.

A. Beus

Kirbaj u Sonti

Sjećanje na svetoga Lovru

U nedjelju 10. kolovoza, Sonta je slavila dan svojega zaštitnika sv. Lovre, đakona i mučenika. Lovro je bio učenik pape Siksta II., koji ga je usprkos mladosti, uvrstio među sedmoricu uglednih rimskih đakona. Štoviše, promaknuo ga je u protodakona, ali mu je i preorekao tešku borbu za vjeru u Krista. Po Papinu nalogu, Lovro je pošao s povjerenim mu crkvenim blagom i

razdijelio ga siromasima. Stoga je u vrijeme Valerijanova proгона na upit suca istražitelja gdje je blago Crkve, pokazao prstom na siromah, te rekao: »Evo blaga Crkve«. Nakon ovoga odgovora bio je mučen, bičevan i spaljen na lomači. Mučeništvo sv. Lovre zbilo se, po pouzdanim pisanim izvorima, 10. kolovoza 258. godine. Kako seoska crkva nosi ime ovoga sveca mučenika, od njezine izgradnje u

prvu nedjelju poslije 10. kolovoza u Sonti se održava kirbaj. Toga dana u Sontu se slije veliki broj gostiju, tako da se broj žitelja u najmanju ruku udvostruči. Ove godine, u crkvi prepunoj vjernika, euharistijsko slavlje je predvodio generalni vikar Subotičke biskupije mons. *Slavko Večerin*, a suslavili su arhiprezbiter podunavskog arhiprezbiterata preč. *Jakob Pfeifer* i sončanski župnik vlč. *Dominik Ralbovsky*. Misi su, na poziv vlč. Ralbovskog, nazočili predsjednik i dopredsjednik Općine Apatin dr. *Živorad Smiljanić* i *Miodrag Bakić*, te predsjednik i tajnik Savjeta MZ Sonta *Antun Zlatar* i *Tomislav Siladić*. Tijekom mise, uz pratnju tamburaškog sastava KUD-a »Mažoret« iz Sonte, pjevao je dječji župni zbor pod ravnanjem katehistice *Kristine Ralbovske*. U poslijepodnevnom i večernjim satima Sončani i njihovi gosti vratili su se u vremena

nostalgije. Ringišpil iliti vrteška, radio je bez prestanka, brojni štandovi »šarenoga vašara« privlačili su djecu i usput stavljali roditelje na teške muke, šećerna vuna, pljeskavice i hladno pivo mamilu su na svoje strane, a već u predvečerje, s ljetnih terasa mjesnih kafića razlijevali su se decibeli »žive« glazbe. Kako su vlasnici vodili najviše računa o svojim računima, kvaliteta angažiranih »umjetnika« bila je u drugom planu, bilo je bitnije naglasati susjeda. U sklopu kirbaja u poslijepodnevnom satima održana je manifestacija »II. kirbaj fest 2008«, čiji je utemeljitelj prošle godine bio KUD »Mažoret« Sonta. Zbog, po riječima predsjednika »Mažoreta« *Adama Vidakovića*, nedostatka financijskih sredstava ovogodišnja manifestacija svela se na mimohod nekoliko fijakera u vlasništvu Sončana, mažoretkinja, tamburaša i dviju dječjih skupina ritmičkoga plesa, te petnaestminutni program članova ovoga KUD-a na platou ispred OŠ »Ivan Goran Kovačić«. Sve u svemu prošao je još jedan kirbaj.

I. Andrašić

15. kolovoza 2008.

Vijeće Europe pomaže obnovu franjevačkog samostana i manastira Bođani

Očuvat će se sakralni objekti

BAČ – Franjevački samostan u Baču i manastir Bođani uvršteni su među 26 projekata iz oblasti kulturne i prirodne baštine jugoistočne Europe, koje će financirati Vijeće Europe. Ovaj program Europske Unije poznat je kao Ljubljanski proces za jugoistočnu Europu, a zemlje sudionice ovog programa su: Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Makedonija, Rumunjska, Albanija i Srbija. Vijeće Europe će za ove projekte izdvojiti oko 50 milijuna eura. Kao što je poznato, u Baču je već započet projekt »Vjekovi Bača«, kojim se predviđaju radovi na građevinskoj obnovi dva sakralna objekta i restauracija fresaka i interijera što je bila dobra preporuka za europske donacije.

Vijeće Europe je potvrdilo vrijednost ovog projekta na čijem je čelu arhitektica *Slavica Vujović*, a kome značajnu pomoć pružaju Pokrajinski zavod za zaštitu spomenika kulture, Vlada Srbije i APV. Ova vijest obradovala je stručnjake koji rade na projektu, svećenstvo i stanovništvo Općine, jer je vrijeme već načelo dragocjene barokne freske u manastiru, a ruini se sve više i franjevački samostan u Baču.

Franjevački samostan u Baču

Franjevački samostan nalazi se nedaleko od bačke tvrđave, a temelje su mu postavili pripadnici viteško-monaškog reda templara, koji su se borili u križarskim ratovima u XII. stoljeću (1169. godine). Kada je ukinut ovaj red samostan preuzimaju franjevci (1300. godine). Jedin dokaz da su ovdje boravili templari su zvonik i apsida, a samostan je izgrađen u kasnoromaničkom i ranogotičkom stilu.

Manastir Bođani

U ratovima koji su vođeni do konca XVII. stoljeća na ovim prostorima, samostan je više puta rušen, paljen i obnavljan, pa otuda i arhitektonsko šarenilo samostanskih zgrada. Najstariji i najzanimljiviji dijelovi su prostrana romanska apsida-svetište i ostaci gotskih fresaka iz XV. stoljeća, kao i masivni samostanski zvonik na osnovama iz XII. stoljeća. Za vrijeme križarskih ratova u okviru današnjeg franjevačkog samostana bila je ustanovljena bolnica za koju se pretpostavlja da je bila prva u ovom dijelu Europe.

Po sačuvanim starim zapisima, manastir Bođane izgradio je izvjesni trgovac *Bogdan* koji je izlizeo oči na obližnjem izvoru, pa je iz zahvalnosti sagradio pravoslavnu bogomolju na mjestu iscjeljenja 1478. godine. I ovaj samostan razorili su Turci, ali su ga kaluđeri ponovno sagradili. Sadašnja crkva je četvrto zdanje na istom mjestu. Veliki konak i crkva sagrađeni su u baroknom stilu, a živopis je slikao poznati zoograf toga doba *Kristofor Žefarović*. U samostanu se čuvaju i brojni predmeti donešeni iz manastira Manasije.

Odluka Vijeća Europe stigla je u pravo vrijeme i time će se ova dva bisera sakralne kulture zaštititi od daljnjeg propadanja. Ovo će poticajno djelovati i na razvoj turizma u gradu po kome je cijela Bačka dobila ime.

Zvonimir Pelajić

Proštenje u Čičovima

ČIČOVI – U nedjelju 10. kolovoza, u Čičovima, malom mjestu nadomak Sombora proslavljeno je proštenje u čast Snježne Gospe. Oko kapele sagrađene na jednom predivnom brežuljku okupilo se mnoštvo vjernika iz Sombora i okolice kako bi proslavilo ovaj blagdan. Svetu misu je slavio *Andre Horvat*, bivši kapelan u župi Presvetog Trojstva u Somboru, a odnedavno župnik u Čionoplji. U svojoj je propovijedi istaknuo kako su djeca uvijek povezana s majkom i kako je majka ponosna kad su joj djeca uspješna, kad čine dobro. Naglasio je da se uvijek trebamo obraćati nebeskoj Majci koja je rodila Spasitelja i otkupitelja ljudskog roda, jer je ona naša najbolja zagovornica.

Blagdan Snježne Gospe se još naziva i Obljetnicom posvete svete Marije Velike. To je slavna rimska bazilika sagrađena na jednom od sedam rimskih brežuljaka Eskvilinu. Nju je dao sagraditi papa Liberije, pa se po njemu naziva i liberijanska bazilika. Pučki naziv Sancta Maria ad nives – Snježna Gospa, veže se uz legendu kada je usred ljeta na Eskvilinu pao snjeg, što je bio povod papi Liberiju da započne s gradnjom bazilike. Ovu crkvu zovu još i Sancta Maria ad praesepe što znači

Gospa od jaslca, jer je u njoj koncem IV. stoljeća načinjena špilja, slična betlehemskejštalici u kojoj se rodio Isus.

Bazilika Snježne Gospe je jedna od četiri velike rimske bazilike, sagrađena je na prelijepom brežuljku, stoga se i u našim krajevima nerijetko podižu kapele posvećene Snježnoj Gospi na brežuljcima, baš kao i u Čičovima.

Z. Gorjanac

15. kolovoza 2008.

Prvi vlak teretnjak

BOGOJEVO-ERDUT – U petak 8. kolovoza, preko obnovljenoga željezničkoga mosta Erdut-Bogojevo konačno je prošao prvi vlak. Podsjetimo, ovaj most je oštećen u vrijeme NATO bombardiranja 1999. godine, a obnova, u koju su Hrvatska i Srbija uložile više od 700.000 eura, dovršena je 2006. godine. Tada je obavljen tehnički prijem, most je svečano pušten u promet, no, sve je ostalo na tome. Nedostajala je politička volja za uspostavu bilo kakvoga prometa između dviju susjednih država preko

ovoga objekta. Iako je ovaj most najkraća veza između Slavonije i Bačke, sav željeznički promet nečijom voljom se obavljao preko Šida, što je znatno povećavalo transportne troškove. Konačno, prvi teretni vlak je iz pravca Erduta prošao kroz Bogojevo i nastavio put Sombora i Subotice, a žitelji ovih područja nadaju se i skorij uspostavi putničkoga prometa.

I. Andrašić

Glavobolje zbog Glavne ulice

SOMBOR – Rekonstrukcija Glavne ulice u Somboru, koja se poprilično odužila, poduzetnicima koji na ovoj lokaciji imaju objekte zadala je velike glavobolje. Njima je zbog ovih radova drastično smanjen promet, čime im je ugroženo cjelokupno poslovanje, a osobito su ugroženi ugostitelji, čije su terase u ljetnom razdoblju prošlih godina bile dupkom pune, a sada zjape prazne. Osim slabog prometa, ugostitelji muku muče s čestim nestankom vode i struje.

Ovih dana poduzetnici su razgovarali s gradonačelnikom Sombora mr. Dušanom Jovićem, očekujući podršku i pomoć u nadvladavanju problema s kojima se trenutačno suočavaju. Dijalog je uspostavljen, dok je gradonačelnik obećao da će poduzetnicima ići u susret. On je rekao kako je razgovarao s predstavnicima Fonda za kapitalna ulaganja, postignut je dogovor u kojem je obećano da će radovi biti maksimalno ubrzani. U razgovoru s direktorom kompanije »Vojput« iz Subotice, koja je podizvođač radova na Glavnoj ulici, našla su se određena rješenja. Gradonačelnik Jović je rekao kako se doista radi na rješavanju ovog problema bez obzira na to što se priča u medijima i da svi mogu vidjeti kako je stigla znatna količina kamena za popločavanje.

Poduzetnici s Glavne ulice, kako su izjavili za somborske medije, zadovoljni su susretom i razgovorom s gradonačelnikom i nadaju se da će Glavna ulica uskoro zablistati punim sjajem, kao i njihov posao.

Z. Gorjanac

Osnovna glazbena škola »Petar Konjović« postaje i srednja škola

SOMBOR – Glazbena škola »Petar Konjović« u Somboru od nove će školske godine postati i srednja glazbena škola. Dostupni su profili glazbenog izvođača, dizajnera zvuka i glazbenog suradnika. U prvi razred srednje muzičke škole će početkom rujna krenuti devetnaest učenika

koji su primljeni u prvom upisnom roku nakon opsežne provjere znanja i glazbenih sposobnosti. Osnovna, a sada i srednja glazbena škola još uvijek nema dovoljno obrazovnog kadra, te su raspisani natječaji za profesore koji nedostaju: etnomuzikologa, profesore klavira, solfedo i flaute. Nastava će se uglavnom odvijati u prostorijama glazbene škole, a jedan dio nastave bit će realiziran u Gimnaziji »Veljko Petrović« u Somboru.

Z. Gorjanac

Tereni s tvrdom podlogom

SOMBOR – Teniski klub »Žak« u Somboru bogatiji je za dva nova teniska terena. Ovi tereni imaju novu sintetičku podlogu i prvi su ovakve vrste u Somboru. Novi teniski tereni zajednički su projekt Izvršnog vijeća APV i Grada Sombora, a vrijednost radova je oko 4,8 milijuna dinara. Pokraj terena sa zemljanom podlogom, novi tereni s tvrdom podlogom veoma su potrebni, osobito za djecu u natjecateljskom pogonu radi pripreme za turnire na tvrdoj podlozi, kao i za pripreme u prijelaznom, proljetnom

i jesenskom razdoblju, kada se ne može raditi na zemljanim terenima. Tereni su otvoreni 2. kolovoza uz prisustvo gostiju: predstavnice Izvršnog vijeća Pokrajinskog tajništva za sport Aleksandre Babić, predsjednika Sportskog saveza Grada Sombora Siniše Lazića i predsjednika Teniskog kluba »Žak« Milana Dozeta.

Z. Gorjanac

Tragovi Šokaca

BAČ – U sklopu manifestacije »Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688.-2008. – 320 godina od dolaska Hrvata Šokaca iz Soli u Bačku« održat će se »Susret Šokadije« u Baču 29. kolovoza. Očekuje se da će na susretu sudjelovati 13 kulturno-umjetničkih društava iz Bačke, Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Nit poveznica hrtkovačke prošlosti i budućnosti

Svjedok upornog i uspravnog trajanja

Značajan jubilej, 180. obljetnicu postojanja svoje crkve Hrtkovčani su prošle srijede obilježili okupljanjem u slavonskom selu Kula, u koje je za vrijeme Domovinskog rata doselilo oko 60 obitelji Hrtkovčana

Srijemsko mjesto Hrtkovci, tadašnji Hudrovcz, prvi put 1477. godine spominje mađarski povjesničar *Csanki* kao pustaru koja je pripadala mitrovačkom vlastelinstvu grofa *Johana Koloreda*. Tri stoljeća kasnije, 1744. godine, Barun *Marko Pejačević* otkupljuje to vlastelinstvo, koje je već sljedeće godine, najvećim svojim djelom, pripojeno Vojnoj granici formiranoj pred najezdom Turaka. Hrtkovce prvo naseljava ilirsko pleme katoličke vjeroispovijesti *Kelmend*, koje je sudjelovalo u ustanku kršćana protiv Turaka, i koje je nakon velikog poraza austrougarske vojske lutalo pustarama Srijema. Premda su Hrtkovci već 1738. godine bili središnje vojno naselje (sjedište V. kumpanije IX. petrovaradinske regimente) rođendanom ovog mjesta smatra se 1749. godina kada je Marija Terezija donijela Uredbu o dodjeli zemljišta u trajno vlasništvo doseljenim Klementincima. Hrvati su u nekoliko valova krajem 18. i početkom 19. stoljeća naseljavali Hrtkovce, Nijemci u razdoblju od 1836. do 1842. godine, a Mađari poslije revolucije 1848./49. godine. Ti narodi su sa sobom donosili bogatstvo svojih običaja, tradicije i kulture življenja, a te različitosti u zajedništvu su vremenom stolpljene u specifičan i neponovljiv duh Hrtkovaca, koji Hrtkovčane krasi i danas. Prilikom osnivanja katoličke župe u susjednom mjestu Nikinci, Hrtkovci su 1770. godine postali njena filijala i taj status imali sve do 1786. godine kada je to mjesto postalo samostalna župa. Hrtkovci su već u to vrijeme imali 97 kuća, narodnu školu i crkvu. Prva škola otvorena je još 1773. godine, a prva crkva, mala drvena, sagrađena je 1786. godine. Izgradnja nove, današnje hrtkovačke crkve, nazvane po sv. Klementu, papi mučeniku, trajala je četiri godine. Počela je 1824., a završena 1828. godine.

ZNAČAJAN JUBILEJ: Ovaj značajan jubilej, 180. obljetnicu postojanja svoje crkve Hrtkovčani

su prošle srijede obilježili okupljanjem u slavonskom selu Kula, u koje je za vrijeme Domovinskog rata doselilo oko 60 obitelji Hrtkovčana. »Zanimljiv je podatak da je župa Hrtkovci, odmah po osnivanju, tri godine bila pod izravnom upravom Vatikana, da bi nakon toga prvo bila pripojena Senjskoj, a zatim Đakovačko-srijemskoj biskupiji«, rekao je tom prigodom Marko Štajduhar, novinar glasila Zavičajnog kluba Hrtkovčana »Gomolava«, organizatora okupljanja, i dodao kako je u tih 180 godina postojanja crkva sv. Klementa najbolji svjedok hrtkovačkog upornog i uspravnog trajanja, zajedništva koje je, bez obzira na najstrašnije udarce sudbine, bilo glavna pokretačka snaga i temelj njihova postojanja i opstajanja. »Jedan od tih strašnih udaraca sudbine svakako je bio i posljednji rat, taj strašan suputnik ljudske povijesti, koji je pokazao jedno od svojih najgorih i najokrutnijih lica i rezultirao iseljenjem oko 600 hrtkovačkih obitelji u 68 mjesta diljem Hrvatske, od čega je u samo mjesec dana 1991. godine iz Hrtkovaca iselilo oko 300, od ukupno 460 obitelji iseljenih 1991. i 1992. godine, a upućeni tvrde da nas Hrtkovčana ima isto toliko i u svijetu, što je doista tragična činjenica«, završio je svoje putovanje kroz prošlost Marko Štajduhar.

SNAŽAN VJERNIČKI IDENTITET: Svjesni činjenice da su

Marta Kučinić, predsjednica Crkvenog odbora pokraj makete buduće crkve sv. Petra u Kuli

Hrtkovčani o(p)stali i preživjeli dva zadnja burna desetljeća, kao i prethodna stoljeća od kako je osnovano njihovo mjesto, u prvom redu zahvaljujući svojoj Katoličkoj crkvi i svom snažnom vjerničkom identitetu, odnosno da su se jedni odvažili ostati na svojim stoljetnim pragovima, a drugi smogli hrabrosti zakoračiti u neizvjesnost drugih sredina i novo lice budućnosti, te da je Crkva kao najjači faktor integracije u Hrvata učinila sve kako bi stradanja u Srijemu bila što manja i da se oni koji su ostali uspiju izdići iznad nevolja i svjesni poteškoća okrenu budućnosti, Hrtkovčani su još 1999. godine

u tom mjestu odlučili sagrađiti novu »hrtkovačku« crkvu kako bi na tragu povijesnih dodira svoga Srijema i domovine im Hrvatske pupčanom vrpcom povezali pokidane niti zajedništva i svog vjerničkog identiteta.

Ovo okupljanje Hrtkovčana u povodu 180. obljetnice izgradnje svoje hrtkovačke crkve Crkveni odbor za izgradnju crkve sv. Petra u Kuli iskoristio je za radni sastanak i obilazak radilišta, te donošenje plana aktivnosti u sljedećem razdoblju.

»Kulu smo izabrali kao specifikum, jer iz cijelog Srijema, koji je gotovo potpuno etnički očišćen, ni jedno mjesto nema takvu jedinstvenu cjelinu kao što Hrtkovčani imaju Kulu, taj neposredan kontakt sa zemljom, tu nit poveznice hrtkovačke prošlosti i budućnosti«, rekao je tom prigodom predsjednik Zavičajnog kluba Hrtkovčana *Ante Plivelić*, a predsjednica Crkvenog odbora za gradnju crkve *Marta Kučinić* izvijestila je članove kako se radovi odvijaju po planu te da se za Uskrsni ponedjeljak sljedeće godine, kada objekt bude pod krovom, planira održavanje prve svete mise u crkvi i veliki skup Hrtkovčana i njihovih prijatelja.

Zlatko Žužić

Sadašnji izgled Crkve sv. Petra u Kuli

Neprolazna ljepota umjetničkog izričaja

Kolonija u Ernestinovu

Već po 35. put utočište umjetnika koji slijede trag ljepote u podatnome drvetu pa u lijepo posloženim godovima urezuju godine ove preljepe i već prepoznatljive manifestacije, spajajući god s godom u religiji slavonskoga hrasta

Ušoreno slavonsko selo koje poprima lik lijepo uređene galerije, s parkom prepunim kiparskih skulptura i s ulicom dugom gotovo tri kilometra, koju krase likovi u hrastovini, ponudilo je toplinu domaćega ugođaja, evo, već po 35. put umjetnicima koji slijede trag ljepote u podatnome drvetu pa u lijepo posloženim godovima urezuju godine ove preljepe i već prepoznatljive manifestacije, spajajući god s godom u religiji slavonskoga hrasta. I ne samo njima, već i onima koji s kistom i paletom bilježe vječnost u trenutku dok zapad rumenilom boji pitomi krajolik gdje se nepregledna zelena ravnica spaja s plavetnilom neba.

Ernestinovo 2008., ugodan tjeđdan pred blagdan Velike Gospe s mnoštvom događanja u jubilarnoj 35. kiparskoj koloniji. Najprije polaganje vijenaca i odavanje počasti *Petru Smajiću*, pioniru i utemeljitelju naivnoga kiparstva čiji duh lebdi iznad obnovljenih kuća. Pa svečano otvorenje i nadahnuti govori *Antuna Željka Živkovića*, ernestinovačkoga medikusa i kroničara, *Mate Tijardovića*, nasljednika Petrovog o čijoj slavi bruji čitava Hrvatska, Europa i svijet, sveprisutnog *Matije Greifa*, načelnika općine koja je prepoznala neprolaznu ljepotu umjetničkog izričaja i sve to ponudila gradu i narodu.

LIJEP ROĐENDAN: Ovuda je prošla rijeka sudionika i posjetitelja, putnika namjernika i vjernih poklonika umjetnosti u devet ernestinovačkih dana i isto toliko večeri koje su ukrasile ljepotice iz brojnih kulturno-umjetničkih udruga, a tamburaška se glazba stopila sa zvukom zvona tek izgrađene crkve. Devet KUD-ova i isto toliko programa s bogatstvom kulturne baštine svih hrvatskih krajeva, iz Svetog Đurđa, Sotina, Međimurja, Otoka, Josipovca Punitovačkog, Piškorevaca, Donje Stubice i Osijeka, sa 17 svatovskih zaprega konjogojske udruge iz Ernestinova i Štef i Džentlmeni, malonogometni turnir za djecu i mladež, turnir veteranskih ekipa i Memorijalni šahovski turnir. Tušta toga.

»Lijep i upečatljiv rođendan, slavlje dostojno slavljenika, pa večeras očekujem vatromet zvijezda i komete da rasprskajem boja objave čitavom svijetu što to slavi Ernestinovo«, rekao je dr. Živković-Dok.

»Svaki je jubilej događaj za slavljenika pa je zgodan i za sjećanja, za oživljavanje pređenoga puta i sjećanja na davnu 1973. i osnivanje Kolonije u Ernestinovu i mojega rođaka Petra Smajića, utemeljitelje i pionira koji je utirao put, nama dječacima. Pa godine mukotrpnog rada i stvaranja, iznalaženje autentičnog puta koji će mnogi poći. A onda rat, agresija,

Park skulptura

progonstvo, krađa o devastiranje mjesta i umjetnina, ali dušu je umjetnika nemoguće devastirati, pa kolonija nastavlja rad, istina u Osijeku, ali živi i živjet će vječno na ovim našim prostorima, gdje je park skulptura već krcat a dobrobrano već punimo skulpturama i našu glavnu ulicu«, kaže Mato Tijardović.

KIPARI I SLIKARI: *Ivica Tolić* bio je duša ovogodišnje kolonije. Skrbio je o gostima, o programu, o svim sudionicima i posjetiteljima, o mnogim potrepštinama. »Došli su nam dragi gosti, kipari *Uvo Forjan, Saša Sermek, Miroslav Karač, Milan Kovač, Rajko Srok, Slobodan Mindek, Siniša Tešankić, Mato* i ja, i dragi nam gost iz susjedne Mađarske *Istvan Vanyur*, i isto toliko slikara: *Šime Dobrota, Josip Božičević, Igor Vrandečić, Edo Križanović, Ante Vukić, Vesna Grundler, Ivan Petrović-Mikelandelo*, naš Dodo i osječka legenda *Vladimir Džanko*. Dobro je da sam svoju skulpturu završio dan-dva prije kolonije, jer ne znam što bih, a kako se radi o sv. Florijanu, namijenio sam ga našem DVD-u i ove će skulpture uskoro krasiti njihove prostorije«, rekao je Tolić.

Da nije sve ravno kao nepregledna slavonska ravnica, svjedoče umjetnici s mora, *Rajko Srok* i *Ante Vukić*. »Rodom sam od Trogira a

živim u Splitu, sudionik sam 130 raznih kolonija a ovdje dolazim osmi put i namjerno sam radio dalmatinski krajolik, vinograde u primoštenskom kraju, kako bih ovdje donio dah mora i teškog mukotrpnog rada težaka koji otima od kamena i škrte prirode da proizvede slasnu kapljicu«, kaže Ante, a *Rajko* iz Viškova dodaje kako s Ernestinovom imaju desetljeće duge prijateljske odnose, već treći put je na ovoj koloniji, a isto toliko puta i na Maloj koloniji u travnju, koja okuplja djecu i mladež i uvjeren je kako je to pravo bogatstvo ovog mjesta i ovoga kraja, jer mladi su zaloga budućnosti i jamstvo da će ova kolonija još dugo, dugo trajati. »Radio sam istarskoga težaka u vinogradu, a mi nemamo polja, mi nemamo obradive zemlje, već u vrtućama otimamo od kamena da proizvedemo nešto povrća i nešto vina, a to je mukotrpan posao«, kaže *Rajko*.

Nedavno sam sudjelovao na hodočašću svetištu na Tekijama i čuo sam kako će skupina umjetnika iz Ernestinova raditi kip Gospe Snježne u nadnaravnoj veličini. »Da, radit ćemo Snježnu Gospu visoku 3 metra i pozvani smo biti gostima novoosnovane Srijemske biskupije i biskupa msgr. Đure Gašparovića«, pohvalio nam se *Mato Tijardović*.

Slavko Žebić

Rajko sa svojim Tezakom

Oaza usred Bačke

Zobnatica

Napisao i fotografirao: Dražen Prčić

U blizini koridora 10, tridesetak kilometara od Subotice i još nešto malo do granice s Mađarskom, nalazi se prirodna oaza kao stvorena za one koji vole mir, tišinu, autohtoni prirodni doživljaj i konje. Konje po kojima je upravo Zobnatica i najpoznatija.

MISTERIJ IMENA: Nitko sa sigurnošću ne može potvrditi podrijetlo imena Zobnatica, ipak najbliža je pretpostavka kako ono svoj korijen vuče od zobnice, torbe pune zobi iz kojih se konji hrane (zoblju). Ali ako je ime mali misterij, ugodan osjećaj i odličan provod u prirodnom okruženju pitomih konja koji pasu, idilična šetnja perivojima i uređenim stazama ovoga kompleksa, zasigurno nije. Već godinama, od svoga utemeljenja 1779. godine kada ju je osnovao mađarski grof *Telei*, a otkad se po prvi put javno spominje u tzv. Vječitom ugovoru prema kojemu

se pripaja Subotici kao jedna od dvanaest pustara, poznata je svima koji znaju što na njenim prostorima mogu naći. Idealno vikend izletišta koje pruža potpunu uslugu punoga pansiona u hotelskom objektu, po nadasve pristupačnim cijenama, ali i mogućnost organiziranijeg posjeta na duže vrijeme, te sportske pripreme momčadi u razdobljima pred određena natjecanja, jedan su od najjačih aduta Zobnatice u aktualnoj turističkoj ponudi.

TURISTIČKA PONUDA: Bez dvojbe, konji su bili i ostali vječiti zaštitni znak ove nadaleko poznate ergele, doma najpoznatijeg konja s ovih prostora, legendarnog Kazanove iza kojeg je ostalo stotina potomaka. Njemu u čast podignut je i lijepi, impresivni spomenik koji stoji na ulazu u samo zdanje. Svaki zaljubljenik u konjski svijet, bilo aktivni koji

Muzej

U sklopu ergele nalazi se i muzej konjarstva, po svom sadržaju jedinstven u Europi.

želi jahati ili učiti jahanje, ili samo pasivni ljubitelj razgledanja prostora u kojima obitavaju prekrasni rasni i manje rasni četveronožni ljepotani, imaju prilike svakodnevno zadovoljiti svoju želju uz ljubaznu predusretljivost domaćina i uposlenika na ergeli. Moguće je iznajmiti i neku od brojnih kočija i provozati se na starinski način. Opet, ukoliko netko želi umjesto konja uživati u ribama, postoji mogućnost ribičije na obližnjem jezeru, ljubitelji lova mogu se oprobati na golemom lovištu koje se prostire na preko 2500 hektara, a za najmlađe posjetitelje postoji i mini ZOO vrt, što zaokružuje cjelovitost ponude koja može zadovoljiti baš svakoga koji namjeri provesti trenutke slobodnog vremena u ovoj oazi usred Bačke.

Kazanova

Zaštitni znak Zobnatice je legendarni konj Kazanova, veliki šampion koji je zabilježio 30 pobjeda u 33 nastupa.

Jezični savjetnik

Nadnevci

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Pravilnoj uporabi brojeva mogli ste već čitati u jednom od prošlih brojeva »Hrvatske riječi«. U današnjem ćemo jezičnom savjetu govoriti o uporabi nadnevaka. U *Anićevu* »Velikomu rječniku hrvatskoga jezika« za riječ nadnevak stoji: *nadnevak m.r., (G jd. –evaka, N mn. –evci) oznaka dana u mjesecu, mjeseca u godini i godine, datum.*

Mnogi će na upit:

- Koji je danas nadnevak?

Odgovoriti:

- Danas je petnaesti kolovoz 2008. godine, a toga dana je u Hrvatskoj neradan dan jer je

blagdan Velike Gospe.

Blagdan jest, a i neradan je dan, no pravilno je reći kako je petnaesti kolovoz. Naime, redni broj kojim označujemo dan treba stajati u nominativu muškoga roda (čak i kada je mjesec veljača koja je ženskoga roda), a naziv za mjesec u genitivu. Stoga za spomenutu veljaču valja reći:

- Ana će ići na skijanje desetoga veljače, a ne: desete veljače.

Zašto je tomu tako? Odgovor je jednostavan. Nadnevak je obavijesni iskaz, a kao takav mora biti sažet. Zato ćemo umjesto dužeg oblika: petnaesti dan mjeseca kolovoza reći samo: petnaesti kolovoza, odnosno: deseti dan meseca veljače – deseti veljače.

Ranije spomenuti oblik *desete veljače* ipak ne treba potpuno izbaciti iz uporabe jer i on, u takvome obliku, ima svoje mjesto u pravilnoj jezičnoj uporabi. Ukoliko kažemo da će ovo biti *deseta veljača* kako odlazimo na skijanje upravo u tome mjesecu, rekli smo da se nešto

događa, zbiva ili ponavlja u nizu.

I još nešto za kraj. Ako brojeve pišemo brojkama, iza rednih brojeva, neovisno pišemo li ih rimskim ili arapskim brojkama, valja staviti točku. Tako spomenute nadnevke treba napisati ovako: 15. 8. 2008. ili 15. VIII. 2008., odnosno 10. 2. ili 10. II. Točkom iza rimskoga broja, kao i iza arapskoga, dajemo do znanja da je riječ o rednome, a ne glavnome broju!

U Sisku, Kukujevačka Marica Šorgić izlaže jedan dio svog bogatog slikarskog opusa

Ljepota svijeta zadržana za vječnost

Marica Šorgić

»Treptaj prirode, treptaj cvijeta, širina pejzaža i komornost buketa tematski je i sadržajni okvir slikarstva Marice Šorgić. Osjetljivošću za boju stvoreni su prizori lirske ugodnosti, gdje je ljepota izabranog podloška dobila i onaj potreban naboj, koji nosi i nudi osobno viđenje i mogućnost slikarske pretvorbe« napisao je prof. *Stanko Špoljarić* za slikarski opus naše Srijemice Marice Šorgić koja od prošlog četvrtka u Narodnoj knjižnici i čitaonici Sisak izlaže jedan dio svog bogatog slikarskog opusa.

Marica Šorgić rođena je 1954. godine u srijemskom mjestu Kukujevcu u kojem je i završila osnovnu školu, a u glavnom gradu Hrvatske živi od 1969. godine. Školu slikarstva polazila je od 1979. do 1982. godine u Zagrebu kod akademskih slikara *Lalina, Koydla i Forenbachera*.

Na hrvatskoj likovnoj sceni prisutna je već gotovo četvrt stoljeća, a do sada je izlagala skupno i samostalno. Veće izložbe je imala 1990.

godine u hotelu »Minerva«, u Varaždinskim toplicama, 1992. godine u Umjetničkoj galeriji tvrtke »Ina Oki« u Zagrebu i restauraciji »Dva goluba« u Maksimirskoj ulici u Zagrebu, 1995./96. godine u bistro galeriji »Vrbovsko«, 2002. u Knjižnici Vladimira Nazora u Zagrebu, 2003. godine u Osijeku, u Galeriji »Fantazija«, a često i s velikim zadovoljstvom sudjeluje na izložbama humanitarnog karaktera: Dom umirovljenika »Maksimir« 2000. godine, Bolnica za tumore u sklopu Lige za borbu protiv raka 2000. i 2006. godine, Dom umirovljenika »Peščenica« 2008. godine... Slike Marice Šorgić u stalnom su postavu galerije u Jastrebarskom, u Gradišću (Austrija) u donaciji dr. Antuna Bauera te u privatnom vlasništvu.

Samostalnu izložbu Marice Šorgić otvorila je profesorica povijesti i umjetnosti *Marijana Milas* ustvrdivši kako u slikarskom opusu ove umjetnice dominiraju motivi vezani uz prirodu kao što su cvijeće, krajobraz... »Slikarica bilježi i svoje dojmove s dalekih putovanja, šetnji po ulicama svoga grada, svakodnevnog život. Motive spontano prilagođava specifičnom jeziku slikarske tehnike: nježne cvjetne latice u mrtvim prirodama najčešće dotiče fluidnim, akvarelnim kistom, dok krajobraze radije interpretira svjetlucavim uljem na platnu. Hitrim, vibrirajućim, mrljastim potezom gradi dinamičnu plohu slike naglašenih svjetlosnih i kolorističkih vrijednosti«, rekla je prof. *Milas* i dodala kako slike Marice Šorgić transponiraju njenu fascinaciju prirodom i odražavaju potrebu da se ljepota svijeta otme prolaznom trenutku i zadrži za vječnost.

»Premda sam već puno izlagala, i skupno i samostalno, svaka nova izložba je nova priča i novo iskustvo«, nije krila svoje zadovoljstvo

Slika Marice Šorgić »Cvijet«

autorica Marica Šorgić te dodala da joj je drago što na otvorenju izložbe u ovoj sisačkoj meki likovnjaka i arta ima puno ljudi zbliženih sličnim umjetničkim senzibilitetom, da je vrlo živo i da je atmosfera sjajna. »Biti sudionicom relevantnih slikarskih zbivanja u području vlastite umjetničke orijentacije čast je i zadovoljstvo svakog umjetnika«, rekla je za naš list Marica Šorgić i dodala da je posebno veseli činjenica što se među brojnim posjetiteljima nalaze i njezini Srijemci. Sam postav i koncepciju izložbe radile su profesorice *Ljiljana Šorgić i Marijana Milas* i svi se slažu da su napravile odličan posao.

Zlatko Žužić

Mikini dani u Bačkom Bregu

U sklopu manifestacije »Tragovi Šokaca«, u nedjelju 17. kolovoza u Bačkom Bregu održat će se tradicionalna, 11. po redu, smotra tamburaša »Mikini dani«. »Mikini dani«, koje organizira HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega, bit će održani na ljetnoj pozornici. Početak je u 18 sati.

Uz domaće, nastupit će i tamburaši iz Hrvatske. Ujedno će se pokraj pozornice održati i natjecanje u kuhanju ribljeg paprikaša.

M. T.

Koncertom u crkvi sv. Donata završene 48. glazbene večeri

Koncertom u crkvi sv. Donata u Zadru završene su ovogodišnje 48. glazbene večeri u sv. Donatu.

Nastupio jedan od najpoznatijih slovačkih komornih orkestara Capella Istropolitana iz Bratislave, a uz orkestar sviralo je još 6 hrvatskih i slovenskih trubača. Orkestrom je ravnao maestro *Tomislav Fačini*.

Na programu su bila djela *Vivaldija, Bacha, Tartinija, Telemanna, Sorkočevića i Haendela*.

Među trubačima su bili *Stanko Arnold*, inače dugogodišnji prvi trubač slovenske Filharmonije, *Dario Teskera* trubač Simfonijskog orkestra HRT-a, *Marin Zokić* prvi trubač zagrebačke Filharmonije, *Jure Gradišnik* prvi trubač orkestra Opere slovenskog narodnog kazališta u Ljubljani, *Krešimir Fabijanić* prvi trubač Hrvatskog baroknog ansambla i *Vedran Kocelj* trubač Simfonijskog orkestra HRT-a.

Slovački komorni orkestar je nastupao inače diljem Europe, u SAD-u, Japanu, Koreji i Kini, a dosad je objavio 20-ak CD-a. Članovi su mu redom ugledni solisti, koji prema ocjenama kritičara, posjeduju veliko tehničko umijeće, visoku kvalitetu tona i interpretativnu disciplinu.

U sklopu ovogodišnjih 48. glazbenih večeri u sv. Donatu održano je 20-ak koncerata na kojima su nastupili renomirani domaći i svjetski glazbeni.

Koncerti su održani u brojnim zadarskim crkvama, a nekoliko i izvan Zadra, u Sukošanu i na Silbi.

In memoriam Krešo Novosel

Posljednji ispraćaj *Kreše Novosela*, proznog i dramskog pisca, jednog od osnivača i prvoga glavnog urednika igranog programa TV Zagreba, održan je u krugu obitelji na zagrebačkom Krematoriju.

Krešimir Novosel (Zagreb, 1926.) preminuo je u srijedu u 83. godini.

Živio je i radio u Zagrebu, gdje je završio Ekonomski fakultet i bio urednik više listova, među kojima, »Studentskog lista« i lista »Radio-Zagreb«.

Napisao je više radijskih i televizijskih drama, nekoliko kazališnih komada te bio autor igranih i dokumentarnih TV-serija – »Olujne tišine«, »Slom«, »Daleke obale«, »Ponori tame«...

Po ocjeni kritike dao je zapažen doprinos poslijeratnom razvoju hrvatske radio drame te pridonio širem rasponu njezine tematske raznovrsnosti.

Od 1991. bio je glavni urednik časopisa »Gazophylacium« i inicijator obnove PINTe – udruge za čuvanje, obnovu i korištenje kulturnog blaga Hrvatske.

Objavio je romane »Sivinov povratak«, »Lovišta jednog kapetana«, »Kapi krvi, kapi mora«, »Stoljetno stablo«, »Pravda«, »Meje« i »Buna«.

Slikari na Bunariću

Slikari koji sudjeluju na XII. sazivu međunarodne likovne kolonije Bunarić u srijedu su 13. kolovoza počeli s radom na salašu *Paje Đurasevića*. Jučer su slikali u vrtu restorana »Vila Viktorija« na Paliću a sutra, u subotu 16. kolovoza postavkom nastalih radova u predve-

čerje kolonija će završit s radom. Na koloniji sudjeluje 10 akademskih slikara, 16 gostiju i 24 člana Likovnog odjela HKK »Bunjevačko kolo« iz Subotice. Pozivu za rad u koloniji, pokraj domaćih, odazvali su se slikari iz Slovenije, Hrvatske, BiH, Rusije, Austrije, Mađarske i Njemačke.

Na sceni Amadeo praižvedba predstave »Stanje nacije« Filipa Šovagovića

U sklopu klupske kazališno-glazbene scene Amadeo u trideset zagrebačkih večeri, od 16. kolovoza do 14. rujna, u prostoru Muzeja za umjetnost i obrt bit će izvedeno niz domaćih i stranih koncerata i kazališnih predstava, među kojima i praižvedba predstave »Stanje nacije« u režiji i izvedbi *Filipa Šovagovića*.

Zagrebačka polivalentna scena Amadeo, nakon kraće ljetne stanke, započinje s drugim dijelom programa, u kojemu ima više kazališnih predstava nego u prvom dijelu (od 15. srpnja do 1. kolovoza), kazao je na konferenciji za novinare *Nenad Jandrić*, voditelj scene Amadeo.

Program započinje 16. kolovoza predstavom »Munchhausen« u kojoj glumi *Vili Matula*. Uz tu predstavu, koja je već devet sezona na sceni Amadeo, 19. i 20. kolovoza održat će se praižvedba predstave »Stanje nacije«, kazao je Jandrić napomenuvši da se radi se o tekstu vezanom za svakodnevicu koju živimo.

U kolovozu su najavljene predstave: »Jackie«, »Sympathy for the Devil«, »U posjeti kod gospodina Greena« i »Stilske vježbe«. Jandrić najavljuje i ekskluzivnu predstavu samo za scenu Amadeo pod nazivom »Medvjed, šala za jednog glumca i jazz kvartet« u kojoj nastupa *Zijah A. Sokolović* i ljubljanski jazz kvartet Lolita.

Rade Šerbedžija, veliki glumac i zvijezda Hollywooda

Poslije dvadeset godina ponovno u Subotici

Dan pauze na snimanju svog novoga filma, iskoristio je za susret s prijateljima i posjet gradu u kojemu je nekada živio i radio

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Prošloga četvrtka 7. kolovoza, posve iznenada i nenajavljeno, glasoviti se glumac *Rade Šerbedžija*, poslije dvadeset godina, ponovno našao u Subotici. Koristeći dan pauze u snimanju svog najnovijeg filma »Kao rani mraz«, koji snima na lokacijama obližnje Ade i Mola na obalama rijeke Tise, Rade Šerbedžija je odlučio upriличiti susret s nekoliko subotičkih prijatelja, odigrati partiju tenisa na terenima u Dudovoj šumi i nakon toga ručati u Nephöru, restoranu mađarske nacionalne kuhinje. Zahvaljujući poznatoj Šerbedžijinoj susretljivosti i ljubaznosti prema medijima, unatoč rijetkom trenutku opuštanja izvan filmske i kazališne scene, ekskluzivno za »Hrvatsku riječ« uspjeli smo osigurati ovaj razgovor.

Prošla su gotovo puna dva desetljeća otkako ste posljednji put bili u Subotici, gradu u kojemu ste koncem osamdesetih godina živjeli i radili u glasovitom KPGT-u teatru. Tko je »krivac« za Vaš ponovni posjet?

Zbilja je prošlo gotovo dvadeset godina od mog posljednjeg posjeta Subotici, gradu koji ću zauvijek nositi u svom srcu i gradu koji se nalazi na mojoj posebnoj listi sredina za koje sam emotivno vezan. Izravni krivac za ovaj iznenadni i posve neplanirani posjet su moji subotički prijatelji, a indirektna uzročno-posljedična okolnost je slobodni dan na snimanju mog novog filma koji radim na lokacijama u neposrednoj blizini.

O kakvom se filmu radi i u kakvoj ćemo Vas uložiti, ovoga puta, gledati?

Na lokacijama Ade i Mola, na prekrasnim obalama Tise snima film *Đorđa Balaševića* »Kao

rani mraz«, koji se radi prema originalnom scenariju po romanu koji je napisao, a u biti, cijela je priča inspirirana njegovom legendarnom pjesmom »Priča o Vasi Ladačkom«. Igram glavnu ulogu, upravo Vasu Ladačkog u njegovoj starijoj dobi, kada se vraća

iz svijeta, a svi njegovi najbliži misle kako je davno umro. Sama radnja filma događa se u razdoblju prije početka Prvog svjetskog rata i završava četrdesete godine 20. stoljeća, u vrijeme neposredno prije Drugog svjetskog rata i bavi se pričom o trojici ratnih drugova,

njihovim životima koji su neraskidivo povezani i isprepleteni određenim povijesnim, ali i emotivnim momentima. Izuzetno sam zadovoljan što sam uspio pronaći vremena i prostora za ulogu u ovom lijepom filmu.

Prva knjiga

Prvna zbirka pjesama Radeta Šerbedžije, pod naslovom »Promjenljivi«, objavljena je nakladom »Subotičkih novina« lipnja 1987. godine – urednik je bio Milovan Miković, a recenzenti: Igor Mandić i Marija Šimoković«... Šerbedžija od prve nastupa kao imenovani subjekt pjesme i kao njen autor. On izmješta svoju glumačku osobnost u ono što se mi-jenja: on se transcendirira, ne samo kao pjesnik...«, napisao je Mandić.

Možete li se, ovako na brzinu, sjetiti svog posljednjeg filma koji ste snimali na vojvodanskim prostorima?

Nažalost, zbilja se trenutačno ne mogu sjetiti koji bi to mogao biti film. Zbilja, teško. Davno je to bilo. Možda u osamdesetim godinama, kada sam još bio jako mlad.

Kakav je osjećaj danas, nakon toliko godina, ponovno se vratiti na poznata mjesta?

Meni je uvijek lijepo doći na prostore naše nekadašnje zajedničke države, jer sam emotivno vezan za nekoliko gradova i sredina na njenim prostorima. Prije svega to je Zagreb, grad u kojemu sam odrastao i postao glumac, zatim tu su Dalmacija i Istra, zbog mora za koje sam oduvijek bio vezan i u kojoj trenutačno na Brijunima imam svoj teatar Ullyses. Na tom posebnom popisu nalazi se jamačno i Subotica, u kojoj sam živio i radio nekoliko godina u sjajnom KPGT teatru *Ljubiše Ristića*.

Kako ste doživjeli Suboticu, šebući njezinim ulicama dvadeset godina nakon svog posljednjeg posjeta?

Subotica je oduvijek bila lijepa, a danas je još ljepša. Šebući njezinim ulicama, i nakon toliko protekloga vremena, primjećujem kako nije izgubila onu svoju prepoznatljivu gospodstvenost. Baš lijepa i divna, jednostavno sagrađena po mjeri čovjeka.

Govoreći o Vama i Subotici, jednostavno moramo spomenuti i Vašu bogatu, impresivnu teatarsku karijeru, čiji je solidan dio ostvaren upravo na daskama našega gradskog teatra, no danas ste pretežno vezani uz film. Možete li povući određenu osobnu paralelu između kazališne i filmske scene u ovom dijelu vašega života?

Iako sam pretežno vezan u film, i dalje sam i na kazališnim daskama, ponajprije tijekom ljeta na Brijunima u kazalištu Ullyses. Također sam radio teatar u nekoliko produkcija s Vanessom Redgrave u Londonu, ali je film definitivno postao, moja glavna umjetnost. Ali, subotičke kazališne uloge ostati će zauvijek u mom najljepšem sjećanju.

Kada smo već na polju lijepih sjećanja, nedavno je ponovno na HTV-u reprizirana legendarna hrvatska TV serija »Prosijaci i sinovi«, u kojoj ste odigrali briljantnu ulogu Matana. Kako gledate na ovu Vašu ulogu, koja se smatra jednom od najboljih u Vašoj dramskoj karijeri, spram činjenice kako je, zbog opće poznatih društvenih okolnosti, serija dugo godina bila u bunkeru i nedostupna za javnost?

To je bila jedna, stvarno, senzacionalno napravljena serija prema

Tenis s prijateljima

Rade Šerbedžija je na teniskom terenu pokazao kako je za vrhunsko bavljenje glumom potrebna i vrhunska kondicija. Dva i pol sata je, bez problema, igrao na jakom kolovozkom suncu i pokazao zavidno tenisko umijeće.

motivima fantastičnog romana *Ivana Raosa*. Ne volim govoriti o prošlim vremenima i političkim opstrukcijama koje su pratile određena događanja u njima, ali ne mogu, a ne kazati kako je Raosu učinjena zbilja velika nepravda i kako je on kao osoba i umjetnik često bio osporavan, zabranjivan i »bunkeriran«. Glede same uloge Matana, ona nije bila dominantna za razvoj moje glumačke karijere, jer sam je radio u mladalačkoj dobi, a kako je bila zabranjena i sklonjena u stranu, nitko je nije mogao godinama vidjeti. Eh, da se ona tada pojavila, onda bi to bilo zbilja nešto veliko i značajno, ali...

Bilo je to davne 1971. godine, kada sam imao svega 24 godine.

Kakvo je bilo iskustvo za Vašu buduću karijeru raditi s velikim hrvatskog glumišta, nezaboravnim Fabijanom Šovagovićem koji je maestralno odigrao ulogu dida Kikaša?

On je jedan od mojih najdražih glumaca, briljantan u svakom pogledu kao čovjek i kao glumac. U svakom pogledu. Pokraj njega sam imao što naučiti. Imao sam dva velika glumačka uzora, jedan je bio Šovo (Fabijan Šovagović op. a.), a drugi *Ljuba Tadić*.

Vratimo se filmskoj umjetnosti, ali još malo u davnim, prošlim vremenima nekadašnje države. Čini se kako je, možda baš uloga u filmu »Bravo maestro« bila jedna od značajnih za daljnji napredak u filmskoj umjetnosti?

Grlićev film »Bravo maestro«, u kojemu sam imao naslovnu ulogu, zamalo nije osvojio Kanski festival i laskavi naslov nam je izmakao za svega nekoliko glasova, što smo kasnije saznali. Bio je to zbilja jedan lijep film i uloga koja je jamačno ostavila traga u mojoj daljnjoj karijeri.

Karijeri, u kojoj ste danas jedan od starova Hollywooda i zvijezda koja igra »rame uz rame« sa zvijezdama kao što su Tom Cruise, Nicol Kidman, Michael Caine. Kakav je doživljaj, iskustvom glumcu poput Vas koji ste i sami velika zvijezda, igrati skupa s ovakvim glumačkim zvijezdama?

Odmah moram kazati kako sam cijelu tu priču o zvijezdama i zvjezdanom statusu oduvijek relativno shvaćao i kada sam još prije na ovim prostorima imao takav status. Nastojao sam uvijek biti jednostavan u svemu, u životu, u odnosu s ljudima i tako se i dalje nastojim svakodnevno ponašati. To najviše volim, jer ne volim neki posebni status zvijezde. Dobro znam da sam u prilici da ljudi žele dobiti moj autogram, slikati se sa mnom, i to je posve logična stvar. Glede samoga seta i snimanja s poznatim američkim zvijezdama, nema neke velike razlike, jer svi filmski radnici su isti. Nema tu neke velike razlike. Je li u pitanju veliki mali film, sve je to isto. U pitanju su normalni ljudi, koji su svojim glumačkim umijećem dosegli zvjezdani status.

U biti, svi veliki glumci su posve normalni ljudi.

Kakvi su Vaši daljnji planovi, nakon odlaska iz Subotice i vodanskih krajeva?

Iz Subotice se vraćam na set filma »Kao rani mrz«, jer imamo još nekoliko scena. Potom slijedi povratak na Brijune jer pripremamo još jednu kazališnu premijeru. Bit će to predstava »1968«, koja na jedan lijepi, umjetnički način obilježava jubilarnu godišnjicu te iznimno važne godine u životima mnogih od nas. ■

Prvi tjedan Olimpijskih igara u Pekingu

Jedna medalja uz uspješan start

Prvo odličje na OI, broncu u streljaštvu, osvojila je Snježana Pejčić

Piše: Dražen Prčić

Prva medalja na Olimpijskim igrama Bronca za Snježanu Pejčić

U disciplini pucanja zračna puška 26-godišnja Riječanka Snježana Pejčić, su subotu 9. kolovoza donijela je prvu medalju Hrvatskoj na Olimpijadi u Pekingu. Brončano odličje osvojeno u napetom raspucava-

nju do posljednjeg metka ujedno je i prvo žensko u povijesti hrvatskog olimpijskog sporta. Široj javnosti gotovo nepoznata, Snježana je nakon subote postala hrvatskom sportskom heroinom, a broncu joj je uručio osobno predjednik MOK-a, Jaques Rogge. Zanimljivo je istaknuti kako je, obzirom na okolnost da se prvo uručuje kolajna za treće mjesto, upravo Hrvatica imala tu veliku počast prva dobiti medalju na tekućim Olimpijskim igrama. Za osvojenu broncu, prema pravilniku Hrvatskog olimpijskog komiteta bit će nagrađena s 91.000 kuna.

Pobjede rukometaša i košarkaša Dobar start

Muška rukometna reprezentacija Hrvatske zabilježila je važnu pobjedu na otvaranju olimpijskog turnira svladavši (31-29) neugodnu Španjolsku, vjerojatno najjačeg suparnika u kvalifikacijskoj skupini. Nažalost, važna pobjeda »plaćena« je ozbiljnijom ozljedom mišića najboljeg igrača i vođe momčadi Ivana Balića. U drugom susretu rutinirano je svladana selekcija Brazila (33-14) i teoretski osiguran prolaz u četvrtfinale. Košarkaška reprezentacija nastavila je pobjednički niz započet na olimpijskim kvalifikacijama u Ateni, u prva dva susreta zabilježene su pobjede protiv Australije (97-82) i Rusije (85-78) i naviještene realne opcije u borbi za jednu od medalja.

Tenis

Pobjeda i poraz Čilića

Jedini hrvatski predstavnik u pojedinačnom teniskom turniru, Marin Čilić, svladao je prvu prepreku Argentinca Monaca (6-4, 6-7, 6-3), ali je u drugom kolu poražen od 12. nositelja Čileanca Gonzaleza (6-4, 6-2).

Jedrenje

Sjajan rezultat Petronijević

Jedriličarka Mateja Petronijević ostvarila je sjajan rezultat nakon dva plova u klasi Radial, u prvom je bila osma, dok je u drugom bila deveta i trenutačno zauzima odlično 6. mjesto. Ivan Kljaković-Gašpić, također ima odličan rezultat nakon nekoliko regata i na 8. mjestu koje trenutačno drži još uvijek je u najužoj borbi za medalje.

Veslanje

Braća Skelin u polufinalu

Nakon kiksa u kvalifikacijskoj utrci braća Siniša i Nikša Skelin uspjeli su, u repasažu, izboriti plasman u polufinale discipline dvojca bez kormilara.

Stolni tenis

Početak ekipnog turnira

Ženska stolnoteniska reprezentacija Hrvatske prvi susret na OI imala je protiv favoriziranog domaćina Kine, ali više od časnog otpora (0-3) nije uspjela izboriti. Muška reprezentacija je poražena od Njemačke (1-3).

Barakude

Pobjeda protiv Italije i Srbije

Waterpolisti su pobjedom protiv Italije (11-7), najavili dobru formu i ozbiljnu kandidaturu za najviši plasman. Već u sljedećoj utakmici

olimpijskog turnira apsolutno su potvrdili formu sigurnom pobjedom protiv Srbije (11-8).

Raspored nastupa hrvatskih sportaša na OI od 15. - 22. kolovoza

Petak, 15.8.2008.

Streljaštvo

03:00 - **Petar Gorša**, 50 m puška ležeći, kvalifikacije

Atletika

03:05 - **Nedžad Mulabegović**, bacanje kugle, kvalifikacije

04:40 do 06:10 - **Andras Haklits**, bacanje kladiva, kvalifikacije; **Vanja**

Perišić, 800 m kvalifikacije

13:55 do 15:20 - **Vera Begić**, bacanje diska, kvalifikacije

Plivanje

04:00 - **Duje Draganja**, 50 m slobodno, polufinale

04:23 - **Sanja Jovanović**, 200 m leđno, kvalifikacije

05:16 - **Mario Todorović** i **Aleksej Puninski**, 100 m leptir, kvalifikacije

14:58 - **Muška štafeta**, 4x100 m mješovito, kvalifikacije

Jedrenje

07:00 do 13:00 - **Ivan Kljaković Gašpić**, klasa finn, 7. plov; **Petar Cupać/**

Pavle Kostov, klasa 49, 6. plov; **Luka Mratović**, klasa RS:X, 5. plov;

Šime Fantela / Igor Marenčić, klasa 470 M, 5. plov; **Mateja Petronijević**,

klasa laser radijal, 4. plov, **Luka Radelić**, klasa laser, 4. plov

Subota, 16.8.2008.

Plivanje

04:36 - **Duje Draganja**, 50 m slobodno, finale (*)

Atletika

04:40 - **Martin Marić**, bacanje diska, kvalifikacije

Vaterpolo

06:10 - **Hrvatska - SAD**, skupina, 4. kolo

Jedrenje

07:00 do 13:00 - **Ivan Kljaković Gašpić**, klasa finn, jedrenje za meda-

lju (*); **Petar Cupać/Pavle Kostov**, klasa 49, 7. plov; **Luka Mratović**,

klasa RS:X, 6. plov; **Šime Fantela / Igor Marenčić**, klasa 470 M, 6. plov;

Mateja Petronijević, klasa laser radijal, 5. plov, **Luka Radelić**, klasa

laser, 5. plov

Košarka

08:30 - **Hrvatska - Litva**, skupina, 4. kolo

Veslanje

10:30 - **Siniša i Nikša Skelin**, dvojac bez, finale (*)

Rukomet

13:00 - **Hrvatska - Poljska**, skupina, 4. kolo

Nedjelja, 17.8.2008.

Streljaštvo

03:00 - **Petar Gorša**, 50 m puška trostav, kvalifikacije

Jedrenje

07:00 do 13:00 - **Petar Cupać/Pavle Kostov**, klasa 49, jedrenje za me-

dalje (*); **Luka Mratović**, klasa RS:X, 7. plov; **Šime Fantela / Igor**

Marenčić, klasa 470 M, 7. plov; **Mateja Petronijević**, klasa laser radi-

jal, 6. plov, **Luka Radelić**, klasa laser, 6. plov; **Marin Lovrović/Siniša**

Mikuličić, klasa star, 1. plov

Sportska gimnastika

12:00 - **Filip Ude**, parter, finale (*)

12:29 - **Filip Ude**, konj s hvataljkama, finale (*)

Atletika

13:10 - **Andras Haklits**, bacanje kladiva, finale (*)

14:10 - **Nikolina Horvat**, 400 m prepone, kvalifikacije

Ponedjeljak, 18.8.2008.

Košarka

03:00 - **Hrvatska - Iran**, skupina, 5. kolo

Stolni tenis

03:00 do 06:45 - **Andrea Bakula**, singl, kvalifikacije

Atletika

03:10 do 04:40 - **Ivana Brkljačić** i **Sanja Gavrilović**, bacanje kladiva,

kvalifikacije

05:10 - **Jurica Grabušić**, 110 m prepone, kvalifikacije

Jedrenje

07:00 do 13:00 - **Luka Mratović**, klasa RS:X, 8. plov; **Šime Fantela /**

Igor Marenčić, klasa 470 M, jedrenje za medalje (*); **Mateja Petronijević**,

klasa laser radijal, 7. plov, **Luka Radelić**, klasa laser, 7. plov; **Marin**

Lovrović/Siniša Mikuličić, klasa star, 2. plov

Kajak i kanu

09:30 - **Stjepan Janić**, K1 1000 m, kvalifikacije

Rukomet

09:45 - **Hrvatska - Kina**, skupina, 5. kolo

Vaterpolo

10:40 - **Hrvatska - Kina**, skupina, 5. kolo

Boks

15:00 - **Marko Tomasović**, superteška kategorija (+91 kg), četvrtfinale (*)

Utorak, 19.8.2008.

Stolni tenis

04:00 do 10:00 - **Sandra Paović** i **Andrea Bakula**, singl, 1. kolo

07:45 - **Tan Rui Wu**, singl, 1. kolo

Jedrenje

07:00 do 13:00 - **Luka Mratović**, klasa RS:X, 9. plov; **Mateja**

Petronijević, klasa laser radijal, jedrenje za medalje (*), **Luka Radelić**,

klasa laser, jedrenje za medalje (*); **Marin Lovrović/Siniša Mikuličić**,

klasa star, 3. plov

Kajak i kanu

09:30 - **Stjepan Janić**, K1 500 m, kvalifikacije

Atletika

14:45 - **Jurica Grabušić**, 110 m prepone, 2. krug kvalifikacija (*) 15:00

Boks

15:01 - **Marijo Šivolija-Jelica**, poluteška kategorija (81 kg), četvrtfinale (*)

Srijeda, 20.8.2008.

Stolni tenis

04:00 do 10:00 - **Zoran Primorac** i **Rui Tan Wu**, singl, 2. kolo; **Tamara**

Boroš, **Sandra Paović**, **Andrea Bakula**, singl, 2. i 3. kolo

Rukomet - četvrtfinale

Jedrenje

07:00 do 13:00 - **Luka Mratović**, klasa RS:X, jedrenje za medalje; **Marin**

Lovrović/Siniša Mikuličić, klasa star, 4. plov

Košarka - četvrtfinale

Kajak i kanu

09:30 - **Stjepan Janić**, K1 1000 m, polufinale (*)

Atletika 13:20 - **Ivana Brkljačić**

Četvrtak, 21.8.2008.

Tae Kwon Do

03:00 - **Martina Zubčić**, do 57 kg, kvalifikacije

09:00 - **Martina Zubčić**, do 57 kg, četvrtfinale, repasaž, finale (*)

Atletika

03:50 - **Blanka Vlašić**, skok u vis, kvalifikacije

Jedrenje

07:00 do 13:00 - **Marin Lovrović/Siniša Mikuličić**, klasa star, jedrenje za me-

dalje (*)

Kajak i kanu

09:30 - **Stjepan Janić**, K1 500 m, polufinale (*)

Petak, 22.8.2008.

Tae Kwon Do

03:00 - **Sandra Šarić**, do 67 kg, kvalifikacije

09:00 - **Sandra Šarić**, do 67 kg, četvrtfinale, repasaž, finale (*)

Vaterpolo - razigravanje za konačan poredak

Sandra Paović, **Andrea Bakula**, singl, polufinale (*)

Stolni tenis - razigravanje za konačan poredak

Rukomet - razigravanje za konačan poredak

Košarka - razigravanje za konačan poredak

* - potencijalni nastup

Katolički martirologij u Vojvodini (2.)

Žrtve – svećenici različitih nacionalnosti

Donosimo popis, nakon Drugog svjetskog rata, ubijenih biskupijskih i redovničkih svećenika, redovničke časne braće, te po jednog bogoslova i redovnice, koji su rođeni u Vojvodini ili su djelovali u njoj. Popis je rađen prema knjizi don Ante Bakovića »Hrvatski martirologij u XX. stoljeću« s određenim nadopunama i ispravkama.

Piše: Tomislav Vuković

Anton Adam

Kod navođenja osobnih imena i prezimena ubijenih svećenika pojavljuje se ozbiljna poteškoća jer ih autori, spomenuti u prvome nastavku: *Anto Baković, Wendelin Gruber i Márton Matuska*, pišu hrvatskom, njemačkom ili mađarskom transkripcijom, ovisno već tko na kojem jeziku piše. Nema sumnje da su oni to učinili u najboljoj namjeri radi njihovih sunarodnjaka kojima je tekst upućen, tj. radi što lakšeg čitanja i što boljeg približavanja mučenika širokim čitateljskim slojevima. Međutim, pitanje je, je li to najsretnije rješenje jer se u tom slučaju teško može razabrati nacionalnost pojedinih stradalnika, što svakako nije beznačajno i mora i za hrvatski i njemački i mađarski narod biti važan podatak. Tako na primjer Baković u svojoj knjizi »Hrvatski martirologij u XX. stoljeću« spominje svećenika Banatske biskupije »Đuru Ecka« iako je riječ o Nijemcu rođenom u nekadašnjem njemačkom selu u Banatu, što znači da nema nikakve sumnje da je njegovo izvorno i

pravo ime »Georg«. Sigurno je da se on tako zvao, da su ga drugi tako zvali, da se, najvjerojatnije, tako i potpisivao, pa je jedino primjereno da ga tako i drugi pišu.

Jednako tako, među vrlo vrijednim podacima Matuske, spominje se grkokatolički svećenik iz Đurdeva »Mihály Bösörményi«, dakako, Rusin po nacionalnosti (bez obzira što on po ovim kriterijima ne bi pripadao martirologiju jer je, istina, odmah nakon rata strašno mučen, konkretno – partizani su ga uz ostala mučenja doslovce potkovali, ali je umro nešto kasnije 1958. godine). U njegovom je slučaju najvažnije da rusinski jezik uopće ne poznaje mađarska slova »á«, »ö« i »é«, što znači da čitatelj teško može saznati njegovo izvorno ime i prezime. I Gruber sva imena svećenika s njemačkim prezimenom piše njemačkom transkripcijom, što ima smisla, ali je poteškoća kod onih svećenika koji su se osjećali Mađarima i, možda, pisali imena mađarskim pravopisom, bez obzira što su im njemačka prezimena.

Prema tome, potrebno je uložiti prilično truda u odgonetavanje

Anton Berger

Odgonetavanje izvornog pisanja imena

Potrebno je uložiti truda u odgonetavanje izvornog pisanja imena i prezimena, pri čemu bi temeljni kriterij trebao biti – poštovanje osjećaja nacionalne pripadnosti svakoga od mučenika i pisati ih onako kako su se oni sami potpisivali.

Franz Brunet

izvornog pisanja imena i prezimena, pri čemu bi temeljni kriterij trebao biti – poštivanje osjećaja nacionalne pripadnosti svakoga od mučenika i pisati ih onako kako su se oni sami potpisivali. No, to je samo jedan od prijedloga o kojem se može raspravljati. Po abecednom redu vojvodanski bi martirologij izgledao ovako:

1. *Anton Adam* – Zrenjaninska biskupija. Rođen je 1. lipnja 1908. u Chicagu u SAD-u. Teološki je studij završio u Đakovu a za svećenika je zaređen 1931. u Zrenjaninu. Nakon što je bio kapelan u nekoliko župa u Banatu obavljao je dužnost bolničkog dušobrižnika u zrenjaninskoj bolnici. Potom je imenovan administratorom u Svetome Hubertu kod Kikinde a kasnije i župnikom te njemačke (volksdeutsche) župe, koja danas više ne postoji. Partizani su u listopadu 1944. pokupili sve muškarce iz Svetog Huberta i još dva okolna njemačka sela i otjerali ih u logor u Kikindi. Strijeljan je sa svojih 120 sunarodnjaka 5. studenoga 1944. u tom logoru.

2. *Anton Berger* – Subotička biskupija. Rođen je 13. siječnja 1884. u Kunbaji u današnjoj Republici Mađarskoj. Gimnaziju je završio

u Subotici a teološki fakultet u Kaloči, gdje je zaređen za svećenika 26. lipnja 1909. Bio je kapelan u Bačkom Bregu, Gari (Mađarska) i Subotici, nakon čega postaje župnik u Tavankutu. Partizani su ga uhitili i odveli u Suboticu, zloglasnu Žutu kuću i strijeljali na nepoznatom mjestu, najvjerojatnije 1. studenog 1944.

3. *Franz Brunet* – Zrenjaninska biskupija. Rođen je 1. prosinca 1889. u Jaši Tomiću. Nakon redčenja za svećenika 25. lipnja 1922. obavljao je službu kapelana u Jaši Tomiću, Temišvaru i Zrenjaninu a g. 1931. imenovan je župnikom u Novoj Crnji. Partizani su ga pozvali 5. listopada 1944. u mjesnu zajednicu i nedaleko nje strijeljali.

4. *O. Beato Bukinac* – Subotička biskupija. Rođen je 30. srpnja 1912. u Baču, gimnaziju je završio u Varaždinu a filozofiju i teologiju je studirao u Zagrebu i Rimu, gdje je za svećenika današnje Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda sa sjedištem u Zagrebu zaređen 22. srpnja 1936. Predavao je vjeronauk u gimnaziji u Karlovcu a strijeljan je, najvjerojatnije, 29. lipnja 1945. na nepoznatome mjestu.

(Nastavlja se)

Beato Bukinac

✓alžite podatke

Mole se svi zainteresirani da nove podatke, dokumente, sjećanja, slike, ispravke, dopune, prijedloge i dr. u vezi feljtona pošalju na e-mail adresu: tvukovic@glas-koncila.hr. Autor se javno obvezuje sav sredi materijal, koji će biti zajedničko djelo svih katoličkih vjernika, poslati i hrvatskome i mađarskom katoličkom izdavaču u Vojvodini.

Piše:

mons. dr. Andrija Kopilović

Dan ponosa i pobjede

Uzdignuće i dostojanstvo žene

Danas je svetkovina Velike Gospe. Kod nas je to crkveni blagdan. To znači da je Velika Gospa ostala zapamćeni znak ne samo na putu Crkve, nego i na putu našega naroda.

Uoči Velike Gospe kreću ljudi na hodočašća u Gospina svetišta. Ljudi izlaze iz svojih kuća i ulaze u Božje kuće. Na sebe uzimaju odricanje, žeđ, glad i muku hodanja, neugodnosti noćenja, težinu i napor, uzimaju na sebe žegu dana kako bi zadobili bogatstvo duha, kako bi se približili Mariji iz Nazareta, majci Isusa Krista, kako bi je slijedili u svetosti i povjerenju Bogu, ali i dobili zdravlje za obitelj, brak, dijete, ili za nekog bolesnika, ili pak utjehu za svoju rasplakanu dušu. Na Veliku Gospu bezbrojni ljudski stanovi ostaju prazni, a Marijini i Božji puni. To je neka vrsta preseljenja iz ljudskog u božansko, prijelaz našeg naroda, njegovih vjerničkih, kršćanskih predstavnika iz nemoći ljudskog života u svemoć Božjeg. To je, zapravo, izlazak iz beznađa i ulazak u nadu. To je spajanje neba i zemlje.

NAJVEĆI DOMET DOSTOJANSTVA ŽENE: Mi stariji se sjećamo kako se godinama crkveni dio Dužijance slavio upravo na ovu svetkovinu. Dobro je podsjetiti mlade na razloge te proslave. Kad je Dužijanac 1911. prešla iz obitelji u Crkvu, bila je to nedjelja u kolovozu. Kada je 1941. Dužijanac kao proslava kruha bila prikraćena, prešlo se je na slavljenje na svetkovinu Velike Gospojine. Tako je to ostalo sve do 1993. Nije maleni broj onih koji su tada žalili što je Dužijanac vraćena na prvotni termin, pa su osjećali kako je Velika Gospojina »osiromašena«. No, ova je svetkovina tako bogata sadržajem da je uistinu sada moguće slaviti taj blagdan bez »tereta« Dužijance. Bolje je ovako. Tim više smo pozvani biti sabrani oko poruke blagdana Marijina Uznesenja. Njeno uzdignuće je najveći domet dostojanstva žene, stoga je u središtu ovoga blagdana upravo Žena »sjajna kao sunce, okrunjena zvijezdama«.

Znak Isusova uskrsnuća jest prazan grob u Jeruzalemu. Znak Marijina uznesenja ne nebo je također prazan grob u Efezu. Znamo gdje je Petrov grob i grobovi svetaca. No, oni nisu prazni. Istina, za mnoge svece, pustinjake, apostole i učenike Isusove ne znamo gdje im je grob. To ne znači da su uskrsli. Za Isusa i Mariju znamo gdje su im grobovi, ali su oni prazni. Isusa su vidjeli učenici, i ta ukazanja su potvrdila činjenicu praznoga groba. Zato

Mariju, skromnu i nepoznatu ženu iz Nazareta, naš puk, relativno mali narod usred velikih nacija, spoznaje kako se velik i pobjednički ne postaje ljudskom, nego Božjom snagom. Štujući Mariju doživljavamo kako nam je Bog blizak. Kraj nje, koja je samo čovjek, ne bojimo se smrti i vjerujemo da nam je domovina na nebesima. Uz nju smo sigurni da će i svi naši bolesnici, pa i moralno bolesni, ozdraviti i doći tamo kamo čeznemo svi stići. Velika Gospa je nekako posebno naš blagdan. To je dan našeg ponosa i naše pobjede.

se Isusova biografija nastavlja i poslije njegove smrti. I Marija se ukazuje tijekom povijesti Crkve. Tako njezina ukazanja u svijetu potvrđuje činjenicu njezina prazna groba u Efezu. Ona je već uskrsnula i nalazi se u svome proslavljenom tijelu kao i Isus, dok svi drugi vjernici čekaju uskrsnuće tijela. U povijesti Crkve ne ukazuju se Bog Otac, niti Duh Sveti. No, Isus se ukazao učenicima nakon uskrsnuća, svetom Pavlu nakon Uzašašća i mnogim svecima u povijesti Crkve.

KRALJICA HRVATA: Zanimljivo je, također, da se ne ukazuju apostoli i sveci, ali se ukazuje Marija. Te dvije zanimljivosti nas upućuju na uvjerljivije prijanjanje uz vjeru Crkve da su Isus i Marija uskrsnuli, te su kao potpuni ljudi u nebu. Isus kao bogočovjek, a Marija kao potpun čovjek naše povijesti.

Preko nje i po njoj naš narod postaje čuven. Mariji su se tijekom naše povijesti podizale crkve i nju se nazivalo početkom boljšeg svijeta, vjernom odvjetnicom hrvatskog naroda, ili Kraljicom Hrvata. Marija se toliko približila našem puku i duši našeg čovjeka da je nekako smatramo svojom. Kraj nje učimo kritički prihvaćati Božju riječ, da bi se i o nama moglo reći: Blago vama što ste povjerovali. Od nje učimo za svaku Božju riječ reći: Neka mi bude po tvojoj riječi. Kraj nje učimo da je najveća čovjekova slava biti na službu Bogu, odnosno biti prijatelj s Bogom. Uz Mariju, skromnu i nepoznatu ženu iz Nazareta, naš puk, relativno mali narod usred velikih nacija, spoznaje kako se velik i pobjednički ne postaje ljudskom, nego Božjom snagom. Štujući Mariju doživljavamo kako nam je Bog blizak. Kraj nje, koja je samo čovjek, ne bojimo se smrti i vjerujemo da nam je domovina na nebesima. Uz nju smo sigurni da će i svi naši bolesnici, pa i moralno bolesni, ozdraviti i doći tamo kamo čeznemo svi stići. Velika Gospa je nekako posebno naš blagdan. To je dan našeg ponosa i naše pobjede. Kraj Marije moguće je da se promijene neprijatelji, da se obrate svi koji mrze i čine agresiju, da svi u suživotu stvaramo duhovne i materijalne uvjete blagostanja i tako otvaramo vrata koja vode tamo gdje je Marija.

Dok odjekuje u našim srcima zahvalnost zajedništva, produbljujem zahvalnost svijesću kako je temelj zajedništva da smo sinovi i kćeri dobroga Boga i da nam je Marija nebeska Majka.

Tišljeri su izrađivali i ugrađivali vrata i prozore

Sve rukom, sve po mjeri

*Vrata i prozori izrađivani su ručno, po mjerama uzidanih dovrataka * U starijem tipu gradnje sirotinja je imala vrata bez željeznih okova * Prozori su bili manji zbog skupoće stakla, a iz istog razloga u starijem tipu gradnje u većini kuća vrata su bila puna.*

Piše: Ivan Andrašić

Sve do dolaska tišljera u novoizgrađenu kuću rupe u zidovima nisu se mogle nazvati vratima ili prozorima. Propuha je bilo na sve strane, kuća se nije mogla zatvoriti. U rupe su bili nabijeni dovratci, onako kako su ih uzidali i učvrstili zidari. Tišljeri su izrađivali i postavljali, odnosno po šokački rečeno umetali u dovratke, vrata i prozore. U starijem tipu gradnje sirotinja je sebi mogla priuštiti samo ono najneophodnije, a to su bila vrata bez stakala i minijturni prozori. I vrata i prozori bili su bez željeznih okova, a umjesto petica i šarki rabila se koža. Vrata su tišljeri izrađivali ručno, uz pomoć najjednostavnijih alata. Ukoliko bi domaćin uspio pribaviti potrebne daske, tišljeri bi ih uporabili, ukoliko ne, izrađivali bi naručeno od svojega materijala, što bi, opet, bila skuplja varijanta. U svakom slučaju, daske su bile samo grubo sječene, pa su iziskivale cjelovitu obradu. Tišljer bi prvo kod domaćina »uzo miru«.

VRATA I PROZORI: Colštokom bi premjerio uglavljene dovratke i po toj mjeri izrađivao vrata i prozore. Ovisno o platežnoj moći domaćina izrađivala bi se, u jeftinijoj verziji jednostavna, ravna vrata, bez željeznih okova i bez kovanih brava. U kuću se iz ganka ulazilo samo kroz vrata na kuhni, a iz kuhne se ulazilo u pridnu sobu i u sobicu. Ulazna vrata u kuhnu bila su dvodijelna, ali ne poput današnjih s dva okomita krila, nego s donjom i gornjom polovicom. Nažalost, danas u Sonti ne postoji očuvan taj tip vrata, stariji ljudi ih imaju samo u sjećanju. Po

njihovu pripovijedanju donja se polovica zatvarala i ljeti i zimi, a od proljeća do jeseni gornja polovica se držala otvorenom kako bi u kući uvijek bilo »friškoga zraka«. Kako je u kuhinji bilo otvoreno ognjište, komarci i muhe baš i nisu ulazili u kuću. U kasnijoj fazi, zidanjem štednjaka i uklanjanjem ognjišta mijenja se i izgled kuhne, a umjesto iz dva dijela izrađivala su se jednodijelna, sve češće i »ustaklita« vrata. Izrada vrata počela bi obradom dasaka. Nije bilo strugova i ostalih alatki koje današnjim majstorima »uljepšavaju život«, radilo se na colštok i oko. Daske su obrađivane hoblom, prvo velikom, grubom, a onda manjom, finijom i preciznijom. Od tako uglačanih dasaka majstor bi s dvije poprečne i jednom kosom daskom uz gusto ukucavanje čavala »letvaša« spajao plohu vrata. Na isti način spajale bi se i polovice ulaznih vrata, svaka zasebno. Ukoliko bi gazda bio u mogućnosti platiti i okove, vrata bi se na dovratok vješala uz pomoć petica i

mogao rotirati. Na plohi bi se svrdlom izbušila rupa kroz koju se provlačila uzica i vezala za letvu. Povlačenjem uzice letva se podizala, vrata bi se privlačila, a otpuštanjem letva bi sjedala u urez i vrata bi tako ostajala zatvorena. Iznutra bi se mogla »zaključati« jednim dodatkom kojega su izumili tišljeri. U dovratok bi se kroz, u polovici izbušenu rupu, ukucavalo parče letve duljine dvadesetak centimetara, koja je, tako, mogla rotirati oko čavla. Postavljanjem letve u vodoravni položaj priječilo bi se otvaranje vrata. Jedina mana bila je ta što se vrata ovako nisu mogla zaključati izvana. Prozori su se postavljali na isti način. Bili su malih dimenzija, a na cijeloj kući obično su bila dva na uličnoj strani.

USTAKLJIVANJE: Za razliku od vrata, prozori su se ustakljivali, a radi štednje stakla bili su malih dimenzija. Staklo su »umetali« tišljeri na licu mjesta. S vanjske strane staklo se uglavljivalo u pripremljeno ležište, a s unutarnje se pričvršćivalo lajsnicama trokutna profila, koje su se također izrađivale ručno, a u okvir su se prikucavale tankim i kratkim čavličima. Ovako ustakljena krila pričvršćivala bi se kožnim trakama za okvir, a na prečku koja je okomito dijelila okvir prikucavala se letvica slična onoj kojom su se »zaključavala« vrata, samo što je bila manjih dimenzija. Kuće starijeg tipa gradnje tako su bile pripremljene za useljenje obitelji i veliku radost domaćina. ■

šarki, a zatvarala pravom, željeznom bravom, koja se mogla i zaključati. Ukoliko ne, majstor bi se snalazio »po starinski«. Na mjesta gdje su trebale biti šarke kraćim čavlima sa širokom glavom ukucavala se traka od jake kože, vrata bi se podizala i pridržavala, a drugi kraj trake ukucavao bi se na isti način u dovratok. Uz povremeno premazivanje lojem, koža je dostojno zamjenjivala šarke i petice. Umjesto brave, tišljer bi na drugoj bočnoj strani izrađivao rezu. Na dovratok bi se duljim čavlima pričvrstio dio izrađen od komada drveta dugačkog oko 25 cm, u čijem se gornjem dijelu ostavljao urez u kojega je komotno mogla ući letva colarica. Letva bi bila duljine četrdesetak cm i postavljala se na plohu vrata, tako da je vanjski kraj »bio stariji« od plohe za dlan. Kraj koji je bio bliži središtu pričvršćivao bi se za plohu vrata, ali tako da je

Bolesti ovisnosti

Alkoholizam (I. dio)

dr. Marija Mandić

U sljedećih nekoliko nastava pozabavit ćemo se raznim bolestima ovisnosti, koje postaju sve masovnije i sve raznovrsnije. Najpoznatije bolesti ovisnosti, a samim tim i one koje su najviše zastupljene u populaciji, svakako su alkoholizam, narkomanija, pušenje, zlorab uporaba lijekova, te raznorodne bolesti ovisnosti o kavi, računalu, televiziji i druge.

OVISNOST

Kako bismo što lakše mogli pratiti i razumjeti kompleksnost termina bolesti ovisnosti, neophodno je razjasniti nekoliko činjenica. Ovisnost može biti psihička, fizička, ili kombinacija ovih dviju.

Definicija fizičke ovisnosti glasi da je ona stanje organizma koje nastaje zbog uzimanja tvari koje uzrokuju ovisnost, kad za održavanje homeostaze (skladnosti) organizmu više nisu dovoljni unošenje hrane, redovita fizička aktivnost i san (tj. osnovne ljudske potrebe), nego postoji fizička potreba organizma za određenim stimulansom na koji se organizam privikao. Takvo stanje se očituje raznolikim simptomima, ovisno o tvari o kojoj je čovjek ovisan. Organizam fizički ovisnog čovjeka može postići homeostazu samo ako je stimulativna tvar prisutna u organizmu.

Psihička ovisnost je bliska fizičkoj po manifestacijama (nešto čovjeku nedostaje), no uzrok nije (ili ne mora biti) stvaran, dakle ne mora se raditi o opojnim tvarima. Takve su na primjer ovisnosti

o televiziji, internetu, mobilnom telefonu, kompjutorskim igricama, poslu, nekom drugom čovjeku, o bilo čemu. Uskraćivanje stimulansa dovodi do kriza sličnih kao i kod fizičke ovisnosti. Čest je slučaj osoba koje su ovisne fizički da postanu ovisne i psihički i obratno.

Kako mnogi svoju ovisnost o nekim stvarima doživljavaju »samo« kao potrebu za njima, tako drugi svoje potrebe nekad neopravdano svrstavaju u ovisnost. Dakle, OVISNOST je bolest, a POTREBA normalno fiziološko stanje organizma te i o tome treba voditi računa.

Potrebe proizlaze iz poriva za podmirivanjem nekog stvarnog ili umišljenog manjka, te definiraju čovjeka kao prirodno, društveno i ljudsko biće. Postoji nekoliko načina podjela potreba i to prema: njihovoj važnosti za opstanak ljudskog bića (egzistencijalne ili fiziološke, društvene i luksuzne), prema opsegu njihova zadovoljavanja (individualne i kolektivne), prema vrsti proizvoda i usluga potrebnih za njihovo zadovoljavanje (materijalne i nematerijalne) itd.

I kada sve ovo sumiramo vidimo kako je normalno da čovjek ima mnogo i raznih potreba i da za svakog treba postojati jasna granica između potrebe i ovisnosti.

ALKOHOLIZAM

Kao jedna od najrasprostranjenijih bolesti ovisnosti, alkoholizam uzima maha među sve mlađom

populacijom, među muškarcima kao i među ženama. Nema jednog simptoma koji bi definirao alkoholizam, ali iskreni odgovori na sljedeća pitanja pomoći će vam da odlučite jeste li i sami ugroženi.

- Je li vam ikad koji prijatelj ili rođak dao naslutiti da previše pijete?

- Je li vam teško prestati piti nakon što ste popili piće ili dva?

- Jeste li ikada bili nesposobni sjetiti se što ste radili tijekom epizode opijanja?

- Osjećate li se nekada loše u svezi s tim koliko pijete?

- Upuštate li se u svađe i tjelesne obračune kad pijete?

- Jeste li ikada uhićeni ili hospitalizirani zbog pića?

- Jeste li ikada razmišljali o tome da potražite pomoć kako biste kontrolirali uživanje alkohola ili prestati piti?

Ako ste na jedan ili više pitanja odgovorili pozitivno, možda imate ozbiljan problem sa alkoholom. Stoga za vaše vlastito dobro vrijeme je da o tom problemu porazgovarate s liječnikom ili sebi bliskom osobom i ozbiljno shvatite ponor u koji upadate. Alkoholizam nije slabost volje, stvar karaktera ili tipa ličnosti, nego bolest o čijem ćemo nastanku i posljedicama pisati u idućem broju.

ZANIMLJIVOSTI

Alkohol u postocima:

- Pivo koje se fermentira iz zrnja sadrži od tri do šest posto alkohola,
- Vino koje se proizvodi fermentiranjem voća najčešće sadrži 2 do

4 posto alkohola. Jača vina sadrže dodani alkohol, od 8 do 20 posto

- Žestoka pića napravljena destilacijom alkohola sadrže 40 do 50 posto alkohola.

Pijenje različito djeluje na različite ljude, a jednaka količina alkohola može na različite načine djelovati na istu osobu u različitim okolnostima.

Količina: Više alkohola, logično, ima jači učinak. Pivo, vino ili konjak imaju jednako djelovanje, važna je količina.

Tjelesna težina: Teži ljudi manje su pogođeni istom količinom alkohola.

Spol: Žene imaju više masnoće i manje vode u tijelu nego muškarci, zato će žena imati višu razinu alkohola u krvi nego muškarac iste težine koji je popio istu količinu pića. Žene imaju manje enzima alkoholne dihidrogenaze koji pretvaraju alkohol u želuca, zato se kod njih više alkohola apsorbira izravno u krvotok.

Očekivanja ili stavovi: Osjećaj koji osoba očekuje da će se javiti zbog pijenja alkohola, vjerojatno će alkohol doista proizvesti. Vjerojatnije je kako će se onaj tko očekuje da će se napiti ponašati ili osjećati pijano. U jednom istraživanju skupini redovnih potrošača dano je bezalkoholno piće za koje je rečeno kako sadrži alkohol - veći dio ispitanika tvrdio je da se napio.

Poštovani čitatelji,

U želji unapređivanja medicinske strane u našem tjedniku, možete slati svoja pitanja na koja će odgovarati naši liječnici-suradnici.

Pisma možete slati poštom na adresu redakcije ili mailom na:

hrvatskarijec@tippnet.rs

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

 551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE

Na njima

Dužijanca ostaje...

HRCKO

HRVATSKARIJEČ

15. kolovoza 2008.

Uređuje: Dražen Prčić

Bogat ribički ulov

Amur od 13,5 kg

Na ribnjaku u Čonoplji, mjestu pokraj Sombora, nedavno je ulovljen respektabilni ribički trofej. Subotičani *Damir Gabrić* i *Zolika Tot*, na poziv tamošnjih prijatelja, odlučili su okušati sportsku sreću i »zabaciti« svoje štapove u dubinu ovoga jezera. Isprva su odabrano mjesto dobro »nahrani«, a potom napravili ribičku busiju i čekali. Negdje oko pola noći oglasio se zvučni signalizator na Damirovu štapu, čija se udica nalazila oko 80 metara od same obale. A na nju se uhvatio veliki amur i počeo jako »trzati«.

Poslije 15-ak minuta borbe s povelikom ribom, uz pomoć svog kolege *Zolike*, *Damir* je uspio na suho izvaditi najveći ribički trofej u svojoj kratkoj karijeri. Naravno, kako to uvijek biva, odmah su se oko »slavodobitnika« okupili gotovo svi nazočni ribiči, stigao je i ribočuvar, uredno izmjerio lovinu i presudio težinu od 13,5 kg. Naime, ukoliko je riba teža od 15 kg, odmah se mora vratiti natrag u vodu. Na »nesreću« ovoga amura, nedostajalo mu je 1,5 kg do slobode i kasnije je završio kao slasna poslastica za *Damirovu* obitelj i prijatelje.

I još nešto, uz rekordan ulov, *Damir* i *Zolika* su, također, i sami bili ulovljeni od strane »milijuna« komaraca koji su te večeri nazočili njihovoj ribičiji u Čonoplji.

Šale

Zgode iz Berega

Pripremio: Zlatko Gorjanac

Bilo je to u jednom birzucu u Beregu:

-Pajto, jel imaš pivo? - pita kelnera konzument ovog opojnog pića

Imam.

A jel' ti ladno?

Jest.

Dobro. Daj mene pivo, a ti se zagрни kad ti je ladno.

Kadgod se za papuče jel cipele koje idu u špic reklo da su šimi, odnosno špic na vr.

Živili su kadgod u Beregu ča Šima i snaš Stana. Došlo vrime pa su i stariji počeli nosit moderniju obuću i odiću, pa tako snaš Stana ode u Sombor kupit sebe moderne papuče.

Unišla je u dućan i rekla prodavcu:

Ja bi kupila papuče.

Oćete možda šimi?

Ta ne treba Šimi, njemu sam kupila opance!

Dužijanca

Neugodan asfalt

Sirotim konjima ponekad je zbilja teško, osobito kada moraju »hodati« po asfaltu. Tijekom ovogodišnjeg defilea, ždrijebe se spotaknulo i na tren izgubilo ravnotežu. No sve se dobro svršilo i povorka je nastavila dalje prema centralnoj tribini.

Sretan rođendan

Torta za Miu

Kujica bijelog retrievera, *Mia*, u vlasništvu bračnog para *Sladane* i *Petra Vidakovića*, proslavila je svoj prvi rođendan uz prigodnu

svečanost u krugu obitelji njezinih vlasnika. Miljenica i prava maza, dobila je i prigodnu tortu u obliku kosti, a imala je i priliku »gasiti« rođendansku svjećicu na njoj. Sretan rođendan.

Vozilo budućnosti

Segway

Prvi samobalansirajući
osobni transporter

Razgovarao, vozio i zapisao: Dražen Prčić

Što je to Segway?

U pitanju je prvi samobalansirajući osobni transporter na svijetu, kaže *Bruno Dragoje*, naš stručni sugovornik i reprezent Exims grupe, tvrtke koja je ekskluzivni zastupnik za Hrvatsku. Izmišljen je kako bi olakšao osobni gradski prijevoz u gradovima. U pitanju je prvi i jedinstveni stroj takvoga tipa na tržištu »prijevoznih sredstava«, koji se pokreće na osnovi samobalansiranja na dva paralelno postavljena kotača, bez ikakvih vozačevih komandi. Nema gasa, nema kočnice.

Na koji način funkcionira Segway?

U namjeri »plastičnijeg« pojašnjenja na koji način ovaj stroj funkcionira najbolje uzeti za primjer ljudsko hodaње. Centar za ravnotežu je u srednjem uhu, mozak je naša središnja procesna jedinica i svaki put kada iskoračimo tijelo hoće pasti unaprijed. A da se to ne bi dogodilo, mozak »kaže nozi« da iskorači naprijed i tako ljudi hodaju. Na isti način funkcionira i Segway, samo što on ima kotače uz pomoću kojih se razvija kretanje.

Tko ga je izmislio?

Izumitelj Segwaya je *Dean Cayman*, čovjek koji ima još stotinjak zanimljivih patenata, a osim već spomenutog samobalansirajućeg osobnog transportera izumio je i samobalansirajuća invalidska kolica koja se samostalno mogu kretati i po stepenicama. Prema sličnoj, ali nešto modificiranoj tehnologiji koju koristi i Segway.

Kada je napravljen prvi Segway?

Istraživanje i tehnički razvoj trajali su šest godina, od sredine do konca devedesetih godina prošloga stoljeća. U sam projekt uloženo je više od 100 milijuna američkih dolara i prvi model je predstavljen javnosti u siječnju 2002. godine. Bila je to prva generacija Segwaya, a u međuvremenu je stroj još više usavršen i poboljšan.

Od čega se pravi ovaj osobni transporter?

Pravi se u kombinaciji nekoliko materijala, ponajviše od aluminija i plastike, kotači imaju svoje gumene dijelove, ali je mnogo važnije istaknuti kako je Segway u ovome trenutku najekološkije vozilo na našem planetu.

Cijena

Segway košta 7,5 tisuća eura

Sredstvo za rad

Segway u svijetu najviše koriste pripadnici policije i zaštitarskih službi, a prilagođen je težinama vozača od 45 – 120 kg.

Što ga pokreće?

Pokreću ga dva elektrokomutirana motora, koji bi po nekoj tehničkoj definiciji bili najbližiji istosmjernim motorima, te zbog toga Segway ima iznimno brz moment u vrlo kratkom vremenu i gotovo trenutačno ubrzanje, koje opet isključivo ovisi o jačini nagiba tijela osobe koja se nalazi za upravljačem. Zanimljivo je kako Segway nema krug okretanja već koristi jednaku tehniku kao tenk i ostala borbeno vozila tj. nema tzv. anshlaga. Pogon je posve neovisan i svi elektromehanički elementi su dvostruki, zbog sigurnosti i to se zove redundancija. Zbog toga Segway ima, primjerice, pet žiroskopa, a dovoljna su mu samo tri.

Koliko iznosi operativni doseg?

Ovaj model može prijeći 40 km gradske vožnje, a posjeduje veliku količinu (zalihi) pohranjene energije, jer ima širinu vozačevih ramena. Jer, opće je poznato kako je pohranjivanje velike količine energije u mali prostor izuzetno skupo i zbog toga još uvijek ne postoje mali automobili jake snage.

Težina?

Pedeset kg i vrlo se jednostavno prenosi i na više katove uz pomoć dizala, a ne zauzima previše prostora u stanu ili uredu.

Je li potrebna nekakva dozvola za upravljanje?

Apsolutno nikakva, ne mora se čak niti registrirati, jer se Segway tretira kao pojedinačni šetač – pješak. Potrebna je isključivo početna spretnost u održavanju ravnoteže, zgibom koljena i vožnja bez naglih pokreta. U biti vrlo jednostavno, praktično i korisno prijevozno sredstvo i, što je u današnje vrijeme izuzetno važno naglasiti, nema nikakav štetan učinak po životni okoliš. ■

Palić Open 2008.

Najveći turnir u povijesti Palića

Za nagradni fond od rekordnih 50.000 USD borit će se igračice iz više od 15 europskih zemalja

Piše: Dražen Prčić

Svečanim otvorenjem u predvečerje ponedjeljka 11. kolovoza, u TK »Palić 1878« službeno je započet ženski profesionalni tenis turnir ITF Challenger, koji se igra za nagradni fond od 50.000\$, najveći koji se ove godine igra na teritoriju Srbije. Prigodnim pozdravnim riječima velikom broju uzvanika obratili su se Ivana Kovačević državna tajnica za sport, Saša Vučinić gradonačelnik Subotice i Miodrag Bardić, predsjednik TK Palić 1878 i predsjednik Organizacijskog odbora turnira, a nakon što je turnir i službeno otvoren, uslijedio je domjenak (players party) za sve igračice, službeno osoblje i goste turnira.

ITF CHALLENGER 50.000 \$ – PALIĆ OPEN 2008: U biti, najveći dosad organizirani profesionalni ženski turnir u povijesti tenisa na Paliću, započet je još u subotu 9. kolovoza prvim susretima kvalifikacijskog turnira koji pruža priliku da četiri slabije rangirane tenisačice izbere nastup u glavnom turniru.

Turnir parova

Na turniru ženskih parova koji se paralelno odigrava, nastupila je i jedina predstavica palićkog tenisa, Dunja Antunović inače studentica na koledžu u SAD. Igrala je u paru s Francuskinjom Piquion.

No, kako su dvije igračice iz glavnog ždrijeba otkazale nastup u posljednji trenutak, još dvije »sretne gubitnice« (lucky loser) dobile su priliku okušati se u jakoj konkurenciji challengerera vrijednog 50.000 dolara. Nakon finala kvalifikacija u ponedjeljak prije podne sljedeće kvalifikantice pridružile su se tenisačicama iz main drawa: Kosinska (POL), Kiszczinska (POL) kao lucky looseri, te pobjednice kvalifikacija: Dabija (ROM), Gerlova (CZE), Marosi (HUN) i Piquion (FRA), te Kapros (HUN) kao posebna iznimka. Od prije, na temelju svog rankinga u turnirskom glavnom ždrijebu našle su se: Hladikova (CZE, 207 mjesto WTA ljestvice), Jovanović (SRB, 237), Sevastova (LAT, 243) kao prve tri najbolje rangirane, te ostale: Vongsouthi (FRA), Wienerova (SVK), Schiechl

(AUT), Chvojková (CZE), Tovaroskova (SVK), Pioppo (ITA), Brozda (POL), Minnella (LUX), Floris (ITA), Pastikova (CZE), Nociorova (SVK), Elliot (GBR), Dulgheru (ROM), Klafner (AUT), Jugić – Salkić (BIH), Mirčić (SRB), Evtimova (BUL). Sa pozivnicom organizatora (wild card) u glavnom ždrijebu su se našle: Spremo, Pavlović i Jovanovski (SRB) i Mrdeža (CRO).

ATRAKTIVAN TENIS POKRAJ

PALIĆKOG JEZERA: O ljepoti teniskog kluba na Paliću, najstarijeg na prostorima i nekadašnje zajedničke države (1878.), već su ispisani brojni redovi, a sada je atraktivan sportski okoliš objedinio i kvalitetan ženski profesionalni tenis, viđen već u susretima prvoga kola. Unatoč velikoj toploti, temperatura je tijekom igre na terenu prelazila 35 stupanj Celzija, profesionalke su davale svoj maksimum igrajući za bodove i novčane nagrade. Ipak dva susreta su privukla najveću pozornost velikog broja nazočne publike na tribinama uz terene na kojima se igra turnir. U prvom je nositeljica wild carda Milana Spremo, poslije više satne borbe uspjela, u tie breaku trećega seta, svladati lucky loosericu Karolinu Kosinsku (7-6, 3-6, 7-6) i napraviti najveći uspjeh svoje dosadašnje karijere, dok je u posljednjem susretu prvoga kola, jedina hrvatska predstavica u turniru, Porečanka Tereza Mrdeža nesretno izgubila meč protiv još jedne sretne gubitnice, domaće igračice Nede Kozić, nakon čak 5 propuštenih meč lopti u drugom setu (6-4, 6-7, 3-6).

ČETVRTFINALNA, POLUFINALNA I

FINALE: Prema unaprijed određenom rasporedu, četiri četvrtfinalna susreta igraju se danas (petak 15. kolovoza) dva polufinalna susreta sutra (subota 16. kolovoza), dok će termin finalnog susreta u nedjelju 17. kolovoza biti određen nakon dogovora o vremenu izravnog televizijskog prijenosa. Ulaz na sve mečeve turnira je besplatan. ■

Ana Jovanović

Tereza Mrdeža, tenisačica

Izvrсни dojmovi

Prvi put sam na Paliću, organizacija turnira je odlična, a želim igrati svoj najbolji tenis

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Osamnaestogodišnja Porečanka Tereza Mrdeža (1990.), na Palić Open je stigla s pozivnicom organizatora i jedina je hrvatska tenisačica koja igra na ovom 50.000 USD vrijednom profesionalnom ženskom turniru, najvećem takvoga ranga na prostorima subotičke općine. Neposredno prije svečanoga otvorenja, iskoristili smo priliku za kraći razgovor o njezinim prvim dojmovima o Paliću, te kraćem rezimeu dosadašnje sportske karijere i planovima za nastavak ovogodišnje sezone.

U ovakvim prigodama prvo pitanje se jednostavno nameće samo po sebi. Kakvi su Vaši prvi dojmovi glede sredine u kojoj ćete igrati Challenger vrijedan 50.000 \$?

Nikada nisam bila ovdje i već na prvi »pogled« dojmovi su zbilja izvrсни, počevši od sjajne organizacije turnira i sportskih potencijala koji se pružaju sudionicama turnira. Jednom riječju sve je savršeno samo treba još dobro odigrati... **Palić Open je po svom nagradnom fondu do sada najveći ženski profesionalni turnir ikada organiziran na ovim prostorima, ali Vi ste već nastupali i na većim turnirima.**

Prošla sam kvalifikacije na turniru od 75.000 \$, plasirala se u glavni ždrijeb, ali izgubila u prvom kolu, no sve su to, kao i Palić Open, turniri važni za stjecanje potrebnog profesionalnog iskustva i priprema za ulazak u veliki tenis. Treba svladati i tremu, naviknuti se na jake mečeve.

Koje biste rezultate izdvojili kao najvažnije tijekom juniorske karijere koju po godinama već završavate?

Osvojila sam dosta juniorskih ITF turnira, najbolji plasman mi je bio negdje oko 30. mjesta svjetske ranking ljestvice i kada sam trebala igrati Roland Garros i Wimbledon dogodila mi se neugodna ozljeda zgloba lijeve ruke i morala sam na operaciju. Poslije toga nisam mogla redovito trenirati cijelu godinu dana i to me je prilično vratilo unazad. Ali, uspjela sam se vratiti ove godine, i to dosta uspješno, no tenis je takav sport i ne smije se pretjerano razmišljati o prošlosti, već samo hrabro gledati unaprijed i ne

zadovoljavati se prošlim, manjim stvarima. Kako lijepim, tako i ružnim.

Tijekom prisilne stanke zbog neugodne ozljede zasigurno ste imali dosta vremena za razmišljanje i analizu Vašeg dosadašnjeg tenisa. Što bi trebalo korigirati na putu postizanja vrijednih rezultata?

Nakon svega što se dogodilo, u ovom trenutku moje igračke karijere želim igrati svoj najbolji tenis, uživati u igri, davati sve od sebe u namjeri približavanja teniskom vrhu. Glede korekcija one su sastavni dio svakodnevnih treninga koje radim skupa s trenerom Ivanom Stelkom, koji me prati i na ovom turniru.

Suvremeni ženski profesionalni tenis sve se više ugleda na postulate koji su ustanovljeni u muškom »bijelom sportu«, a to se ogleda u sve većem naglasku na tjelesnom momentu i potrebnoj snazi za snažne udarce i brzinu tijekom igre. Koliko dnevno morate trenirati u nastojanju približavanja željenoj kondiciji i igračkoj fit spremi?

Treniram puno, teniski su to treninzi dva sata prije podne i dva sata poslijepodne, tu su još i treninzi tjelesne kondicije, ali sve to trenira moj trener u različitim kombinacijama, opet ovisno o danima kada se pripremamo za neko natjecanje ili pak samo održavamo određeni ritam u danima turnira. Također umnogome trening ovisi i o tome kako se zdravstveno osjećam.

Jedan dio teniske karijere i života proveli ste u Varaždinu, radeći skupa sa Sašom Hiršzonom, nekadašnjim hrvatskim Davis cup reprezentativcem. Kakvi su bili kontinentalni dojmovi za jednu curu s mora?

Mogu reći samo sve najbolje o Saši, koji je fenomenalan trener i lijepo smo radili proteklih nekoliko godina u Varaždinu, ali, eto, zbog određenih okolnosti došlo je do prekida suradnje i sada nastavljam dalje skupa s mojim novim trenerom Stelkom. Glede samoga grada Varaždina, u samome početku mi je, iskreno, bilo jako teško, jer sam bila sama i odvojena od obitelji, te daleko od mora uz koje živim cijelog svog života. No, profesionalizam je takav i jednostavno se moraš priviknuti na sve.

Kada smo već kod mora čini se kako, kod tenisača koji postižu vrhunske rezultate (Pilić, Franulović, Ivanišević, Ančić – Split op. a.) ima nečeg upravo u toj neposrednoj blizini mora?

Ha, sigurno nečeg ima, ali zasigurno nije zbog kupanja jer se jednostavno od brojnih sportskih obveza nitko od tenisača i tenisačica ne sti-

gne previše okupati tijekom kupališne sezone. Primjerice, ove sam se godine okupala svega tri puta u moru, jer ako ideš u more onda ne možeš u potpunosti funkcionirati na terenu.

Zarana ste već ušli u profesionalni teniski angažman, što je moralo utjecati na modificirani način nastavka školovanja. Kako uspijevate učiti i uskladiti školske obveze uz svakodnevne treninge i brojne turnire?

Pokušavam uskladiti školske i sportske obveze, što je veoma teško u okolnosti svakodnevne totalne posvećenosti profesionalnom tenisu.

Wild card

Željela bih zahvaliti organizatorima Palić Opena na pozivnici za glavni turnir, a svojom igrom nastojat ću opravdati ukazano povjerenje.

Pohadam srednju ekonomsku školu izvanredno, a nastojim učiti u svakom slobodnom trenutku između treninga, putovanja i nastupa.

Planovi za nastavak ovogodišnje sezone?

Nakon Palića uzet ću malo odmora od tenisa, a ubrzo zatim slijedi nekoliko uvjetno rečeno manjih turnira (25.000 \$ i 10.000 \$), na kojima ću nastojati uvećati svoj bodovni konto.

S kojim biste mjestom na svjetskoj WTA ljestvici, danas godinu dana unaprijed, bila zadovoljna?

Voljela bih ući među 300 najboljih svjetskih igračica, igrati svoj najbolji tenis i što je najvažnije od svega, biti zdravom. ■

Mario Ančić

Ubiti nemam neki specijalni uzor u svijetu porofesionalnog tenisa, ali mi se nekako najviše dopada kako igra Mario Ančić.

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	LEGEN- DARNI BRITANSKI TROSKO- KAŠ	MILIJUN- SKI GRAD U TURSKOJ	UGLJIK	REDATELJ FILMA "PAKLENI SUND"	NAŠ STARIJI PJEVAČ, MIRO	"EAST"	STEPHEN HAWKING	BOSANAC U JUVENTUSU	CIPELA NARODNE NOŠNJE	BUNA	KNJIŽEVNIK ŠIMUNOVIĆ	ETELA ODMILA (ETA)	POGREŠKA SLUČAJAN PROPUST
NAŠ DEBELI PJEVAČ													
OLIVER DRAGOJE- VIĆ		"UNITED NATIONS" JAP. KRAT- KA PJEŠMA UTA				UHICIVATI "AMPER"							
PODRU- MARSKO CRIJEVO (NATEG)							ZAPOVJED- NIK SATNIJE "TONA"						
STARO- EGIPATSKI PJEŠNIK (PALIND- ROMI)						NIJE DEBEO "AMERICAN MAIL LINE"					SUMPOR GLUMICA SOKOLO- VIĆ-BERTOČ		
BIVŠI KAFIĆ KOD ZGB. JELA- ČIĆ-PLACA							DINA ILI NAPLAVINA SPISATE- LJICA NEGRI						POPLOT
VODIK		KATIČA IVANIŠE- VIĆ ALBANSKI NOVCI			KRINKA GLUMICA SHERIDAN						EUGEN KUMIČIĆ NAŠ TV NOVINAR, GORAN		
GLUMIO U TV SERIJU M.A.S.H.									STRAŽNJI DIO BRODA SOLITI				
NAŠA NEGACIJA			TOMISLAV NERALIĆ NOGOMET- NI KLUB IZ RIMA			DANSKI OTOK U MA- LOM BELTU "ISTOK-JU- GOISTOK"				ORGAN VIDA ATELJEI (ZAST.)			
FILMSKO PLATNO (MNOŽ.)							MIRAZ (LAT.), ALATA ANA U DALMACIJI						TKO ILI ...
POK. KRALJ MODE CHRISTIAN					JASITI ŽIVAHAN ŠKOTSKI PLES (REFL)							"ŠKOLA" POKOJNA GLUMICA BEGOVIĆ	
"WEST"		NAŠA GLUMICA KRIŽANAC LAVICE I LEOPARDA											
IRANSKI NOMADSKI NAROD						GLUMAC GLAD ODJEK, JEKA					NOBELIJ IMPERATOR		
RENJI			ZEMLJIŠTE, TLO BEKRIJA, BEČAR				ITA ODMILA NOINA KORABLJA						PJEVAČICA JINXA
MJESTO KOD DUB- ROVNIKA					MUSLIMAN- SKI HODO- ČASNIK KINESKI ILI ŽIVI ...							SLOVO (EPSILON) NANCY ODMILA	
FINANCI- JERI AKCIJA I PRIREDBI									OPERNA PJEVAČICA SACK EDMOND DANTES				
PRIREDILA REDAKCIJA ENIGMATSKOG TJEDNIKA "KVISKOTEKE"	PROPIŠANA FINOCA NOVCA (ALOJ) KALIJ					KCI U DALMACIJI RIMSKA PETICA					ANGUS YOUNG AUSTRIJA		
BOJA ZA KOSU, KANA				NAJMANJI PARNI BROJ				POKOJNA PRINCEZA SRCA					

lata, dior, jahati, s, w, marina nemet, alant, emil, no, re, ile, ilica, doll, hadžija, y, sponzori, emma, aloj, kćer, ay, kna, dva, diana, jacques houdek, od, un, hapsit, natega, satnik, anana, lanak, s, lantra, nanos, h, ki, maška, ek, alan alda, kma, ne, in, als, oko, ekrani,

RJEŠENJE KRIŽALJKE:

Mahune s mesom

HRVATSKARIJEČ

Sastojci:

- 1 kg sječenih mahuna
- ½ kg pilećih prsa
- 1 glavica luka
- 1 paprika
- 1 manja vezica peršina
- Malo ulja
- 2 juhene žlice vrhnja
- Vegete po okusu

Priprema:

Sitno narezati luk i papriku, dinstati na ulju. Pileća prsa narezati na kockice, dodati dinstanoj smjesi luka i paprike, sipati malo vode i vegete. Potom prodinstati i dodati mahune i sitno narezani peršin. Doliti još malo vode zbog mahuna. Kada je sve gotovo, dodati vrhnje.

Baš je dobro imati oklop

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila
- Najpovoljnije osiguranje imovine, tvrtke, kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje transporta
- Osiguranje nezgoda, obvezna i sva imovinska osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete
- Postanite i Vi član velike obitelji "Croatia osiguranja" D.D. iz Zagreba

"Milenijum osiguranje" A.D. Beograd - Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon: +381 (24) 555-867 i 552-406
E-mail: mios@tippnet.co.yu
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

**PETAK
15.8.2008.**

06.40 - Najava programa
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
08.55 - Čarolija 9., serija
10.00 - Aljmaš: Velika Gospa - misa, prijenos
11.45 - Vijesti iz kulture
12.00 - Dnevnik
12.30 - Strast, telenovela
13.20 - Domaća dramska serija - antologija: Gabrijel
14.00 - Jelovnici izgubljenog vremena
14.25 - Vijesti
14.40 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.30 - Glasoviti kineski predjeli: Guizhou - špilje i prašume, dokumentarna serija
16.00 - Glasoviti kineski predjeli: Guangdong - zmaj koji polijeće, dokumentarna serija
16.30 - Don Živko Kustić - duša i tijelo, dokumentarni film
17.00 - Danas na Zagrebačkoj burzi
17.05 - Vijesti
17.25 - Luda kuća 2., serija
18.10 - Razglednice iz Hrvatske: Brna - Knežev Vinograd
19.30 - Dnevnik
20.10 - Čarolija 9., serija
21.10 - Lorenzovo ulje, američki film
23.25 - Dnevnik 3
23.55 - Filmski maraton: Geronimo, američki film
01.35 - Vijesti
01.40 - Filmski maraton: Brooklynski Babylon, američko-francuski film
03.10 - Reprizni program
04.50 - Razglednice iz Hrvatske: Brna - Knežev Vinograd
06.00 - Strast, telenovela
06.45 - Reprizni program

06.00 - OLIMPIJSKE IGRE PEKING: Gimnastika, prijenos
06.55 - Atletika, snimka
07.15 - OLIMPIJSKE IGRE PEKING
15.20 - Plivanje, snimka

15.30 - Atletika, prijenos
17.25 - Hrvati i kršćanstvo, dokumentarna serija
18.00 - Vijesti na Drugom
18.10 - OLIMPIJSKE IGRE - pogledajte opet
20.15 - PEKINŠKI DNEVNIK
22.20 - Vijesti na Drugom
22.35 - Dr.House 3., serija
23.25 - Persuasion, mini-serija
01.10 - CSI: Miami 5., serija
03.45 - Najava programa
03.50 - OLIMPIJSKE IGRE PEKING: Plivanje, prijenos
05.00 - Atletika, snimka
05.30 - OLIMPIJSKE IGRE PEKING

06:00 Ružna ljepotica, serija
06:45 Zločko, crtana serija
07:10 Inspektor Gadget i pomoćnici
07:35 Fifi i cvjetno društvo
08:00 Nova lova
10:15 Naši najbolji dani
11:00 Bumerang, serija
11:45 Zauvijek susjedi, serija
12:30 Kralj Queensa, serija
13:20 Cosby show, serija
13:50 Svi vole Raymonda
14:15 Vijesti
14:30 R. Pilcher: Ljetna ljubav 1, igrani film
16:00 R. Pilcher: Ljetna ljubav 2, igrani film
17:35 Vijesti
17:50 Bumerang, serija
18:40 Zauvijek susjedi, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
19:50 10 do 8, informativna emisija
20:00 Život ili nešto slično, igrani film
21:45 Duh, igrani film
23:50 Vijesti
00:05 Formula za brak, film
01:35 Nemoralna ponuda, igrani film
03:25 Navy CIS, serija
04:10 Zakon brojeva, serija
04:55 Kraj programa

07.25 Magnum, akcijska serija (R)
08.15 SpužvaBob Skockani
09.00 Sam svoj majstor, humoristična serija
09.40 Kunolovac, kviz
10.25 Korak po korak, humoristična serija (R)
10.50 Puna kuća, serija (R)
11.15 Malcolm u sredini, humoristična serija (R)

11.35 Dadija, humoristična serija (R)
12.05 Reba, humoristična serija (R)
12.30 Vijesti
12.35 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
13.05 Exploziv, magazin (R)
13.20 K.T.2 - Pravda na zadatku, kriminalistička serija (R)
13.45 Za istim stolom, serija
14.35 Magnum, serija
15.25 Cobra 11, kriminalistička serija
16.15 Korak po korak, humoristična serija
16.40 Puna kuća, humoristična serija
17.10 Malcolm u sredini, humoristična serija
17.35 Dadija, humoristična serija
18.00 Reba, humoristična serija
18.30 Vijesti
18.55 Exploziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija
20.00 Paklena noć u Amsterdamu, igrani film, akcijski triler
21.40 U potjeri, igrani film, triler
23.15 Vijesti
23.25 Mafijski obračun, igrani film, kriminalistička komedija
01.05 Kunolovac, kviz

**SUBOTA
16.8.2008.**

07.30 - Najava programa
07.50 - Vijesti
08.05 - Kinoteka - ciklus Yasujira Ozua: Kasno proljeće, japanski film
10.00 - Vijesti
10.20 - Kućni ljubimci
10.55 - Fotografija u Hrvatskoj
11.00 - Metropolis 1.: Rim - srce carstva, dokumentarna serija
12.00 - Dnevnik
12.35 - Strast, telenovela
13.20 - Svirci moji, zabavno-glazbena emisija
13.50 - Prizma, multinacionalni magazin
14.40 - Duhovni izazovi
15.00 - Znanstvene vijesti
15.10 - Reporter - izbor: Boemi i buržuji
16.00 - Euromagazin: Pošast zvana korupcija

16.40 - Vijesti
16.55 - Crnac, crn ko gar, crn ko dimnjačar - serija
18.35 - TV Bingo show
19.15 - Loto 7/39
19.30 - Dnevnik
20.10 - Duga mračna noć, dramska serija
21.05 - Mitra zonata - Zadar, snimka koncerta
22.40 - Dnevnik 3
22.55 - Vijesti iz kulture
23.05 - Filmski klub: Dobro došli, gospodine Chance - američko-britansko-njemačko-japanski film
01.10 - Vijesti
01.15 - Filmski maraton: Intervju s vampirom, američki film
03.15 - Filmski maraton: Zooit Suit, film
04.55 - Skica za portret
05.20 - Strast, telenovela
06.05 - Svirci moji, zabavno-glazbena emisija
06.30 - Reporter - izbor: Boemi i buržuji
07.15 - Euromagazin: Pošast zvana korupcija

06.00 - OLIMPIJSKE IGRE PEKING - kombinirani prijenosi:
06.10 - Vaterpolo: Hrvatska - SAD, prijenos
16.40 - KS automagazin
17.05 - Čuda ljudskih ruku: Most preko Hangčouskog zaljeva, dokumentarni film
18.00 - OLIMPIJSKE IGRE - pogledajte opet
20.05 - Istina o hrani: Kako biti vitak, dokumentarna serija
21.00 - PEKINŠKI DNEVNIK
23.05 - Izbor Miss Universe svijeta 2008.
00.40 - Zvezdane staze: Nova generacija 6., serija
01.25 - Zvezdane staze: Nova generacija 6., serija
02.10 - Zvezdane staze: Nova generacija 6., serija
02.55 - Zvezdane staze: Nova generacija 7., serija
03.40 - Sportski program
03.50 - OLIMPIJSKE IGRE PEKING - kombinirani prijenosi

06:45 Šaljivi kućni video
07:10 Tomica i prijatelji

07:35 Winx, crtana serija
08:00 Nova lova
10:00 Večernja škola - EU
11:00 Sex, ljubav i tajne
11:50 Svi mrže Chrisa, serija
12:40 Lud, zbunjen, normalan
13:35 Život ili nešto slično, igrani film
15:15 Duh, igrani film
17:25 Vijesti
17:35 Kod Ane, kulinarski show
18:05 Nad lipom 35, hum. glazbeni show
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Tvrka, igrani film
22:35 Dozvola za ubojstvo, igrani film
00:40 Posljednji savezni šerif, igrani film
02:20 Cobb, igrani film
04:20 Kraj programa

07.50 Žuta minuta, zabavna emisija (R)
08.20 Salto, zabavna emisija (R)
09.15 Pet razloga, humoristična serija
09.40 Ulica Sezame
10.35 Di-gata, crtana serija
11.00 Jednom lopov, akcijska serija
11.50 Knjiga o Danielu, humorna dramska serija
12.35 Poslije leta 111, igrani film, drama
14.15 Vijesti uz ručak
14.20 Nikad ne reci zbogom, igrani film, drama/mjuzikl
17.30 Zvijezde Ekstra: 101 najveći zvezdani gaf, zabavna emisija
18.30 Vijesti
19.05 Exploziv vikend, magazin
19.30 Žuta minuta, zabavna emisija
20.00 Superman 2, igrani film, akcijski
22.00 Mala noćna muzika, igrani film, komedija
23.40 Bijeg is Absoloma, igrani film, znanstveno-fantastični
01.40 Kunolovac, kviz

**NEDJELJA
17.8.2008.**

07.40 - Najava programa
08.00 - Vijesti
08.15 - Koncert: Recital Dubravke Tomšić u Kneževu dvoru

09.40 - Vijesti iz kulture
 09.50 - Vijesti
 10.00 - Ružmarin i Majčina
 Dušica 2., serija
 10.50 - Biblija
 11.00 - Zabok: Misa -
 izravni prijenos
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Plodovi zemlje
 13.25 - Split: More
 14.00 - Otkrivanje Marsa,
 dokumentarni film
 15.00 - Mir i dobro
 15.35 - Lijepom našom:
 Otočac (2/2)
 16.30 - Vijesti
 16.45 - Otkad si otišla 2.,
 humoristična serija
 17.20 - Jack The Bear,
 američki film
 19.00 - Crtani film
 19.15 - Loto 6/45
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Puška za uspavlivanje,
 dramska serija
 21.00 - Konjanik,
 hrvatski film
 23.20 - Dnevnik 3
 23.35 - Vijesti iz kulture
 23.45 - Ciklus europskog
 filma: Solomon i
 Gaenor, britanski film
 01.30 - Vijesti
 01.35 - Sestre 6., serija
 02.20 - Sestre 6., serija
 03.05 - Ružmarin i Majčina
 Dušica 2., serija
 03.50 - Otkrivanje Marsa,
 dokumentarni film
 04.40 - Lijepom našom:
 Otočac (2/2)
 05.25 - Plodovi zemlje
 06.15 - Split: More

06.00 - OLIMPIJSKE IGRE
 PEKING
 11.10 - Atletika - maraton (Ž),
 snimka
 11.55 - Gimnastika - finale po
 spravama, prijenos
 14.50 - Atletika, prijenos +
 snimka
 17.25 - Garaža
 18.00 - OLIMPIJSKE IGRE
 - pogledajte opet
 20.05 - HNL: Rijeka -
 Hajduk, prijenos
 22.10 - PEKINŠKI
 DNEVNIK
 00.15 - Hrvatska nogometna
 liga - emisija
 00.45 - Statisti 2.,
 humoristična serija
 01.15 - Urednica tabloida,
 serija
 02.00 - Deadwood 1., serija
 03.45 - Najava programa
 03.50 - OLIMPIJSKE IGRE
 PEKING

06:10 Thornberryevi na
 safariju, crtani film
 07:40 Šaljivi kućni video
 08:30 Tomica i prijatelji
 08:55 Winx, crtana serija
 09:45 Automotiv, auto
 moto magazin
 10:15 Novac,
 buisiness magazin
 10:45 U sedmom nebu, serija
 11:30 Sex, ljubav i tajne,
 serija
 12:15 Kućanice iz visokog
 društva, serija
 13:05 Lud, zburjen,
 normalan, serija
 14:00 Formula za brak,
 igrani film
 15:30 Lassie, igrani film
 17:10 Vijesti
 17:20 Karate Kid 3,
 igrani film
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Nad lipom 35,
 hum. glazbeni show
 21:00 Šarlatan, igrani film
 22:30 Red Carpet,
 showbiz magazin
 23:30 Svi mrže Chrisa, serija
 00:25 Šarlatan, igrani film
 01:50 Kraj programa

06.50 Knjiga o Danielu,
 humorna dramska
 serija (R)
 07.35 Blizanke,
 humoristična serija
 08.00 Ulica Sezam
 08.55 Di-gata,
 crtana serija (R)
 09.20 Za Hope,
 igrani film, drama
 10.55 Red Bull Air Race -
 London, sportsko-
 dokumentarna emisija
 11.25 Mijenjam ženu,
 dok. sapunica (R)
 12.15 Bibin svijet,
 humoristična serija (R)
 13.30 Vijesti
 15.45 Superman 2, igrani
 film, akcijski (R)
 17.45 Ekkluziv, magazin
 18.30 Vijesti
 19.05 Salto, zabavna emisija
 20.00 CSI: Miami,
 kriminalistička serija
 20.50 Zaštićeni svjedok,
 igrani film,
 akcijski triler/drama
 22.25 Ubijati nagon,
 kriminalistička serija
 23.10 Kunolovac, kviz
 01.10 Mala noćna muzika,
 igrani film,
 komedija (R)

PONEDJELJAK 18.8.2008.

06.40 - Najava programa
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Čarolija 9., serija
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Orangutanski dnevnik
 1., dokumentarna serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Strast, telenovela
 13.20 - Domaća dramska
 serija - antologija: Gabrijel
 14.00 - Hrvatska kulturna
 baština
 14.50 - Ubojstvo,
 napisala je - serija
 15.40 - Normalan život -
 emisija o osobama
 s invaliditetom
 16.35 - Hrvati u Brazilu,
 dokumentarni film
 17.05 - Danas na Zagrebačkoj
 burzi
 17.10 - Vijesti
 17.25 - Luda kuća 2., serija
 18.10 - Razglednice iz
 Hrvatske: Trstenik
 - Lipik
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Čarolija 9., serija
 21.10 - Fokus
 22.05 - Dnevnik 3
 22.20 - Vijesti iz kulture
 22.35 - Pink Cadillac,
 američki film
 00.40 - Vijesti
 00.50 - Sestre 6., serija
 01.35 - Sestre 6., serija
 02.20 - Kineska plaža 3.
 03.05 - Skica za portret
 03.25 - Fokus
 04.15 - Razglednice iz
 Hrvatske: Trstenik
 - Lipik
 05.25 - Strast, telenovela
 06.05 - Hrvati u Brazilu,
 dokumentarni film

06.00 - OLIMPIJSKE IGRE
 PEKING
 09.00 - Atletika, snimka
 09.25 - Najave rukometa i
 vaterpola
 09.40 - Rukomet (M): Hrvatska
 - Kina, prijenos
 10.40 - Vaterpolo: Hrvatska -
 Kina, uključanje
 u prijenos
 11.45 - OLIMPIJSKE IGRE
 PEKING

11.55 - Gimnastika - finale po
 spravama, prijenos
 14.00 - Atletika, uključanje u
 prijenos + snimke
 16.15 - Zvezdane staze: Nova
 generacija 7., serija
 17.05 - Hrvati i kršćanstvo,
 dokumentarna serija
 17.45 - Vijesti na Drugom
 18.00 - OLIMPIJSKE IGRE
 - pogledajte opet
 20.05 - Bitange i princeze 2.,
 humoristična serija
 20.45 - PEKINŠKI
 DNEVNIK
 22.50 - Vijesti na Drugom
 23.05 - Dr.House 3., serija
 23.55 - CSI: Miami 5., serija
 00.45 - Kineska plaža 3.
 03.45 - Najava programa
 03.50 - OLIMPIJSKE IGRE
 PEKING

06:00 Ružna ljepotica, serija
 06:45 Zločko, crtana serija
 07:10 Inspektor Gadget i
 pomoćnici, crtana serija
 07:35 Fifi i cvjetno društvo
 08:00 Nova lova
 10:15 Naši najbolji dani
 11:00 Bumerang, serija
 11:55 Zauvijek susjedi, serija
 12:35 Kralj Queensa, serija
 13:00 Cosby show, serija
 13:30 Svi vole Raymonda
 13:55 Vijesti
 14:10 Lassie, igrani film
 15:40 Karate kid 3, film
 17:35 Vijesti
 17:50 Bumerang, serija
 18:40 Zauvijek susjedi, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 19:50 10 do 8,
 informativna emisija
 20:00 Lud, zburjen, normalan
 20:55 Knjižničar: Potraga za
 oštricom, igrani film
 22:45 Mr. Bean, serija
 23:20 Vijesti
 23:35 Mračna tajna, film
 01:05 Dokaz zločina, serija
 01:55 Šaljivi kućni video
 02:20 Kraj programa

07.00 Magnum, serija (R)
 07.45 SpužvaBob Skockani
 08.35 Sam svoj majstor,
 humoristična serija
 09.15 Kunolovac, kviz
 10.00 Korak po korak,
 humoristična serija (R)
 10.25 Puna kuća, serija (R)
 10.50 Malcolm u sredini,
 humoristična serija (R)
 11.10 Dadilja,
 humoristična serija (R)

11.35 Reba,
 humoristična serija (R)
 12.05 Vijesti
 12.10 Večera za 5,
 lifestyle emisija (R)
 12.40 Ekkluziv, magazin
 13.20 K.T.2 - Pravda na
 zadatku, serija (R)
 13.45 Za istim stolom,
 dramska serija
 14.35 Magnum,
 akcijska serija
 15.25 Cobra 11,
 kriminalistička serija
 16.15 Korak po korak,
 humoristična serija
 16.40 Puna kuća,
 humoristična serija
 17.10 Malcolm u sredini,
 humoristična serija
 17.35 Dadilja,
 humoristična serija
 18.00 Reba,
 humoristična serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Exploziv, magazin
 19.05 Večera za 5,
 lifestyle emisija
 19.35 K.T.2 - Pravda na
 zadatku, serija
 20.00 Vatra na lisica, film
 22.00 Najbolji od najboljih:
 Bez povratka, film
 23.40 Vijesti
 23.55 Kunolovac, kviz

UTORAK 19.8.2008.

06.40 - Najava programa
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 08.35 - Vijesti
 09.05 - Čarolija 9., serija
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Ganges,
 dokumentarna serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Strast, telenovela
 13.20 - Domaća dramska
 serija - antologija: Gabrijel
 14.00 - Jelovnici izgubljenog
 vremena
 14.25 - Vijesti
 14.40 - Ubojstvo,
 napisala je - serija
 15.30 - Overland 8. - Ponovno
 otkrivanje Amerike 2.:
 SAD, dokumentarna serija
 16.30 - Hrvati u južnoj
 Kaliforniji,
 dokumentarni film
 17.00 - Danas na Zagrebačkoj
 burzi
 17.05 - Vijesti

17.25 - Luda kuća 2., serija
 18.10 - Razglednice iz
 Hrvatske: Lovišta -
 Okučani
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Čarolija 9., serija
 21.05 - Potrošački kod
 21.40 - Kratki susreti
 22.15 - Dnevnik 3
 22.45 - Sudac Dredd, film
 00.20 - Vijesti
 00.30 - Sestre 6., serija
 01.15 - Sestre 6., serija
 02.00 - Kineska plaža 3.
 02.45 - Oprah show
 03.30 - Fotografija u
 Hrvatskoj
 03.50 - Kratki susreti
 04.20 - Razglednice iz
 Hrvatske: Lovišta -
 Okučani
 05.30 - Strast, telenovela
 06.10 - Potrošački kod

06.00 - OLIMPIJSKE IGRE
 PEKING
 09.25 - Kajak-kanu - mirne
 vode 500m, kvalifikacije
 10.05 - OLIMPIJSKE IGRE
 PEKING
 11.55 - Gimnastika - finale po
 spravama, prijenos
 14.05 - OLIMPIJSKE IGRE
 PEKING
 16.45 - Atletika, prijenos
 17.15 - Dokumentarna emisija
 17.50 - Vijesti na Drugom
 18.00 - OLIMPIJSKE IGRE
 - pogledajte opet
 20.05 - Bitange i princeze 2.,
 humoristična serija
 20.45 - PEKINŠKI
 DNEVNIK
 22.50 - Vijesti na Drugom
 23.05 - Dr.House 3., serija
 23.55 - CSI: Miami 5., serija
 00.45 - Kineska plaža 3.
 03.45 - Najava programa
 03.50 - OLIMPIJSKE IGRE
 PEKING

06:00 Ružna ljepotica, serija
 06:45 Zločko, crtana serija
 07:10 Inspektor Gadget i
 pomoćnici, crtana serija
 07:35 Fifi i cvjetno društvo
 08:00 Nova lova
 10:15 Naši najbolji dani
 11:00 Bumerang, serija
 11:55 Zauvijek susjedi, serija
 12:35 Kralj Queensa, serija
 13:00 Cosby show, serija
 13:30 Svi vole Raymonda
 13:55 Vijesti
 14:10 Tajanstveni nestanak,
 igrani film

15:45 Knjižničar: Potraga za
 oštricom, igrani film
 17:35 Vijesti
 17:50 Bumerang, serija
 18:40 Zauvijek susjedi, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 19:50 10 do 8
 20:00 Lud, zbunjen, normalan
 20:55 Luda kuća, igrani film
 22:30 Pod nož, serija
 23:30 Vijesti
 23:45 Vratit će se rode, serija
 00:35 Tajanstveni nestanak,
 igrani film
 02:05 Šaljivi kućni video
 02:30 Kraj programa

07.25 Magnum, serija (R)
 08.15 SpužvaBob Skockani,
 crtana serija
 09.00 Sam svoj majstor, serija
 09.40 Kunolovac, kviz
 10.25 Korak po korak, (R)
 10.50 Puna kuća,
 humoristična serija (R)
 11.15 Malcolm u sredini,
 humoristična serija (R)
 11.35 Dadija,
 humoristična serija (R)
 12.05 Reba,
 humoristična serija (R)
 12.30 Vijesti
 12.35 Večera za 5,
 lifestyle emisija (R)
 13.05 Eksploziv, magazin
 13.20 K.T.2 – Pravda na
 zadatku, serija (R)
 13.45 Za istim stolom, serija
 14.35 Magnum, serija
 15.25 Cobra 11, serija
 16.15 Korak po korak,
 humoristična serija
 16.40 Puna kuća,
 humoristična serija
 17.10 Malcolm u sredini,
 humoristična serija
 17.35 Dadija,
 humoristična serija
 18.00 Reba, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Eksploziv, magazin
 19.05 Večera za 5,
 lifestyle emisija
 19.35 K.T.2 – Pravda na
 zadatku, serija
 20.00 Bibin svijet,
 humoristična serija
 21.10 Mars napada!, igrani
 film, znanstveno-
 fantastična komedija
 22.45 Put izdaje, serija
 23.40 Vijesti
 23.55 Kunolovac, kviz

**SRIJEDA
 20.8.2008.**

07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Čarolija 9., serija
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Ganges,
 dokumentarna serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Strast, telenovela
 13.20 - Domaća dramska
 serija - antologija: Gabrijel
 14.00 - Jelovnici izgubljenog
 vremena
 14.25 - Vijesti
 14.40 - Ubojstvo,
 napisala je - serija
 15.30 - Overland 8. - Ponovno
 otkrivanje Amerike 2.:
 Meksiko i Gvatemala,
 dokumentarna serija
 16.30 - Ekvador - zemlja i
 ljudi, dokumentarni film
 17.00 - Danas na Zagrebačkoj
 burzi
 17.05 - Vijesti
 17.20 - Luda kuća 2., serija
 18.05 - Razglednice iz
 Hrvatske: Mljet/Pomena
 - Nova Gradiška
 19.15 - Loto 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Čarolija 9., serija
 21.10 - Boje turizma
 22.15 - Dnevnik 3
 22.45 - Na rubu, film
 00.35 - Vijesti
 00.45 - Sestre 6., serija
 01.30 - Sestre 6., serija
 02.15 - Kineska plaža 3.
 03.00 - Oprah show
 03.45 - Razglednice iz
 Hrvatske: Mljet/Pomena
 - Nova Gradiška
 04.55 - Strast, telenovela
 05.40 - Boje turizma

06.00 - OLIMPIJSKE IGRE
 PEKING
 07.55 - Gimnastika gala,
 prijenos (1.dio)
 09.45 - OLIMPIJSKE IGRE
 PEKING
 13.15 - Atletika, prijenos
 17.00 - Zvezdane staze: Nova
 generacija 7., serija
 17.50 - Vijesti na Drugom
 18.00 - OLIMPIJSKE IGRE
 - pogledajte opet
 20.05 - Bitange i princeze 2.,
 humoristična serija
 20.45 - PEKINŠKI
 DNEVNIK
 22.50 - Vijesti na Drugom
 23.05 - Dr.House 3., serija
 23.55 - CSI: Miami 5., serija

00.45 - Kineska plaža 3.
 03.45 - Najava programa
 03.50 - OLIMPIJSKE IGRE
 PEKING: Atletika, prijenos
 05.30 - OLIMPIJSKE IGRE
 PEKING

06:00 Ružna ljepotica, serija
 06:45 Zločko, crtana serija
 07:10 Inspektor Gadget i
 pomoćnici,
 crtana serija
 07:35 Fifi i cvjetno društvo,
 crtana serija
 08:00 Nova lova
 10:15 Naši najbolji dani
 11:00 Bumerang, serija
 11:55 Zauvijek susjedi, serija
 12:35 Kralj Queensa, serija
 13:00 Cosby show, serija
 13:30 Svi vole Raymonda,
 serija
 13:55 Vijesti
 14:10 Druga šansa, igrani film
 16:00 Luda kuća, igrani film
 17:35 Vijesti
 17:50 Bumerang, serija
 18:40 Zauvijek susjedi, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 19:50 10 do 8
 20:00 Navy CIS, serija
 20:50 Zakon brojeva, serija
 21:40 Teksaški rendžer, film
 23:20 Vijesti
 23:35 Vratit će se rode, serija
 00:30 U zagrllaju neznanca,
 igrani film
 02:05 Šaljivi kućni video
 02:30 Kraj programa

07.25 Magnum, serija (R)
 08.15 SpužvaBob Skockani,
 crtana serija
 09.00 Sam svoj majstor,
 humoristična serija
 09.40 Kunolovac, kviz
 10.25 Korak po korak,
 humoristična serija (R)
 10.50 Puna kuća,
 humoristična serija (R)
 11.15 Malcolm u sredini,
 humoristična serija (R)
 11.35 Dadija,
 humoristična serija (R)
 12.05 Reba,
 humoristična serija (R)
 12.30 Vijesti
 12.35 Večera za 5,
 lifestyle emisija (R)
 13.05 Eksploziv, magazin (R)
 13.20 K.T.2 – Pravda na
 zadatku, serija (R)
 13.45 Za istim stolom,
 dramska serija
 14.35 Magnum,
 akcijska serija

15.25 Cobra 11, serija
 16.15 Korak po korak,
 humoristična serija
 16.40 Puna kuća,
 humoristična serija
 17.10 Malcolm u sredini,
 humoristična serija
 17.35 Dadija,
 humoristična serija
 18.00 Reba,
 humoristična serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Eksploziv, magazin
 19.05 Večera za 5,
 lifestyle emisija
 19.35 K.T.2 – Pravda na
 zadatku,
 kriminalistička serija
 20.00 CSI: New York,
 kriminalistička serija
 (dvije epizode)
 21.35 Kosti,
 kriminalistička serija
 22.25 Zaboravljeni slučaj,
 kriminalistička serija
 23.15 Vijesti
 23.30 Red Bull Air Race -
 London, sportsko-
 dokumentarna emisija (R)
 00.00 Kunolovac, kviz

**ČETVRTAK
 21.8.2008.**

06.40 - Najava programa
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Čarolija 9., serija
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Ganges,
 dokumentarna serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Strast, telenovela
 13.20 - Domaća dramska
 serija - antologija:
 Gabrijel
 14.00 - Jelovnici izgubljenog
 vremena
 14.25 - Vijesti
 14.40 - Ubojstvo,
 napisala je - serija
 15.30 - Overland 8. - Ponovno
 otkrivanje Amerike 2.:
 Srednja Amerika,
 dokumentarna serija
 16.30 - Alkemičari s kraja
 svijeta,
 dokumentarni film
 17.00 - Danas na Zagrebačkoj
 burzi
 17.05 - Vijesti
 17.25 - Luda kuća 2.,
 TV serija
 18.10 - Razglednice iz

Hrvatske:

Šipan.Luka - Kutjevo

19.30 - Dnevnik

20.10 - Čarolija 9., serija

21.10 - Magazin

22.10 - Dnevnik 3

22.40 - Čokolada, britansko-američki film

00.45 - Sestre 6., serija

01.30 - Sestre 6., serija

02.15 - Kineska plaža 3., serija

03.00 - Alkemičari s kraja svijeta, dokumentarni film

03.30 - Magazin

04.25 - Razglednice iz Hrvatske

05.35 - Strast, telenovela

06.20 - Reprizni program

06.00 - OLIMPIJSKE IGRE PEKING

12.55 - Atletika, prijenos

16.40 - Popuna

16.55 - Zvezdane staze: Nova generacija 7., serija

17.45 - Vijesti na Drugom

18.00 - OLIMPIJSKE IGRE

- pogledajte opet

20.05 - Bitange i princeze 2., humoristična serija

20.45 - PEKINŠKI DNEVNIK

22.50 - Vijesti na Drugom

23.05 - Dr.House 3., serija

23.55 - CSI: Miami 5., serija

00.45 - Kineska plaža 3., serija

03.45 - Najava programa

03.50 - OLIMPIJSKE IGRE PEKING

06:00 Ružna ljepotica, serija

06:45 Zloćok, crtana serija

07:10 Inspektor Gadget i pomoćnici, crtana serija

07:35 Fifi i cvjetno društvo

08:00 Nova lova

10:15 Naši najbolji dani, serija

11:10 Bumerang, serija

12:00 Zauvijek susjedi, serija

12:40 Kralj Queensa, serija

13:05 Cosby show, serija

13:35 Svi vole Raymonda, serija

14:00 Vijesti

14:15 Sinovo obećanje, igrani film

15:55 U zagrljaju neznanca, igrani film

17:35 Vijesti

17:50 Bumerang, serija

18:40 Zauvijek susjedi, serija

19:15 Dnevnik Nove TV

19:50 10 do 8

20:00 Navy CIS, serija

20:50 Zakon brojeva, serija

21:40 Kazna, igrani film

23:30 Vijesti

23:45 Vratit će se rode, serija

00:40 Navy CIS, serija

01:30 Zakon brojeva, serija

02:20 Šaljivi kućni video

02:45 Kraj programa

07.25 Magnum,

akcijska serija (R)

08.15 SpužvaBob Skockani, crtana serija

09.00 Sam svoj majstor, humoristična serija

09.40 Kunolovac, kviz

10.25 Korak po korak, humoristična serija (R)

10.50 Puna kuća, humoristična serija (R)

11.15 Malcolm u sredini, humoristična serija (R)

11.35 Dadilja, humoristična serija (R)

12.05 Reba, humoristična serija (R)

12.30 Vijesti,

informativna emisija

12.35 Večera za 5, lifestyle emisija (R)

13.05 Eksploziv, magazin (R)

13.20 K.T.2 – Pravda na zadatku, kriminalistička serija (R)

13.45 Za istim stolom, dramska serija

14.35 Magnum, akcijska serija

15.25 Cobra 11, kriminalistička serija

16.15 Korak po korak, humoristična serija

16.40 Puna kuća, humoristična serija

17.10 Malcolm u sredini, humoristična serija

17.35 Dadilja, humoristična serija

18.00 Reba, humoristična serija

18.30 Vijesti, informativna emisija

18.55 Eksploziv, magazin

19.05 Večera za 5, lifestyle emisija

19.35 K.T.2 – Pravda na zadatku, kriminalistička serija

20.00 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica

20.50 Točka usijanja, igrani film, triler

22.30 Put izdaje, akcijska serija

23.20 Vijesti, informativna emisija

23.35 Kunolovac, kviz

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKA KRONIKA

Program o hrvatskoj nacionalnoj manjini u Mađarskoj na hrvatskom jeziku uz mađarski prijevod emitira se srijedom s početkom u 12 i 30 sati na programu MTV 1.

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se subotom u 16.30 na RTV2 a repriza utorkom u 12.10 sati. E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

LJETNA PROGRAMSKA SHEMA UREDNIŠTVA NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE OD 30. LIPNJA DO 31. KOLOVOZA 2008

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 – 19,00

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH
- 'Dogodilo se na današnji dan' - kronologija
- Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30

- Poetski predah
- 'Popularne melodije' – zabavna glazba (ponedjeljkom)
- 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' – narodna glazba (utorkom)
- 'Veliki majstori glazbe' – ozbiljna glazba (srijedom)
- 'Rock vremeplov' (četvrtkom)
- 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 – 20,00

- 'Europa magazin' – magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom)
- 'Kulturna povijest' (utorkom)
- 'Putokazi' (srijedom)
- 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom)
- 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 – 21,00

- 'Na proputovanju s nama' – (ponedjeljkom)
- 'DW puls' (utorkom)
- Dramski program – repriza (srijedom)
- 'Kultur-Café' – kulturni magazin Radija Deutsche Welle (četvrtkom)
- 'Vodič za moderna vremena' – emisija Hrvatskog radija (petkom)
- Narodna glazba, izvanredne emisije (specijali, reportaže)
- Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

- 18,00 Najava programa, vijesti dana, 'Dogodilo se na današnji dan' - kronologija, glazba
- 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
- 20,00 Dramski program Uredništva na hrvatskom jeziku Radio Subotice
- 20,55 Odjava programa

Nedjelja

- 18,00 Najava programa, vijesti dana
- 18,10 'Nedjeljni mozaik' ('Dogodilo se na današnji dan' - kronologija, reportaža, zanimljivosti, glazba)
- 19,30 'Putnici kroz vrijeme' – emisija za djecu Hrvatskog radija
- 20,00 'Ljudi nizine'
- 20,30 Narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

104, 4 Mhz

Prodajem kuću u Rovinju 160 m², P+1, plac 660 m², 50 m od obale, sva infrastruktura.
Tel.: +381/24/527-213

Tražim u Zagrebu praznu garsonijeru ili jednosoban stan u novogradnji.
Tel.: +381/24/527-213

Izdajem apartmane na najljepšem dijelu Čiova, Trogir, Hrvatska.
Tel.: 063/7161-760 ili +385/91/5823-775

Izdajem namještenu sobu s kuhinjom i kupao-
nicom za učenicu ili radnicu, isključivo nepuša-
ča, blizu Medicinske škole, KTC-a i IDEA-e.
Centralno grijanje i kablovska TV.
Tel.: 024/566-898

Prodajem crpku – dvoklipnu 30 atm i prikoli-
cu za moto-kultivator »IMT-506-DELUXE« i
peč »KREKA VESO« 12T. Informacije od 17
sati. Tel.: 022/591-264.

Prodajem staru kuću u Cabuni kod Virovitice
(Hrvatska), zemlju za malu industriju i šumu.
Tel.: +385/33/673-076 i 063/766-8808. Boris

Izdajem uhodan poslovni prostor od 110 m² u
središtu Subotice, pogodan za sve namjene.
Tel.: 024/555-072 ili 063/518-218.

Prodaje se očuvana ležeca kada, umivaonik sa
slavinom, toalet školjka s poklopcem, velika
plafonjerka i tegle za med.
Cijena po dogovoru. Zvati na 064/587-9790

Prodajem 3s stan, stara gradnja, ekstra lokacija,
pogodan i za uredske prostorije, 115 m².
Tel.: 024/526-243
Anica Lulić, Subotica, Aleja M. Tita 26/V.

Izdajem namještenu sobu na Radijalcu uče-
nici/ku ili studentici/u, s CG, s korištenjem
kuhinje i kupaoice, za nepušače.
Tel.: 024/558-227 ili 063/597-021

Profesor elektrotehnike daje sate fizike i mate-
matike učenicima osnovnih i srednjih škola.
Tel.: 064/292-1043 ili 024/524-701

Izdajem objekt, skladište na Čantavirskom
putu, idealna lokacija oko 100 m².
Tel.: 024/530-107 ili 064/261-8022

Hitno potrebno 10 konobara na otoku Cresu.
Potrebno je imati hrvatsku putovnicu. Starosna
granica je do 35 godina.
Tel.: 063/110-7751.

Prodajem staru kuću u Čačincima kod
Slavonske Orahovice, pet jutara zemlje i jedno
jutro šume kod Vočina (sve u Hrvatskoj), ili
sve to mijenjamo za Vojvodinu (Irig, Ruma,
Srijemska Kamenica...)
Tel.: 063/714-6545
ili +385/33/673-076.

Prenočište na Paliću. Dvokrevetne sobe sa
zasebnom kupaoicom. Kanjiški put 58/b
Tel.: 024/754-543

Izdajem u Zagrebu dvosoban namještenu stan
(3 kreveta) od 1. srpnja, Folnegovićevo naselje
(treća postaja od Autobusnog kolodvora prema
Savi, blizina tramvaja, 300 eura.
Tel.: u Srbiji +381/63/882-0654, u Hrvatskoj
+385/91/177-7700

Prodajem monofazni krunjač za 7000 dinara.
Tel.: 024/523 - 284

Izdajem dvosobni apartman u Poreču.
Tel.: +385/5242-5035, +385/989-1627

Izdajem u središtu grada Subotice poslovni
prostor od 35 m² za predstavništva ili uredske
prostorije.
Tel.: 064/9738-601

Prodajemo svježe kupine (proizvedene u
Somboru) 120 din/kg, pakovanje 5 kg, dostava
po dogovoru.
Tel.: 064/4924-718

PRIVATNO POGREBNO PODUZEĆE
"URNA"
A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PODUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PRIJVOZ I CEREONIJA
POKOPA

Tel.: 024-558-011

Cyjećara:
Tel.: 024/557-130

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika,

I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite
prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon
koji ćemo objavljivati u svakom broju »Hrvatske riječi«.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKARIJEČ

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavlja cijene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb,
važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS